Ehl-i Beyt ve Sahâbe Arasında Hısım ve Akrabalık İlişkileri

© Burhan Yayıncılık Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.

© Burhan İlmî Araştırmalar Merkezi

Ehl-i Beyt ve Sahâbe Arasında Hısım ve Akrabalık İlişkileri

Özgün Adı:

el-Esmâ ve'l-Medâhirâtu Beyne Ehli'l-Beyti ve's-Sahâbe radiyallâhu anhum

Telif:

Seyyid b. Ahmed b. İbrahim

Yayına Hazırlık:

Burhan İlmi Araştırmalar Merkezi

Ümmülkura Yayınevi:
ISBN: 978-975-6415-
2012 İstanbul
kapak: filmevi
baskı-cilt: step ajans matbaacılık ltd. şti.
Göztepe mah. Bosna cad. No:11 Mahmutbey Bağcılar-İstanbul
Tel: 0212 446 88 46
stepajans@gmail.com
matbaa sertifika no:12266

yayıncı:
Burhan Yayıncılık Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.
Talatpaşa cad. No:233/1
Gültepe-Kağıthane/İstanbul
Tel: 0212 324 97 10
burhanbey@hotmail.com.tr

Her Hakkı Mahfuzdur

P.K. 123 Levent
İSTANBUL
Tel/Faks:
+90 212 324 97 10
www.ummulkura.com.tr

الأسماء والمصاهرات بين أهل البيت والصحابة رضي الله عنهم

تأليف
السيد بن أحمد بن إبراهيم

دار أم القرى

Ehl-i Beyt ve Sahâbe Arasında
Hısım ve Akrabalık İlişkileri

Seyyid b. Ahmed b. İbrahim

ümmülkura
Bilginin Işığında

İÇİNDEKİLER

İçindekiler 5

Önsöz 13

Birinci Kısım

Ehl-i Beytin Haşimi ve Alevi Olanlarından Sahabenin İsimlerini Alan Seçkin Kimseler

Giriş 19

Ebû Bekir *radiyallâhu anh* *21*

Ehl-i Beytten, Ebû Bekir İsmini Alanlar 21

1- Ebû Bekir b. Ali b. Ebi Talib 21

2- Ebû Bekir b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib 23

3- Ebû Bekir Ali "Zeynelabidin" 24

4- Ebû Bekir b. Musa "el-Kazım" 24

5- Ebû Bekir Ali "Rıza" İbni "Kazım" İbni Cafer "Sadık 24

6- Ebû Bekir b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 24

7- Ebû Bekir b. Hasan "el-Müsenna" İbni'l-Hasan "es-Sıbt" İbni Ali b. Ebi Talib 25

8- Ebû Bekir b. Ebi'l-Azm b. Abdillah 26

Ömer *radiyallâhu anh* *26*

Ehl-i Beytten, Ömer İsmini Alanlar 27

1- Ömer el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib 27

2- Ömer b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib 30

3- Ömer b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 33

4- Ömer el-Eşref İbni Ali "Zeynelabidin" İbni'l-Hüseyin eş-Şehid 33

5- Ömer "eş-Şeceri" İbni Ali "el-Asgar" İbni Ömer "el-Eşref" İbni Ali "Zeynelabidin" 34

6- Ömer b. Muhammed b. Ömer "eş-Şeceri" İbni Ali "el-Asgar el-Muhaddis" İbni Ali İbni Ömer "el-Eşref" 36

7- Ömer b. Yahya b. Hüseyin b. Zeyd eş-Şehid İbni Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 37

8- Ömer "Ebû Ali" İbni Yahya b. Hüseyin "en-Nakib" Ahmed "Muhaddis şair" İbni Ömer b. Yahya b. Hüseyin b. Zeyd "eş-Şehid" İbni Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 37

9- Ömer b. Muhammed b. Abdillah b. Ömer b. Salim b. Ebi Yala İbni Ebi Berekat Muhammed "Nakib Vasıt" İbni "Ebi Tahir" Abdillah İbni "Ebi'l-Feth" Muhammed el-Eşter "Ebû'r-Reca"İbni Abdillah "es-Salis" İbni Ali b. Ubeydillah "es-sani" İbni Ali "es-Salih" İbni Ubeydillah "el-A'rac" İbni'l-Hüseyin "el-Asgar" İbni Ali "Zeynelabidin" 37
10- Ömer "Ebû Ali" el-Muhtar en-Nakib b. Müslim "Ebû'l-Ala" İbni Ebi Ali Muhammed "el-Emir" İbni Muhammed "el-Eşter".....38
11-Ömer b. Hasan "el-Aftas" İbni Ali "el-Asgar" İbni Ali "Zeynelabidin" İbni'l-Hüseyin "eş-Şehid. 38
12- Ömer b. Ali b. Ömer b. Hasan "el-Aftas" 38
13- Ömer "el-Mencurani" İbni Muhammed b. Abdillah b. Muhammed el-Atraf, "Ömer el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib'in çocuklarındandır".....39
14- Ömer b. Cafer "el-Meliku'l-Multani" İbni Ebi Ömer b. Abdillah b. Muhammed b. Ömer "el-Atraf" 39
15- Ömer b. Musa "es-Sadık" 39
16- Ömer b. Abdillah b. Muhammed b. İmran b. Ali b. Ebi Talib.....39
17- Ömer b. Muhammed b. Ömer "el-Atraf" İbni Ali b. Ebi Talib.....40
18- Ömer Ebû'l-Hasan İbni Davud.....40
19- Ömer b. Hamza b. er-Radi.....40
20- Ömer b. Muhammed b. Abdillah 40
21- Ömer Mecduddin "Kufe Nakibi" İbni Muhammed 41
22- Ömer b. Ahmed b. Ahmed 41
23- Ömer b. Muhammed b. Ahmed 41
24- Ömer b. Şükr b. Nasır.....41
25- Ömer b. Muhammed b. Ali b.İbrahim 41
Ömer İsmi Hakkında Latifeli Bir Hatime 41

Osman b. Affan radiyallâhu anh *43*
Ehl-i Beytten,Osman İsmini Alanlar.....44
1-Osman b. Ali b. Ebi Talib.....44
Latife.....45
2-Osman b. Akil b. Ali b. Ebi Talib 45

3- Osman b. Yahya b. Süleyman b. Mani' 45

Talha b. Ubeydillah *radiyallâhu anh* 46

Ehl-i Beytten,Talha İsmini Alanlar 46
1-Talha b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib
Talha İsmi Hakkında Bir Latife 47
2-Talha b. Hasan "el-Mesles" İbni Hasan "el-Müsenna"
İbni Hasan "es-Sıbt" İbni Ali b. Ebi Talib 47

Muaviye b. Ebi Süfyan *radiyallâhu anh* 48

Ehl-i Beytten, Muaviye İsmini Alanlar 49

Muaviye b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 49

**Ümmü'l-Müminin Âişe es-Sıddıka binti
Ebî Bekir es-Sıddîk *radiyallâhu anhâ*** 51
Nesebi.....51
Annesi.....51
Ehl-i Beytten,Onun İsmini Alanlar 51
1-Aişe binti Cafer es-Sadık.....51
2-Aişe binti Musa el-Kazım İbni Cafer es-Sadık 52
3-Aişe binti Cafer b. Musa el-Kazım İbni Cafer es-Sadık.....53
4-Aişe binti Ali Rıza İbni Musa el-Kazım 53
5-Aişe binti Ali el-Hadi İbni Muhammed el-Cevvad İbni Ali Rıza54
6-Aişe binti Muhammed b. Hasan b. Cafer b.
Hasan el-Müsenna İbni'l-Hasan es-Sıbt İbni Ali b. Ebi Talib 54
Sıddıka'nın Halleriyle İlgili Latif Bir Hatime 54
Sıddıka ile Ehl-i Kisa Arasındaki Yağmur Damlaları 57
Nadir ve Dakik Bir Hatime 61

İkinci Kısım

Ehl-i Beyt İle Sahabe Arasındaki Hısımlıklar

Lügavi Bir Tahlil 64

Ehl-i Beyt İle Sıddık Ailesi Arasındaki Hısımlıklar 66

1-Rasûlullah Muhammed b. Abdillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*.....*66*

2-Hasan b. Ali b. Ebi Talib.....66

3-İshak b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 67
4-Muhammed el-Bakır İbni Ali Zeynelabidin İbni'l-Hüseyin.....67
Latife 69
"Beni Ebû Bekir iki defa doğurdu" Sözünün,
Kaynaklarda Bulunduğunun Hakke'l-Yakin Olduğu.....70
5-Musa el-Cun İbni Abdillah el-Mahd İbni Hasan
el-Müsenna İbni Hasan es-Sıbt İbni Ali b. Ebi Talib 71
6-İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 71

Ehl-i Beyt ile Zübeyr Ailesi Arasındaki Hısımlıklar.....71
1-Safiyye binti Abdilmuttalib
(Rasûlullah*sallallâhu aleyhi ve sellem*'in amca kızı).....71
2-Ümmü'l-Hasan binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 71
3-Rukiyye binti Hasan b. Ali b. Ebi Talib 72
4-Müleyke binti Hasan el-Müsenna
İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib.....73
5-Musa b. Ömer b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin
b. Ali b. Ebi Talib 73
6-Cafer el-Ekber İbni Ömer b. Ali b. Hüseyin
b. Ali b. Ebi Talib 73
7-Abdullah b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 73
8-Muhammed b. Avf b. Ali b.
Muhammed b. Ali b. Ebi Talib 74
9-Binti Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib.....74
Latife 75
10-Muhammed "en-Nefu'z-Zekiyye" İbni Abdillah el-Mahd
İbni Hasan el-Müsenna İbni Hasan
es-Sıbt İbni Ali b. Ebi Talib 75
11-Hüseyin el-Asgar İbni Ali Zeynelabidin
İbni Hüseyin eş-Şehid..... 75
12-Sükeyne binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 76
13-Hüseyin b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib 78
14-Ali el-Harazi İbni Hasan b. Ali b. Ali b.
Hasan b. Ali b. Ebi Talib.....78
15-Fatıma binti Ali b. Ebi Talib.....78
16-Ahmed el-Hukeyne İbni Hasan b. Ali b. Ali b.
Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 79

17-İbrahim b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib..... 80

Ehl-i Beyt ile Adiyoğullarından Hattâb Ailesi Arasındaki Hısımlıklar 81
1-Rasûlullah Muhammed b. Abdillah *sallallâhu aleyhi ve sellem* 81
2-Hüseyin el-Aftas İbni Ali b. Ali Zeynelabidin İbni Hüseyin 81
3-Hasan el-Müsenna İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib 81
4-Ümmü Gülsüm binti Ali b. Ebi Talib 82
5-Ümmü Gülsüm binti İbrahim b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib 85

Ehl-i Beyt ile Özel Olarak Talha Ailesiyle, Genel Olarak da Teymoğulları Arasındaki Hısımlıklar..85
1-Hasan b. Ali b. Ebi Talib 85
2-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 86
3-Abde binti Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 87
4-Hasan el-Mesles İbni Hasan el-Müsenna İbni Hasan es-Sıbt İbni Ali b. Ebi Talib.....87
5-Avn b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib 87
6-Ebû Ali İbrahim b. Muhammed "Muhaddis" İbni Hasan b. Muhammed el-Cevvani İbni Ubeydillah el-A'rac b. Hasan el-Asgar İbni Ali Zeynelabidin.....88

Ehl-i Beyt İle Ümeyyeoğulları Arasındaki Hısımlıklar ...88
1-Rasûlullah Muhammed b. Abdillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*
2-Rukiyye ve Ümmü Gülsüm; Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'*in* İki Kızı.....88
3-Zeyneb binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem* 89
4-Ali b. Ebi Talib b. Abdilmuttalib 89
5-Hatice binti Ali b. Ebi Talib 90
6-Remle binti Ali b. Ebi Talib 90
7-Ali b. Hasan b. Ali b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 92
8-Zeyneb binti Hasan el-Müsenna İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib.....92
9-Nüfeyse (Nefise) binti Zeyd b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib 93
10-Ümmü Ebiha binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 93
11-Ümmü'l-Kasım binti Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib 94
12-Fatıma binti Hüseyin eş-Şehid İbni Ali b. Ebi Talib.....95

Fatıma binti Hüseyin'in, Abdullah b. Amr İbni Osman b. Affan İle Evlendiğini İsnatlarıyla İspatlayan Üç Metin 96
Umdetu't-Tâlib Adlı Kitabın Muhakkikinin, Mekatilu't-Talibiyyin Adlı Kitaptan Naklettiği Metin 97
Mus'ab ez-Zibyeri'nin, Nesebu Kureyş Adlı Kitaptan Naklettiği Metin..... 97
Şeyh el-Kumi'nin Munteha'l-Amal Kitabından Farklı Metinler..... 98
13-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 99
14-İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 100
15-Ümmü Gülsüm binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 100
16-Lübabe binti Abdillah b. Abbas b. Abdilmuttalib 101
17-Remle binti Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib..... 101
18-Ümmü Muhammed binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib 102
19-Hatice binti Hüseyin b. Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib ve Hammade binti Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib..... 102
20-İbrahim b. Abdillah b. Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib.. 102
21-Hasan b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 103
22-Lübabe binti Abdillah b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib..... 103
23-Nüfeyse (Nefise) binti Ubeydillah b. Abbas b. Ali b. Ebi Talib 103
24-Sükeyne binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 104
25-Sükeyne ile de Zeyd b. Amr b. Osman b. Affan Evlenmiştir 104

Ali'ye Mensup Olan Ehl-i Beyt ile Amca Çocukları Olan Abbasilerden Ehl-i Beyt Arasındaki Hısımlıklar..... 104
1-Musa el-Cevvad İbni Ali Rıza İbni Musa el-Kazım..... 104
2-Ali Rıza İbni Musa el-Kazım İbni Cafer es-Sadık 106
3-Ubeydullah b. Muhammed b. Ömer el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib..... 106
4-Ümmü Gülsüm binti Musa el-Cun İbni Abdillah el-Mahd İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib 106
5-Zeyneb binti Abdillah b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 107
6-Muhammed b. Abdillah b. Hasan b. Hasan'ın Kızı 107
7-Meymune binti Hüseyin b. Zeyd b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib 108

Hatime 106

EKLER

Ek: 1 Mus'ab ez-Zibyeri, Nesebu Kureyş Adlı Kitapta, Al-i Ali İle Al-i Zübeyr Ararsında Güçlü Bir Bağ Bulunduğuna Dair Bir Metin Nakleder 113

Ek: 2 Nesep Ve Hısımlıklarla İlgili Latife Ve Delaletler 117
Ömer el-Atraf 117
Başkasında Bulunmayan Bir Nesep Şerefine Sahip Bir Kadın 118
Hafsâ binti Muhammed b. Abdillah b. Amr b. Osman b. Affan 119
Hind binti Utbe 120
Aşere-i Mübeşşerenin, Nesep Bakımından Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* İle Buluştuklarını Gösteren Bir Şema 121
Aşere-i Mübeşşerenin, Nesep Bakımından Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve Annesi İle Buluştuklarını Gösteren Bir Şema 122

Ek: 3 Nesep İlminin Şerefi Ve Arapların Ona Önem Vermesi 124
Arapların, Nesep İlmine Gösterdikleri Önem Ve Onun Şerefine Dair Bir Kıssa 126
Başka Bir Kıssa 127

Ek: 4 Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem'in* ve Aşere-i Mübeşşerenin Hısımları 130
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem'in* Hısımları 130
Ebû Bekir Sıddık *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 131
Ömer b. Hattâb *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 131
Osman b. Affan *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 131
Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 132
Talha b. Ubeydillah et-Teymi'nin *radiyallâhu anh* Hısımları 135
Zübeyr b. Avvam *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 136
Abdurrahman b. Avf *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 137
Sa'd b. Ebi Vakkas *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 138
Said b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl *radiyallâhu anh*'ın Hısımları 138

Ek: 5 Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Bacanakları.....139
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Hatice *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları.....139
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Aişe *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları.....140
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Sevde *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları.....140
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Hafsâ *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları.....140
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ümmü Seleme Hind *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları 141
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Zeyneb binti Cahş *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları 142
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Remle Ümmü Habibe *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları 142
Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Meymune *radiyallâhu anha* Tarafından Bacanakları.....144
Ek: 6 Ehl-i Beyt İle Sahabe Arasındaki İsim ve Hısımlıklar Hakkında Genel Düşünceler.....156

Kaynakların Tertibi Hususunda Yeni Bir Metod.....158

Kaynakça.....159

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ÖNSÖZ

Zatının celaline ve saltanatının yüceliğine layık olduğu şekilde hamd Allah'a mahsustur. O'na güzel, mübarek ve devamlı bir şekilde hamd ederim. Allah'tan başka ilah olmadığına, bir tek olduğuna, hiçbir ortağı olmadığına ve Muhammed'in de *sallallâhu aleyhi ve sellem* O'nun kulu ve resulü olduğuna şahitlik ederim. Ona *sallallâhu aleyhi ve sellem*, aline, ashabına ve kıyamet gününe kadar kendisine tabi olanlara da salat ve selam ederim.

Allah Teala buyurur ki: *"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir."*

Beşeriyeti çamurdan yaratıp, hepsi bir babaya Adem *aleyhisselam*'e döndürülen yaratılmışların aralarında nesep ve hısımlık meydana getirmesi Allah'ın rahmetindendir. Sahabeler (Allah onlardan razı olsun) Haşimoğullarından olan al-i Akil, al-i Ali, al-i Cafer, al-i Abbas... ve diğerlerinden meydana gelen Ehl-i Beyt'e kız verir ve onlardan kız alırlardı.

Onları, İslam birarada tuttuğu ve sırf Allah rızası için; damarlarda dolaşan kan misali meveddet, muhabbet bulunduğu sürece bunda bir ayıp ve kusur yoktur.

Fakat, ehl-i beyt ile sahabe arasında düşmanlık ve ihtilaf bulunduğu yanılgısına düşen kimseler bulunmaktadır. Bu yanılgının kaynağı, senet ya da metni inceleyip araştırmaksızın yüzeysel bir manayı alarak, tarihi rivayetleri bu şekilde okuyup anlamaktır. Halbuki bize nakledilmiş olduğu halde sahih olmayan nice rivayetler vardır. Haberlerin afeti, ravileridir. Seçkin sahabelerle ehl-i beyt arasındaki şeyleri dikkatli bir şekilde araştıran birisi, onların arasındaki ilişkiyi, takdiri ve ileri derecede hürmet ve saygıyı görecektir.

Ümmetin alimi olan İbni Abbas *radiyallâhu anh*'in, Zeyd b. Sabit *radiyallâhu anh*'in devesinin üzengisine yapışmasına sebep olan şey, bu takdir ve hürmettir.(1) Ebû Bekir Sıddık *radiyallâhu anh*'ın da: "Ehl-i Beyt'i hakkında Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i gözetin."(2) Sözünü söylemeğe iten sebep aynı takdir ve hürmet duygusudur. Bununla ilgili örnekler, söz ve uygulamalar sayılamayacak kadar çoktur.(3)

İşte bu biribirlerine olan sıkı bağlılıklar, şüphe yok ki Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, iki vezirinin kızları olan; Ümmü'l-Müminin Sıddıka binti Sıddık ve gündüz saim gece kaim Hafsâ ile evlenmesine sebep olmuştur. Sonra da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kızları Rukiye ile Ümmü Gülsüm *radiyallâhu anhuma*'yı, Zinnureyn (iki nur sahibi) şehidü'd-dar (evinde şehid edilen) Osman b. Affan ile evlendirmiştir.

Sahabenin, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine ikramlarının göstergelerinden birisi, Ömer b. Hattâb *radiyallâhu*

(1) Tabakat-ı İbni Sa'd: (2/360).

(2) Sahih-i Buhari, Fedailu Ehli'l-Beyt.

(3) Bkz: Sahih-i Buhari , Sahih-i Müslim ve Sünen Kitapları, Bab-ı Fedail-i Ehl-i Beyt. El-Muvafaka beyne Ehl-i'l-Beyt ve's-Sahabe, Zemahşeri. Zehairu'l-Ukba fi Menakıbi Zevi'l-Kurba, Muhibbuddin et-Taberi ve bu konuyla ilgi diğer kitapların ilgili bölümleri. Ehl-i Beyt ile Sahabe arasındaki ilişkinin, bir arzu veya dilek değil, sadece Allah rızasına dayalı meveddet olduğuna dikkat edilmelidir.

anh'in Hasan ve Hüseyin'e, Bedir ehline takdir ettiği atiyye kadar ikram olarak takdir etmiş olmasıdır.(4)

Genel olarak sahabenin örnek aldığı Sıddık'ın sözlerinden birisi de şöyledir: "Canımı elinde bulundurana yemin ederim ki, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yakınları bana , benim yakınlarımı ziyaret etmemden daha sevimlidir."(5)

Onlar nesil nesil bu yol ve hedef üzere yetiştiler. Tabiun neslinin de ehl-i beyt ve ashaba sevgisi, nefislerinden ileriydi. Allah Teala'nın şu ayeti gereği olarak onların mekan-ı alilerini bilip takdir ederlerdi: "Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin."(6)

Daha sonra; hem bunların ve hem de onların sevgisi adeta kalplerine yerleştirilmiş olan ve hepsini hayırla yadeden başka bir nesil geldi. Hiçbir Teracim ve Rical kitabı ve kaynağı yoktur ki onlara senada bulunup ahlaklarını övmüş olmasın ve aralarında meveddet ve ona götüren nimet ve rıza bulunmasın.

Bu sağlam ilişki ve yakınlık dolayısıyla sahabe ile ehl-i beyt arasındaki hısımlık o kadar ileri dercedeydi ki, inceden inceye araştıran bir okuyucu, sahabe içerisinde ehl-i beytten birisiyle hısımlığı olmayan ve ehl-i beyt içerisinde sahabeden birisi ile hısımlığı olmayan kimsenin kesinlikle bulunmadığını zanneder.

Daha önce vermiş olduğum bilgilerden yola çıkarak, ehl-i beyt ile sahabe arasındaki hısımlıkla alakalı bu bilgileri biraraya getirmeyi uygun gördüm. Bunları ispat etmek için de İslamın

(4) Bkz: *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ*: 3/266,285) Bu birkaç rivayette gelmiştir: Vakıdi: Musa b. Muhammed ibni İbrahim et-Teymi babasından bize tahdis etti, Cafer (Sadık): İbni Muhammed (el-Bakır) babasından rivayet etti ki Ömer, Hüseyin için Ali'ye takdir ettiği beş bin dirhem kadar takdir etmiştir.

(5) Sahih-i Buhari: (4241). Sahih-i Müslim: (6759).

(6) Haşir Suresi: (10. Ayet).

bütün taifelerinin kaynaklarına ve genel olarak da nesep bilginlerinin kitaplarına, müracaat ettim. Ki, bundan sonra herhangi bir karışıklığa ve şüpheye yer kalmasın. Ayrıca nesep bilginlerinin büyük çoğunluğu meşhur alimlerdir. Buna, onların kitap ve teracimleri şahittir.

Gücüm ve takatim oranında bu isim ve hısımlıklardan büyük bir kısım topladım. Şüphesiz muvaffak olamadıklarım da mevcuttur. Fakat bütünü idrak edilemeyen şeyin çoğusu da terkedilemez. Bu araştırma ve seçimimde itimad ettiğim kaynakların en önemli olanlarından bazısı şunlardır:

1- *Umdetu't-Tâlib fi Ensabi Al-i Ebi Talib*, İbni Anebe (v:828, h.). Bu ilmin en büyük alimlerindendir.

2- *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin*, İbnu't-Taktaki (V:709, h.) Bu da meşhur bir nesep alimidir.

3- *Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye*, Ebû Nasr el-Buhari. Hicri 341 senesinde hayattaydı.

4- *el-İrşâd* , Şeyh Müfid (v:413, h.) Gözde alimlerden birisidir.

5- *Munteha'l-A'mal fi Tevarih-i'Nebiyyi ve'l-Al*, Şeyh Abbas el-Kumi (v: 1359) bu çağın önemli alimlerindendir.

6- *Teracimu A'lami'n-Nisa*, Muhammed Hüseyin el-A'lemi el-Hairi, çağımız alimlerdendir.

7- *Keşfu'l-Ğumme fi Marifeti'l-Eimme*, Erbili. Bu kitap meşhur olup üç cilt halinde bir kaç defa basılmıştır.

8- *el-Envaru'n-Numaniyye*, Nimetullah el-Cezairi (v:1112, h.). Tarih konusunda ileri gelen alimlerdendir. Muhammed Bakır el-Meclisi'nin (V:1111, h.) öğrencilerinden birisi olup el-Envaru'n-Numaniyye" adlı bu eseri meşhurdur.

9- *A'yanu'n-Nisa*, Şeyh Muhammed Rıza el-Hakimi, çağımız alimlerindendir.

10- *Tarihu'l-Yakubi*, Ahmed b. Ebi Yakub b. Cafer b. Vehb

b. Vadıh. Tarihçi olup bu alanda bir konumu bulunmaktadır. Kitabı iki cilt halinde matbudur. Kendisi tarihçilerin kudemasındandır.

Bu kitaplar dışında da itimad ettiğimiz nesep alimlerine ait başka kitaplar da mevcuttur: Örnek olarak: Ahmed b. Yahya el-Belazuri'ye (V:279, h.) ait olan *Ensabu'l-Eşraf* adlı kitaptır. Bu kişi, nesep alimlerinin en önemlilerinden birisi olup kitabı da bu alanda hüccet kabul edilmektedir. Bu kitap bir kaç defa basılmıştır Bizim itimad ettiğimiz baskıysa Dr. Suheyl Bekkar'ın tahkik ettiği on üç ciltlik baskısıdır. *Nesebu Kureyş*, Mus'ab ez-Zibyeri (V:235, h). Kitabı, İ. Levi Provençal neşretmiş Daru'l-Mearif yayınları arasında yayınlanmıştır.

Yine öneminden dolayı kaynaklarımız arasına kattığımız Muhammed b. Habib'e (V:245,h) ait olan *el-Mihber* adlı kitab da bu alanda çok önemli eserlerdendir. Dr. Eliza tarafından neşredilerek Daru'l-Afak el-Cedide yayınları arasında yayınlanmıştır.

Mekatilu't-Talibiyyin, Ebû'l-Ferec el-Isfahani'ye ait olup önemli bir kitaptır."el-Eğani" kitabı yazarı Isfahani'nin ilk yazdığı eseridir. Isfahani'nin nesep ilmiyle ilgilendiği bilinmemekle beraber bu alanda bir kaç eseri bulunmaktadır, onlardan bir kısmı şunlardır: *el-Cemhere fi'n-Neseb*, *Nesebu Abdişems*, *Nesebu Ben-i Şeyban* ve *NesebuAl-i'l-Muhelleb, Nesebu Beni Kilab, Nesebu Beni Tağleb*'dir. İsfahani h. 357 senesinde vefat etmiştir.

Bu hısımlık ve onun isbatı yanında başka bir ek ihtiyacı da hissettim. O da, ehl-i beyt, özellikle de beyt-i Ali çocuklarının isimlerini, künyelerini ve lakaplarını, kıymetli okuyucunun, başka bir şeye iltifat etmeyip ve onu amaç edinmeden sadece bir arz olarak hakikatlerle karşı karşıya gelmesini ve Ebû Bekir, Ömer, Osman, Aişe ve Talha gibi isimlerin sahiplerine saygı ve sevgi gösterilerek ehl-i beytten hiçbirisinin evinden uzak olmadığına dikkat etmesini sağlayacak şekilde nakletmektir. Bu isimler bütün kaynaklarda mevcut ve sabittir.

Ayrıca bu baskıda önemli bazı eklemeler yaptım. Ve bunları, kıymetli okuyucunun, kendisine gizli kalan şeylere de vakıf olması için hiçbir değişiklik, tahrif ve tağyire gitmeden metni olduğu gibi naklettim.

Metinleri olduğu gibi naklettim, müellif tarafından yapılmış bir hata ve yanılmanın vaki olması durumunda da buna işarette bulundum. Bunun dışındaki bir takım şeylere de okuyucunun buna ihtiyacı olmaması sebebiyle değinmedim. Dolayısıyla sorumluluk, kendisinden nakilde bulunduğum kimseye aittir. Ancak bir çok meselede ifrat ve tefrite düşmeden ve okuyucuyu kitabın içeriğinden uzaklaştırmadan inceleme ve araştırmada bulunacağım.

Kıymetli okuyucu, mezhep ve taassubunu şimdi bir tarafa bırak ve gerçeklerin bütünüyle inkişaf etmesi için gözünle değil basiretin ile, hevan ile değil aklın ile okumaya başla.

Allahım, amelimi vech-i kerimin için kabul buyur ve kolaylaştır. Ey kendisine sadece güzel sözlerin yükseldiği ve onları da kendisine salih amelin ulaştırdığı Allahım, bu amelimi hasenat terazisine koy. Sen ne güzel bir dost ve ne güzel bir yardımcısın.

Duamızın sonu alemlerin Rabbi Allah'a hamdetmektir.

Ebû Muaz es-Seyyid b. Ahmed b. İbrahim

7/Safer/1423 Hicri. 2002 Miladi.

BİRİNCİ KISIM

EHL-İ BEYTİN HAŞİMİ VE ALEVİ OLANLARINDAN SAHABENİN İSİMLERİNİ ALAN SEÇKİN KİMSELER:

Giriş

Kıymetli okuyucu belki şaşırarak şöyle diyebilir: Bir adamın, çocuğuna isim koymasında bir alamet olur mu?! Ne zaman din ve inanç konuları; Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*'in, çocuğuna falan ve falan sahabenin ismini vermesi veya Hasan ve Hüseyin'in ismini vermesi ya da onlardan sonra gelenlerin sahabe ismini vermesi gibi işaret ve alametlere dayanır oldu!?

Şüphe yok ki Ali *radiyallâhu anh*'ın, çocuğuna Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Aişe isimlerini vermesi, aynı zamanda Hasan, Hüseyin, Ali Zeynelabidin ve diğer ehl-i beyt mensuplarının da bu isimleri çocuklarına vermekten geri durmamaları, onların sahabeye gösterdikleri meveddet, muhabbet ve samimiyeti ortaya koymaktadır.

Bu durum sadece Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Aişe'nin isimlerinde değil, aksine Talha, Muaviye, Hamza, Cafer...ve diğer sahabelerin isimlerinde de geçerlidir. Çünkü bu, ehl-i beyt ile ashabın ileri gelenleri arasındaki meveddeti göstermektedir.

İsimlerde ki bu durum aynı şekilde künye ve lakaplarda da geçerlidir. Ki bu, iki kişinin dahi ihtilaf etmediği bir konudur.

Kuleynî *el-Kafi*'de, Meclisî de *Bihâru'l-Envâr*'da bu önemli rivayeti naklederler: "Muaviye, Mervan b. Hakem'i Medine'ye vali olarak atadığı ve kendisine, Kureyş'in gençlerine atıyye takdir etmesini emrettiğinde o da bunu yapmıştı. Ali b. Hüseyin dedi ki: Onun yanına geldiğimde bana dedi ki: Senin ismin nedir? Ben de: Ali b. Hüseyin, dedim. O: Kardeşinin ismi nedir? Ben de: Ali, dedim. Bunun üzerine: Ali ve Ali!! Herhalde baban, herbir çocuğunun ismini Ali koymak istiyor! Dedi. Sonra bana takdir ettiği miktarı verdi, ben de dönüp gittim ve durumu babama anlattım. O şöyle dedi: Yüz tane çocuğum olsa her birisinin ismini Ali koymak ancak beni mutlu eder." *(el-Kafi: 6/19, Bihâru'l-Envâr: 49/221).*

Bu rivayette kişinin, çocuğuna sevdiği kimsenin ismini verdiğine ve Hüseyin'in, babasına olan sevgisinden dolayı çocuklarına onun ismini defalarca verdiğine açık delalet bulunmaktadır.(7)

Yukarıda, isimlere önem vermekle ilgili açıklamalardan sonra, sevgi beslediğimiz kimselere, samimi bir meveddetten dolayı gönüllerin gizlediği şeyleri açığa vurmanın herhangi bir sakıncasının olmadığını anlamış olduk. Şimdi maksada başlama zamanıdır. Bunu açıklamaya başlayalım:

(7) İsimlendirme ve isimlere verilen önemin boyutları hakkında Hür el-Amili'nin ya - mış olduğu Tafsilu Vesail-i 'ş-Şia ila Tahsil-i Mesaili'ş-Şeria" adlı çalışmaya bakılabilir. Kitabını bir kaç bölüme ayırmıştır. O bölümlerden bazıları şöyledir: Çocuğa Hasan...ismini vermenin müstehaplığı babı, Nebilerin, imamların ve kulluğa delalet eden Abdurrahman gibi isimlerin verilmesinin müstehaplığı babı, Muhammed... isminin verilmesinin müstehaplığı babı, Muhammed, Ahmed, Ali...isminin verildiği kimselere ikramda bulunmanın müstehaplığı babı, Ali ismini vermenin müstehaplığı babı, Ahmed, Hasan, Hüseyin, Cafer, Talip, Abdullah, Hamza, Fatıma...isimlerini vermenin müstehaplığı babı gibi isimlendirmenin önemli ve kıymeti haiz olduğuna delalet eden daha başka bablar da bulunmaktadır. Bkz: Vesailu'ş-Şia: (22/388-400) Müessesetu Ali'l-Beyt li İhyai't-Turas, Beyrut, 1413-1993.

Ebû Bekir Sıddîk radiyallâhu anh

Ebû Bekir Sıddık'ı herkes bilir. İsmi Abdullah'tır. Büyük sahabi ve Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in halifesidir. Akıllı hiçbir kimse, çocuğuna Ebû Bekir ismini vermiş hatta bu künyeyi kendisine künye edinmiş birisinin ona dost olduğundan ve sevgi beslediğinden şüphe etmez. Sahabe içerisinde Ebû Bekir künyesiyle en çok meşhur olan kişi Sıddık'tır.

Nesebi:

Ebû Bekir (Abdullah) b. Kuhafe (Osman) b. Amır b. Amr İbni Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murre b. Ka'b b. Luey b. Ğalib b. Fihr'dir.

Nesebi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile altıncı dede olan Mürre'de birleşir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Murre ve yine Ebû Bekir ile Murre arasında altı baba vardır. Dolayısıyla Sıddık, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile beraber nesebin ka'dedinde bulunmaktadır.(8)

Ebû Bekir Sıddık'ın annesi ise: Ümmü'l-Hayr (Selma) binti Sahr b. Ömer İbni Amır b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murre'dir. Onun da nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Murre'de birleşmektedir. Ümmü'l-Hayr, Sıddık'ın babasının amca kızı olup sahabedendir.

Ehl-i Beyt'ten Ebû Bekir İsmini Alanlar

1-Ebû Bekir b. Ali b. Ebi Talib: Hüseyin *radiyallâhu anh* ile

(8) Ka'ded: Nesep bilginleri, bu kelimeyi; iki kişinin bir kişide eşit olanlarına ve uzaklık-yakınlık bakımından cedd-i aladan babalar ve dedeler arasında eşit olanlarına kullandıkları bir ıstılahtır. Bu, tam olarak Ebû Bekir Sıddık'ın Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile neseben buluşmasına uygun bir durumdur. Sahabelerden bazılarıyla da durumu böyledir. Bu meseleyi de yerinde inceleyeceğiz inşaallah.

beraber Kerbela'da katledilmiştir. Annesi, Leyla binti Mesud en-Nehşeliyye'dir.

Bunu, Şeyh Müfid *el-İrşâd* (s. 186,248)da, *Târih-i Yakûbî* 'Evlad-ı Ali" bölümünde, Abbas el-Kummi *Munteha'l-Amâl* (1/261) da isminin Muhammed, künyesinin ise Ebû Bekir olduğunu şu şekilde zikretmiştir: "O, Muhamed olup Ebû Bekir diye künyelenmiştir.." Meclisi de *Bihâru'l-Envâr* (42/129)da zikreder.

İşte Şeyh Müfid'in *el-İrşâd* taki açıklaması: "Fasıl: Hüseyin b. Ali (a.s.)[9] ile beraber Taf'ta ehl-i beytinden katledilenlerin isimleri...ve Emirü'l-Müminininin iki oğlu Abdullah ile Ebû Bekir."

el-Envaru'n-Numâniye (1/371) de de şöyledir: "Kardeşleri Hüseyin (a.s.) ile beraber şehid olan Ebû Bekir künyesine sahip olan Muhammed el-Asgar ve Ubeydullah."

Bu, diğer bir kaç kaynak eserde de mevcuttur:

---

(9) "Aleyhisselam" ifadesini nakilden ötürü yazdım. Yoksa benim inandığım hak olan ise başkası olmaksızın sadece sahabeye kullanılmasının caiz olmadığıdır. Bu konu etrafında söz çok uzar. Bu mesele hakkında Şafii, Ahmed, İbni Teymiyye, İbni Aşur, İbni Kesir ve daha başka bir grup alim görüş beyan etmişlerdir. Daha faydalı olacağını düşündüğüm için İbni Kesir'den biraz nakilde bulunuyorum. Der ki: "Dedi ki: (Yani Nevevi Kitabu'l-Ezkar'da): (Aleyhisselam) ifadesine gelince; arkadaşlarımızdan Şeyh Ebû Muhammed el-Cuveyni salat kelimesinin manası ile ilgili olarak gaib hakkında ve peygamberler dışındaki kişiler hakkında yalnız olarak istimal edilemeyeceğini söylemiştir. Mesela; Ali aleyhisselam denemez. Bu ölüler hakkında olsun diriler hakkında olsun aynıdır. Orada hazır bulunan kişiye ise söylenebilir. Selamun aleyk, selamun aleykum, esselamu aleyk veya esselamu aleykum gibi. Bu, üzerinde ittifak edilmiş bir meseledir. Ben de derim ki (İbni Kesir): Kitap nasihlerinden bir çoğunun ibaresinde Ali Radıllahu anh yerine, diğer sahabelere de söylemeksizin yalnız olarak "Aleyhisselam" veya "Kerremellahu vechehu" şeklinde onun için bu ifadeler kullanılmıştır. Her ne kadar bunun manası doğru ise de bu hususta onun da sahabe ile aynı seviyede tutulması gerekir. Çünkü bu, tazim ve tekrim kabilindendir. Ebû Bekir, Ömer, Osman bu hususta ondan daha evladırlar. Allah, hepsinden... razı olsun." Tefsiru'l-Kur'an'il-Azim, İbni Kesir ed-Dımaşki (v:774) Dar-ı İhyai'l-Kutubi'l-Arabiyye: (3/517). Ayrıca bkz: Tefsir-i İbni Aşur. Bel Dalelte, Halid el-Askalani, Daru'l-İman, İskenderiyye: (s: 452-455) ve diğer kaynaklar.

İbni Kuteybe, *el-Mearif*, s. 210, İbni Sa'd, *et-Tabakât*, 3/14, İbni Cerir et-Taberi, *Tarihu'r-Rusul ve'l-Muluk*, 3/162, İbni Hazm el-Endelusi, *Cemhratu Ensabi'l-Arab,* s. 230.

2-Ebû Bekir b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Amcası Hüseyin ile birlikte Kerbela'da katledilmiştir. Şeyh Müfid, onu *el-İrşâd* (S. 248)ta Kerbela'da katledilenler arasında *Târih-i Yakûbî* Hüseyin'in çocukları arasında, Şeyh Abbas el-Kumi *Munteha'l-Amâl*(1/544) Kerbela'da Haşimoğulları gençlerinin şehid edilmesi bölümünde ve *Umdetu't-Tâlib* (s. 107)de zikretmiştir.

Şeyh Müfid *el-İrşâd* 'da der ki: "Kasım, Ebû Bekir ve Abdullah, Hasan b. Ali'nin (a.s.) çocuklarıdır." Şeyh Abbas el-Kumi de *Munteha'l-Amâl* da şöyle der: "Sonra Ebû Bekir b. Hasan'ın (a.s.) annesi ümmü velettir. Kasım'ın öz kardeşidir. Ukbe b. Ğanevi onu katletmiştir." Tusteri, bunu *Risale fi Tevarih-i'n-Nebiyyi ve'l-Al* de (s. 82) nakletmiştir.

Musab ez-Zibyeri *Nesebu Kureyş*"te Hasan'ın çocuğu hakkında şöyle der: "Amr b. Hasan, Kasım ve Ebû Bekir. Bu ikisinin nesli devam etmemiştir. Taf bölgesinde katledilmişlerdi..." (s. 50).

İbni Anebe'nin sözü de şöyledir: "Şeyh Şeref el-Ubeydili'nin rivayetine göre Ebû Muhammed Hasan'ın on altı çocuğunun olduğu; bunlardan beş tanesinin kız, on bir tanesinin de erkek olduğu belirtilmiştir. Erkeklerin isimleri; Zeyd, Hasan el-Musenna, Hüseyin, Talha, İsmail, Abdullah, Hamza, Yakub, Abdurrahman, Ebû Bekir ve Ömer'dir. Nesep bilgini el-Muvaddıh Abdullah'ın Ebû Bekir olduğunu söylemiş ve Kasım'ı da eklemiştir ki, bu sahih bir ziyadedir..." (*Umdetu't-Tâlib*: s. 64).

Bunu bu şekilde nakledenlerden bazıları da şunlardır:

İbni Cerir et-Taberi, *Tarihu'r-Rusul ve'l-Muluk,* 3/343.

İbni Kesir ed-Dımaşki, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 8/189.

İbnu'l-Esir, *el-Kamil*, 3/443.

En-Nuveyri, *Nihayetu'l-Ereb*, 20/461.

Zehebi, *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ*, 3/279.

3-Ebû Bekir Ali (Zeynelabidin):

Şehid Hüseyin'in oğlu Ali Zeynelabidin'in künyesi, Ebû Bekir'dir.

Erbili şöyle der: "Künyesine gelince; meşhur olan Ebû'l-Hasan'dır. Ebû Muhammed veya Ebû Bekir olduğu da söylenmiştir." (*Keşfu'l-Ğumme*).

4- Ebû Bekir b. Musa (el-Kazım):

Erbili der ki: "Cenabezi der ki: Ebû'l-Hasen Musa b. Cafer b. Muhammed Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib (a.s.)dir. Annesi ümmü velettir. Onun; Ali (Rıza), Zeyd, Akil, Harun, Hasan, Hüseyin, Abdullah, İsmail, Ubeydullah, Ömer, Ahmed, Cafer, Yahya, İshak, Abbas, Hamza, Abdurrahman, Kasım ve Cafer el-Asgar adında çocukları vardır. Ömer ve Muhammed yerine Ebû Bekir olduğu da söylenmiştir." (Keşfu'l-Ğumme: 3/10, Daru'l-Adva).

5- Ebû Bekir Ali (Rıza) İbni Musa (el-Kazım) İbni Cafer (es-Sadık):

Ali (Rıza)nın künyesi, Ebû Bekir'dir. Bunu, Nuri et-Tabersi *en-Necmu's-Sakıb fi Elkabi ve Esmai'l-Hucceti'l-Ğaib* adlı eserinde zikreder. Şöyle der: "14- Ebû Bekir, İmam Rıza'nın künyelerinden birisidir. Nitekim Ebû'l-Ferec el-Isfahani de bunu *Mekatilu't-Talibiyyin* de zikretmiştir.

Isfahani de şöyle rivayette bulunur: "Ebû's-Salt el-Herevi'den şöyle dediği nakledilir: Me'mun bana bir konu hakkında soru sormuştu, ben de ona: Ebû Bekirimiz bu konuda şöyle.. der, demiştim. Bunun üzerine İbni Mehran bana dedi ki: Ebû Bekiriniz

de kim. Dedim ki: O, Ali b. Musa er-Rıza'dır, onun künyesidir bu." (*Mekatilu't-Talibiyyin*, s. 562).

6- Ebû Bekir b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib

Ensabu'l-Eşrâf (s. 68) sahibi şöyle der: "Abdullah b. Cafer'in çocuğudur...Ebû Bekir de Hüseyin ile beraber katledilmiştir. Anneleri, Rebia tarafından Havsa'dır..."

Halife b. Hayyat onu, *Tarih*'inde (s. 240) Haşimoğullarından Harre günü katledilenlerin isimleri arasında zikretmiştir. Doğru olan İbni Hayyat'ın zikrettiğidir.

Zehebi, *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ* da şöyle der: "Ebû Bekir İbni Abdillah b. Ömer b. Hattâb ve Ebû Bekir b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib de aynı şekilde sabır göstererek katledildiler.." (*Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ*, 3/29).

İbni Kuteybe'nin *el-Mearif*'inde Ebû Bekir b. Abdillah b. Cafer'in annesinin ismi Havsa binti Hasafe şeklindedir. O şöyle der: "Abdullah b. Cafer'in; Cafer, Ali, Avn, Abbas, Muhammed, Ubeydullah, Ebû Bekir adında çocukları vardır. Anneleri de Teymullah b. Salebe oğullarından olan Havsa binti Hasefe'dir. Ayrıca Salih, Harun ve Yahya adlı çocukları da vardır. Onun babasının annesi, onların da anneleri olan Leyla binti Mesud b. Halid en-Neşheli'dir ki, Ali b. Ebi Talib'den sonra onunla evlenmiştir. Yine onun; Muaviye, İshak, İsmail, Kasım çocukları vardır ki, anneleri farklıdır. Hasan, Avn el-Asgar'ın anneleri ise; Cumane binti'l-Museyyeb el-Fezariyye'dir. Ve bir de Cafer adlı çocuğu vardır." (*el-Mearif,* s: 207).

Aynı şekilde İbni Hazm'ın *Cemheretu Ensabi'l-Arab* (s. 69) ına da bakılabilir. Cafer b. Ebi Talib'in çocuklarından birisinin de Ebû Bekir olduğunu zikreder. Bu ibare, Muaviye ismindeki nakiller bölümünde gelecektir.

Latife:

Buradan, Abdullah b. Cafer'in, vefatından sonra Ali'nin eşi Leyla binti Mesud en-Nehşeliyye[10] ile onun kızı Zeyneb binti Ali – annesi Fatımatu'z-Zehra olup çocukları da Zeynebiler diye bilinirdi – yi birlikte nikahlamıştır.

7- Ebû Bekir b. Hasan (el-Müsenna) İbnu'l-Hasan (es-Sıbt) İbni Ali b. Ebi Talib:

Isfahani şöyle rivayet eder: "Basra'da İbrahim b. Hasan el-Müsenna ile beraber katledilenlerden birisi de Ebû Bekir b. Hasan b. Hasan'dır." (*Mekatilu't-Talibiyyin,* s: 188).

8- Ebû Bekir b. Ebi'l-Azm b. Abdillah:

Nesebi, İbrahim el-Murteza İbni Musa (el-Kazım)a ulaşır.

(İbni Şedkam el-Huseyni *Tuhfetu'l-Ezhar*'da zikretmiş, Muhakkik de *er-Ravdu'l-Mi'dar*'da (s: 277) bunu tartışırken nakletmiştir.

Ömer b. Hattâb radiyallâhu anh:

Ömer b. Hattâb'ın[11] sahabenin en ileri gelenlerinden birisi

(10) O, Nehşeli, Darimi ve Temimlidir. Nehşel, Darim'in çocuklarındandır. Darim b. Zeyd Mena b. Temim'dir. Neseb-i Kueryş"te (s. 57) ise ismi "Amine vya Leyla binti Ebi Murre b. Urve b. Mesud b. Muatteb b. Malik İbni Muatteb b. Amr b. Sa'd b. Avf b. Kusay'dır." Annesi ise; Meymune binti Ebi Süfyan b. Harb İbni Umeyye olup Sakiflidir. Nesebinde Kusay bulunmaktadır.

(11) İslam'da kadr-i kıymetinin yüceliğine ve çektiği sıkıntılara rağmen Ömer b. Hattâb kadar zulüm, yalan ve iftiraya uğramış bir şahsiyet yoktur. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile birlikte bütün gazvelere iştirak etmiştir. Ebû Bekir ile beraber Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in iki veziri mesabesindeydi. Burada bu yüce şahsiyetin karşılaştıkları şeyleri sayıp dökecek değilim. Çünkü konumuz nesep ve hısımlık la sınırlıdır. Burada onun Rasûlullah ile *sallallâhu aleyhi ve sellem* birleşen temiz nesebine dil uzatılan yerler için işarette bulunacağım: İlzamu'n_nasıb: s. 163, es-Sıratu'l-Mustakim ila Mustahikki't-Takdim: s: 3/28, Ferhatu'z-Zehra: s: 19-21, Keşkulu'l-Behrani: 3/213, *Bihâru'l-Envâr*: 31/100, 61-71, Daru'l-Fıkh, 1421, Tefsiru'l-Kumi: 2/95-96, Keşfu'l-Hak, Akdu'd-Dürer, Şerhi İbni'l-Hadid, Ümmehatu'l-Hulefa, Mufeharatu Kureyş, Mesalibu'l-Arab ve benzer kaynak eserlere bakılabilir.

olduğunda şüphe yoktur. Ömer ismini alanlar, sadece Ömer b. Hattâb *radiyallâhu anh* ile bereketlenmek için bunu yapıyorlardı.

Nesebi:

Ömer b. Hattâb b. Nufeyl b. Abdiluzza b. Riyah b. Abdillah İbni Kurd b. Razah b. Adiyy b. Ka'b'tır.

Nesebi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile dedede (Ka'b) buluşur.

Annesi: Hanteme binti Haşim b. el-Muğire b. Abdillah b. Ömer b. Mahzum b. Yakaza b. Murre'dir. Nesebi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Murre'de buluşur.

İbni Kelbi'nin (v.204. H) nakline göre Adiyyoğulları cahiliye döneminde insanların en cömertlerinden olup konumu sahibi kimselerdendiler. İbni Kelbi der ki: "Dedesi Nufeyl b. Abdiluzza, Kureyş'in kendisine başvurduğu bir kimseydi." (*Cemheretu'n-Neseb*, s.105-106).

Ömer *radiyallâhu anh*'in fazileti ve konumu ilgili bilgi edinmek isteyenler için sahih ve sünen kitapları yeterli gelir. Hilafeti hakkında araştırma yapmak isteyenin, Rum ve Fars bölgelerindeki fetihlere ve oralarda İslamın yayılmasına bakmaları yeterlidir.

Ehl-i Beyt'ten Ömer b. Hattâb İsmini Alanlardab Bazıları:

1-Ömer el-Atraf b. Ali b. Ebi Talib:

Annesi; Ridde esirlerinden olan Tağlebi kabilesine mensup Ümmü Habibe es-Sahba'dır. Bu durum bir kaç kaynak eserde zikredilmiştir. Bazıları şunlardır:

Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye, s. 123.

Munteha'l-Amâl, 1/261. Der ki: "Ömer ile Rukiyye el-Kübra ikizdirler."

Bihâru'l-Envâr, 42/ 120.

el-İrşâd, Emiru'l-Müminininin (a.s.) çocukları bölümü. 1/354

Keşfu'l-Ğumme, 2 /64. Daru'l-Adva.

Târihu'l-Yakûbî, Yanılgıya düşerek Ömer'i Amr şeklinde okumuştur. 2 / 213, Dar-ı Sadır.

Soybilimci İbni Anebe der ki: "Emiru'l-Müminin Ali'nin soyu beş kişiyle devam etmiştir. Onlar: Hasan, Hüseyin, Muhammed b. el-Hanefiyye, Taf'ta şehid olan Abbas ve Ömer el-Atraf'tır.." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 103: Cullu'l-Marife baskısı, s. 60: Müessesetu Ensariyan baskısı.)

İbni Kuteybe'nin *el-Mearif* te (s.210 el-Hey'etu'l-Mısriyye baskısı) şöyle der: "Ömer ile Rukiyye'nin anneleri Tağlebiyye'dir. Halid b. Velid Ridde'de onu esir olarak almış, kendisinden de Ali satın almıştır.."

Nesebu Kureyş te Musab ez-Zibyeri de der ki: "Ömer b. Ali ile Rukiye ikiz olup anneleri Sahba'dır.." s. 42, Daru'l-Mearif.

el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin de (s. 331, thk: Mehdi er-Recai)

Bu, bazı kaynaklarda biyografisi verilmiş bilinen meşhur bir isimdir. Onun, Ali b. Ebi Talib'in mehrini üstlenmesi ile alakalı meşhur bir kıssası vardır. Biyografisi için bkz:

Siyer'i A'lami'n-Nubela, 4 / 34.

et-Tabakât , İbni Sa'd, 5 / 59.

et-Takrib, Rakam: 4951, s: 416.

el-Cerh ve't-Ta'dil, İbni Ebi Hatim, 6 / 124.

Latife:

Soybilimci İbnu't-Taktaki (v: 709) Ali'nin Ömer el-Asgar adında başka bir oğlu daha olduğunu ispat etmiştir. Bunun on-

dan bir vehim olduğunu zannediyorum. Belki de Ömer el-Atraf'ı kastetmiştir. Fakat başka bir oğlunun daha olması mümkündür. Annesinin isminin de Sahba değil, Ümmü'l-Benin el-Kilabiyye olduğunu zikretmiştir. Buna göre Ali'nin; ismi Ömer olan iki oğlunun bulunduğunun ve birisi Asgar, diğerinin de Ekber veya Atraf olması mümkündür.

İşte İbnu't-Taktaki'nin sözünün tam metni: "Emiru'l-Müminin (a.s.) yaşamayan erkek çocukları on beş kişi olup şunlardır: "Esma binti Umeyyis el-Has'amiyye'den olan Avn ve Muhammed (Derc)[12], Ümmü'l-Benin'in Taf günü öldürülen oğlu Osman, Esma binti Umeyyis'in oğlu Yahya (Derc), Ümmülbenin'in oğlu Ömer el-Asgar, Ümmü veled oğlu Abbas el-Asgar (Derc), Musab b. Zübeyir ile beraber Medar'da katledilen Leyla Darimiye'nin oğlu Ubeydullah (Derc), Ümmü veled oğlu Salih ve Leyla Darimiye'nin oğlu Ebû Bekir (Derc), Abdurrahman; annesi, Umame binti Ebi'l-As b. Rebi ve onun da annesi, Zeyneb binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem* (Derc), Umame binti Ebi'l-As'ın oğlu Muhammed(Derc), Hanefiye'nin oğlu Cafer (Derc), Ümmülbenin'in Taf günü öldürülen oğlu Cafer(Derc), Ümmülbenin'in Taf günü öldürülen oğlu Abdullah (Derc), Esma binti Umeyyis'in oğlu Abdullah (Derc)." (*el-Âsilî,* s. 56-58, Mektebetu'l-Mer'aşi, Thk: Mehdi er-Recai).

İbni Taktaki'nin kelamında bir çok vehim bulunmaktadır. Onlardan birisi muhakkik Mehdi er-Recai'nin işarette bulunduğu şu ifadedir: "Öyle görünüyorki bu Ömer onlara Ömer el-Asgar değil de Ömer el-Atraf gibi gelmiştir." (*el-Âsilî,* s: 57, dipnot).

İkinci Latife:

Belazuri, *Ensabu'l-Eşraf* ta Ali b. Ebi Talib'in çocuğu hakkında şöyle der: "Ömer b. Hattâb Ömer b. Ali'ye kendi ismini verdi

(12) Derc: Nesep bilginlerinin, küçükken ve ergen olmadan vefat edenler için kulla - dıkları bir terimdir.

ve kendisine Mavrik adında bir hizmetçi hibe etti." (*Ensabu'l-Eşraf*, 2 / 12. Tahkik ve dipnotlandıran Şeyh Muhammed Bakır el-Mahmudi'dir. Müessesetü'l-A'lemi, Beyrut, 1394 – 1974).

Üçüncü Latife:

Soybilimci Ebû'l-Hasen el-Umeri, *el-Mecdi* adlı eserinde (s. 15) der ki: "Ömer künyesi Ebû'l-Kasım'dır. İbni Hıda der ki: Bilakis künyesi Ebû Hafs idi. Rukiye'nin annesi ise, es-Sahba binti Rebia et-Tağlebiye'dir..."

2-Ömer b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Annesi ümmü veled olup, kendisi amcası Hüseyin ile beraber Kerbela'da şehid olmuştur. Bkz: *Umdetu't-Tâlib*, (s.116, s: 64, Müessesetu Ensariyan, s: 107, Cullu'l-Marife). Yakubi de Tarihinde şöyle der: "Hasan'ın sekiz tane erkek çocuğu vardı, onlar: Hasan, Zeyd...Ömer, Kasım, Ebû Bekir, Abdurrahman başka annelerdendir. Talha, Abdullah..."

Latife:

Bazıları bu Ömer ismini yanılarak Amr şeklinde yazmışlardır, sahih olan bizim; ismini Ömer b. Hasan şeklinde ispat etmemizdir. Amr şeklinde yazanlardan birisi de *el-İrşâd* ta (2/20, Daru'l-Müfid) Şeyh Müfid,

Keşfü'l-Ğumme de (2/184, Daru'l-Adva) Erbili'dir.

Onun isminde yanılanlardan birisi de *Nesebu Kureyş*'te Musab ez-Zibyeri'dir. Hasan b. Ali'nin çocuğu hakkında der ki: "Amr b. Hasan, Kasım ve Ebû Bekir. Bu ikisinin soyu devam etmemiştir. Taf'ta katledilmişlerdir." (s.50).

Aynı şekilde İbni Tabatabai Yahya b. Muhammed b. Kasım el-Hüseyni de (v: 478) yanılmıştır.

Emirü'l-Müminin Hasan b. Ali'nin *radiyallâhu anh* çocuklarının zikri başlığı altında şöyle der: "...erkeklerden diğerleri Talha ve

annesi Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi, Amr, Hüseyin Ümmü Seleme adında bir kız bırakmıştır... Abdurrahman, Abdullah, Muhammed, Cafer, Hamza; bunların hepsi de çocuk bırakmadan Kerbela'da katledilenler arasındaydı."

(*Ebnau'l-İmam fi Mısır ve'ş-Şam*, s.77. Cullu'l-Marife, Seyyid Yusuf b. Abdillah'ın itinasıyla).

Değerli okuyucu bütün bunların ardından belki de niçin Amr ismini değil de Ömer ismini tercih ettiğimizi sorgulamaktadır?

Cevap:

İbni Anebe bunu nakletmiştir. Kendisinin soybilimciliğine laf edilemez, meşhur bir alimdir.(13) Yine soybilimci olan İbni Maiyye'ye öğrenci olmuş, bazı şeyhlerinden Mücedda'yı okumuş ve kitabında; *Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye* sahibi Ebû Nasır el-Buhari ve Şeyhu'ş-Şeref el-Ubeydili gibi bu ilmin otorite ve hocalarından nakillerde bulunmuştur.

İbni Anebe, Şeyh Şeref el-Ubeydili'den "Ebû Bekir ve Ömer"in de onun çocuklarından olduğunu nakletmiş, sonra Ebû Nasr el-Buhari'den şöyle nakilde bulunmuştur: "Ebû Nasr el-Buhari der ki: Hasan b. Ali'nin on üç erkek ve altı kızı olmuş ve onlardan dört tanesi olan; Zeyd, Hasan, Hüseyin el-Esrem ve

(13) İbni Anebe: eş-Şerif Ahmed b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Mehna b. Anebe el-Asgar, nesebi Musa (el-Cun) b. Abdillah (el-Mahd)a ulaşır. 748 senesinde doğmuş ve 828 senesinde İran'ın Kirman bölgesinde vefat etmiştir. En önemli eserlerinden birisi *Umdetu't-Tâlib* fi Ensabi Ebi Talib'tir. Nesep ile ilgili daha başka eserleri de bulunmaktadır, onlardan bir kısmı şunlardır: Umdetu'-Talib es-Suğra; el-Meş'aşiiyye diye de bilinir, el-Fusulu'l- Fahriyye fi'l-Usuli'l-Beriyye, Bahru'l-Ensab fi Nesebi Beni Haşim, Tuhfetu't-Talib fi'n-Neseb. Onun hakkında *Bihâru'l-Envâr* sahibi şöyle der: O,İmamiye alimlerinin en büyüklerindendir. Şeyh Abbas el-Kumi en-Necefi el-Kuna ve'l-Elkab" da onun biyografisini verirken şöyle der: Büyük bir seyyid, allame, nesep bilgini, Seyyid Tacuddin İbni Maiyye'nin hısımı, şehid-i evvelin şeyhi ve hocasıdır. İmamiye alimlerinden, hatta en büyüklerindendir. Seyyid İbni Maiyye'den on iki sene boyunca fıkıh, hadis, nesep, edebiyat ve diğer ilimleri okumuştur."

Ömer geriye kalmıştır. Ancak Hüseyin el-Esrem ile Ömer erken vefat etmişlerdir…" (*Umdetu't-Tâlib*, s: 64, Müessesetu Ensariyan. s. 103, Cullu'l-Marife). Ayrıca burada *Umdetu't-Tâlib*'in Dar-ı Mektebeti'l-Hayat'ın yaptığı Beyrut baskısına da işarette bulunmak isterim. Bu baskı, İhya-i Turas kurulunun gözetiminde asıl nüshalarıyla karşılaştırılarak basılmıştır. Ben o baskıyı gördüm fakat şu anda elimin altında bulunmamaktadır.)

Ayrıca İbni Kuteybe de (v: 276) *el-Mearif*'inde (s:212) onun isminin Ömer olduğuna işarette bulunmuştur: "Hasan'ın, Hasan adındaki çocuğunun annesi Havle binti Manzur b. Zeban el-Fezariyye, Zeyd ve Ümmü'l-Hasan'ın anneleri ise Ukbe b. Mesud el-Bedri'nin kızıdır. Ömer'in annesi ise Sakifiyye'dir…"

Bizim tercihimiz de bu şekildedir.

Onun ismi hakkında yanılanlardan birisi de *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* adlı eserinde Tüsteri'dir. Bunu tafsilatlı olarak ele almıştır (s. 120, Daru'ş-Şurafe, Thk: Şeyh Mahmud eş-Şerifi ve Üstad Ali es-Sükkerci).

Ayrıca *Muhtasaru Zehairu'l-Ukba* sahibi şöyle der: "Hasan'ın erkek ve kız olarak on bir çocuğu vardır, onlar: Abdullah, Kasım, Hasan, Zeyd, Ömer…" (*Muhtasaru Zehairi'l-Ukba fi Menakıbi Zevi'l-Kurba*, Müessesetu Zevi'l-Kurba'nın özetlemesiyle, Beyrut, s. 238).

Abbas el-Kumi şu sözüyle nakilde bulunur: "İmam Hasan'dan (a.s.) sonra geriye sadece Hüseyin el-Esrem, Ömer, Zeyd ve Hasan el-Musenna'nın kaldığı gizli değildir.." *(Munteha'l-Amal, 1/342).*

Hasan b. Ali'nin çocukları arasında Ömer ismini zikredenlerden birisi de *Tuhfetu'l-Ezhar ve Zilalu'l-Enhar fi Nesebi Ebnai'l-Eimmeti'l-Athar* kitabında soybilimci Damin b. Şedkam el-Hüseyni (hicri 1090 senesinden sonra vefat etmiştir)dir.

Kitabı tahkik eden ve soyağacını hazırlayan Kamil Süleyman el-Cebburi'dir. Onun soyağacında Ömer b. Hasan ismini de nakletmiş ve onun Hac için ihrama girmiş olduğu halde Ebva'da vefat ettiğini açıklığa kavuşturmuştur. Kufe'ye gitmeye karar verdiğinde o da amcası Hüseyin ile beraberdi. (bkz: *er-Ravdu'l-Mi'târ* , s. 27).

3-Ömer b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Tüsteri der ki: "Ebû Hanife ed-Dineveri ve İbni A'sem el-Kufi, onun Ömer isminde bir oğlunun olduğunu ispat etmiştir. İlki için (Taf vakaını ve orada katledilenlerin sayısını verdikten sonra) şöyle demiştir: "Ev halkından buluğ çağına gelmiş olan oğlu Ali el-Asgar ile dört yaşındaki oğlu Ömer'den başka kimse kalmamıştı. Birgün Yezid, Ömer b. Hüseyin'e şöyle demişti: Şu oğlumla güreşir misin? Oğlu derken, Halid'i kastediyordu. Çünkü onun akranıydı. Bunun üzerine o şöyle dedi: Bilakis bana da ona da birer kılıç ver de çarpışalım, o zaman bak bakalım kim daha sabırlıdır. Derken Yezid onu kucaklayarak şöyle dedi: Bu, bir kişiyi yola getirecek bildiğim birisinin sesidir, yılan yılandan başkasını mı doğururmuş?!

Ancak ikincisi için şöyle dedi: Ömer yedi yaşındaydı." *(Risale fi Tevarih-i'n-Nebiyyi ve'l-Al,* Tüsteri'ye ait olan *Kamusu'r-Rical*'in 12. Cildinin sonu. Kum baskısı, s:83, Daru'ş-Şurafe baskısı, s:122-123).

4-Ömer (el-Eşref) İbni Ali (Zeynelabidin) İbnu'l-Huseyn eş-Şehid:

Annesi ümmü velettir. Lakabı el-Eşref'tir. Çünkü el-Atraf lakaplı Ömer; Ali b. Ebi Talib'in oğlu olan Ömer'dir. Bkz: *el-İrşâd* s. 261, *Umdetu't-Tâlib* s. 223, *Keşfu'l-Ğumme* S. 2/272, Daru'l-Adva ve *el-Âsilî* s. 276.

Nimetullah el-Cezairi şöyle der: "Onun (a.s.) çocuklarına

gelince, on beş tanedirler: Muhammed el-Bakır (a.s.), annesi Ümmü Abdillah Fatıma binti'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib (a.s.) ve Ebû'l-Hasan Zeyd ve Ömer; bunların annesi ise ümmü velettir..." (el-Envaru'n-Numaniyye, 1/375, Şirket-i Cab baskısı).

İbni Anebe Ömer el-Eşref'in ardından şöyle der: "Ona, amcasının oğluna nisbeten Ömer el-Atraf denmiştir. Çünkü onun fazileti bir taraftandır, o da babası tarafından olup emirulmüminin Ali (a.s.)dir. (*Umdetu't-Tâlib*, s. 533, Cullu'l-Marife baskısı. s. 281, Müessesetu Ensariyan baskısı).

Bkz: Nesebu Kureyş s.61, *Cemheretu Ensabi'l-Arab* s. 53, el-Mearif s. 215, *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ* s. 4/387 ve *el-Bidaye ve'n-Nihaye* s.9/104.

Şeyh Müfid *el-İrşâd*'ta (2/ 170) der ki: "Ömer b. Ali b. Hüseyin büyük fazilet sahibi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve Emiru'l-Müminin'in (a.s.) sadık vasisi olup aynı zamanda vera sahibi ve cömert birisiydi."

İbnu't-Taktaki de şöyle der: "Ebû Hafs Ömer el-Eşref'e gelince... Beni Haşim'in fazilet ve kerem sahibi alimlerinden birisidir..." (*el-Âsilî,* s. 276. *er-Ravdu'l-Mi'târ ,* s. 118).

Ebû'l-Hasan el-Umeri *el-Mucedda*'da (s. 148) der ki: "Ömer el-Eşref İbni Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib (a.s.) doğduğunda Ebû Hafs künyesi kendisine verilmiş ve altmış beş sene yaşamıştır."

Ben de derim ki: İyi düşün, Ömer el-Atraf'ın künyesi, İbni Hida'ın nakline göre Ebû Hafs, Ömer el-Eşref'in künyesi de Ebû Hafs'tır. Tüsteri, *Kamusu'r-Rical*'de – Müessesetü'n-Neşri'l-İslami, İran, Kum baskısı – isimleri Ömer ve künyeleri de Ebû Hafs olan bir çok muhaddis, fakih ve musannıf saymıştır.

5-Ömer (eş-Şeceri) İbni Ali (el-Asgar) İbni Ömer (el-Eşref) İbni Ali (Zeynelabidin):

Alimlerden bazısı onu zikretmişlerdir, bazıları şunlardır:

İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib* (s. 282)de şöyle der: "Ömer eş-Şeceri İbni Ali b. Ömer el-Eşref'e gelince; o bir erkek geriye bırakmıştır, o da, Ebû Abdillah Muhammed, Ebû Abdillah Muhammed ise iki erkek olan Ömer ile Ali'yi geriye bırakmıştır..." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 282, Ensariyan baskısı, s. 533, Cullu'l-Marife baskısı).

Şeyh Abbas el-Kumi ise daha tafsilatlı bir şekilde anlatarak şöyle der: "Bil ki, Ömer el-Eşref, İmam Hüseyin'in (a.s.) kızı Ümmü Seleme ile evlenmiştir. Nesep kitaplarında; Ömer el-Eşref'in geride Sadık'tan (a.s.) hadis rivayet eden muhaddis Ali el-Asgar adlı bir oğlan bıraktığı nakledilmiştir. O, geride üç evlat bırakmıştır, isimleri; Ebû Ali el-Kasım, Ömer eş-Şeceri ve Ebû Muhammed el-Hasan'dır. Yine bil ki, Ömer el-Eşref, Alemu'l-Hüda es-Seyyid Murteza'nın dedesi ve onun kardeşi de Seyyid Rıza'dır..." (*Munteha'l-Amal,* 2 /62, ed-Daru'l-İslamiyye baskısı).

Başka bir yerde de şöyle der: "el-Eşref lakaplı Ömer b. Ali'ye gelince; seyyidlerin ulusu, kadri ve konumu yüce birisidir. ..Ebû'l-Carud b. el-Munzir şöyle rivayette bulunmuştur: Ebû Cafer el-Bakır'a (a.s.) dedim ki: Kardeşlerinden hangisi sana daha sevimlidir? Şöyle dedi: Abdullah'a gelince o, kendisiyle tuttuğum elimdir (Bu Abdullah, onun öz kardeşidir), Ömer ise; kendisiyle gördüğüm gözümdür, Zeyd; kendisiyle konuştuğum dilim ve Hüseyin de; yeryüzünde büyüklenmeden yürüyen çok sabırlı ve halim birisidir." (*Munteha'l-Amal*, 2 / 63, ed-Daru'l-İslamiyye baskısı).

İbnu't-Taktaki, Ömer b. Ali Zeynelabidin'in nesebi ile ilgili olarak şöyle der: "Ömer el-Eşref'in geride bıraktıkları ve bırakmadıklarıyla beraber beş çocuğu vardır, isimleri; Muhammed, Musa, Cafer, Ali ve muhaddis olan Ali el-Asgar. Muham-

med b. Ömer el-Eşref'in soyu Ali b. Muhammed b. Ömer b. Muhammed'e ulaşır. Ali el-Asgar geride üç çocuk bırakmış; isimleri Kasım soyu devam etmiştir, Ömer eş-Şeceri ve Ebû Muhammed el-Hasan..." (*el-Âsilî,* s. 277).

6-Ömer b. Muhammed b. Ömer (eş-Şeceri) İbni Ali (el-Asgar el-Muhaddis) İbni Ali b. Ömer (el-Eşref):

Nesebi ve Ömer (el-Eşref) ile Ömer (eş-Şeceri)nin nesepleri hakkındaki beyan ve nakillere daha önce değinilmişti. Aynı kaynaklara bakılabilir.

Bu konuda İbni Anebe'den rivayet şöyledir: "Ömer eş-Şeceri İbni Ali b. Ömer el-Eşref geride bir oğlan bırakmıştır, o da Ebû Abdillah Muhammed'tir. Ebû Abdillah Muhammed ise geride Ömer ve Ali adında iki oğlan bırakmıştır..." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 282).

7-Ömer b. Yahya b. Hüseyin b. Zeyd eş-Şehid b. Ali b. Hüseyn b. Ali b. Ebi Talib:

Bunu, Muhammed el-A'lemi el-Hairi Teracimu A'lami'n-Nisa adlı eserinin 'Hüseyin b. Ubeydillah b. İsmail b. Cafer et-Tayyar'ın kızının isminin zikri" bölümünde nakletmiştir. (Teracimu A'lami'n-Nisa, s. 359).

İbni Anebe, Hüseyin Zi'd-Dem'a İbni Zeyd eş-Şehid'in çocukları hakkında der ki: "Yahya Ebû'l-Hüseyin İbni Zi'd-Dem'a'ya gelince; onun soyu devam etmiştir. Geriye yedi erkek bırakmıştır. Onlardan üçü mukillinden olan; Kasım, Hasan ez-Zahid ve Hamza'dır. Geri kalan dört tanesi ise muksirinden olan; Muhammed el-Asgar el-Aksasi, İsa, Yahya b. Yahya ve Ömer b. Yahya'dır."

Kitabının başka bir yerinde bunu daha da detaylandırarak şöyle der: "Ömer b. Yahya b. Hüseyin Zi'd-Dem'a'ya gelince o, kardeşleri arasında soyu ve evi en çok olandır..." (*Umdetu't-*

Tâlib, s: 252).

İbni Taktaki de şöyle der: "Ömer b. Yahya'ya gelince o, seyyid ve liderdir. Ardında üş çocuk bırakmıştır..." (*el-Âsilî*, s: 249).

8-Ömer (Ebû Ali) İbni Yahya b. Hüseyin (en-Nakib) b. Ahmed (muhaddis ve şair) b. Ömer b. Yahya b. Hüseyin b. Zeyd (eş-Şehid) İbni Ali b. Hüseyin b. Ali b. Eb. Talib:

Bu, daha önce zikri geçen Ömer b. Yahya'nın torunlarındandır. İbni Taktaki, Ukbe hakkında der ki: "Ebû Ali Ömer er-Reis b. el-Hüseyin en-Nakib, Hac emiri, yolları düzenleyen, Karmatileri sakinleştiren ve hacer-i esvedi yerine koyandır. On üç defa hac yapmış olup Bağdad'ta vefat etmiştir. Vefat ettiği gün çarşı Pazar iş yapamaz olmuş ve herkes cenazesine katılarak yürümüştür. Geride on üç oğlan bırakmıştır. Onların her birisinin ismi Muhammed'tir..." (*el-Âsilî*, s. 254).

İbni Anebe de (Ebû Ali Ömer b. Yahya) hakkında buna yakın şeyler söylemiştir. Bkz: (*Umdetu't-Tâlib*, s. 254, Ensariyan Baskısı).

9-Ömer b. Muhammed b. Abdillah b. Ömer b. Salim b. Ebi Ya'la İbni Ebi'l-Berekat Muhammed (Nakib Vasıt) İbni (Ebi Tahir) Abdillah İbni (Ebi'l-Fetih) Muhammed el-Eşter (Ebû'r-Rece) İbni Ubeydillah (Salis) İbni Ali b. Ubeydillah (es-Sani) İbni Ali (es-Salih) İbni Ubeydillah (el-A'rac) İbni'l-Hüseyin (el-Asgar) İbni Ali (Zeynelabidin) radiyallâhu anh:

İbni Anebe bunu, (*Umdetu't-Tâlib*, s. 297, Ensariyan baskısı) zikretmiştir. Hüseyin (el-Asgar) b. Ali (Zeynelabidin)in nesebinin devamı için bakılabilir.

10-Ömer (Ebû Ali) el-Muhtar en-Nakib b. Müslim (Ebû'l-Ala) İbni Ebi Ali Muhammed (el-Emir) İbni Muhammed (el-Eşter):

Bunu İbni Taktaki Hüseyin el-Asgar'ın geride bıraktığı evlatları arasında zikreder. Bkz: (*el-Âsilî*, s. 296).

11-Ömer b. Hasan (el-Aftas) İbni Ali (el-Asgar) İbni Ali (Zeynelabidin) İbni'l-Hüseyin (eş-Şehid):

İbni Anebe onu, Ali el-Asgar'ın soyu arasında zikretmiştir. (*Umdetu't-Tâlib*, s. 315, Ensariyan baskısı). Bunun hakkında bilgi gelecektir.

12-Ömer b. Ali b. Ömer b. Hasan (el-Aftas):

Daha önce zikri geçen Ömer'in torunudur.

İbni Anebe der ki: "Ömer b. Hasan (el-Aftas)a gelince; tuzak kurularak şehid edilmiştir. Sadece Ali tarafından soyu devam etmiştir. Ali b. Ömer'in de beş erkek tarafından soyu devam etmiştir; onlar İbrahim ve Ömer Azerbaycan'da... Ömer b. Ali b. Hüseyin (el-Aftas)tır. Çocuklarından birisi de Hamza b. Muhammed'tir..." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 315, Ensariyan baskısı). Bkz: *Nesebu Kureyş,* s. 73.

İbni Taktaki şöyle zikreder: "Hasan (el-Aftas) geride beş çocuk bırakmıştır; Ali, Ömer, Hasan, Abdullah ve Hasan el-Mekfuf. (*el-Âsilî*, s. 313-315).

Latife: İbni Anebe der ki: "Hüseyin b. el-Aftas'a gelince, annesi, Ebû'l-Hasan el-Umeri'nin söylediğine göre Ömeriye olup, Halid b. Ebi Bekir b. Abdillah b. Ömer b. el-Hattâb'ın kızıdır." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 315, Ensariyan baskısı). *Nesebu Kureyş*te ise (s. 73) şöyledir: "Annesi, Cuveyriye binti Halid b. Ebi Bekir b. Ubeydillah b. Abdillah b. Ömer b. el-Hattâb'tır."

13-Ömer (el-Mencurani) İbni Muhammed b. Abdillah b. Muhammed el-Atraf (Ömer el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib'in çocuklarındandır):

İbni Anebe şöyle nakilde bulunur: "Ömer el-Mencurani İbni

Muhammed'e gelince, Belh'in ekilip biçilen arazilerinden olan Mencuran karyesine nispet edilir... Oraya Alevilerden (Ali'nin soyundan gelenlerden) ilk giren kimse odur. Dört tane oğlu dünyaya gelmiştir..." (*Umdetu't-Tâlib*, s. 335, Ensariyan baskısı; s. 647, Cullu'l-Marife baskısı).

14-Ömer b. Cafer (el-Meliku'l-Multani) İbni Ebi Ömer Muhammed b. Abdillah b. Muhammed b. Ömer (el-Atraf):

İbni Taktaki onu (*el-Âsilî*, s. 333, Ömer el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib'in soyu bölümünde) zikretmiştir.

15-Ömer b. Musa (el-Kazım) İbni Cafer (es-Sadık):

İbnu'l-Haşşab "Yirmi oğlan; aralarında Ömer ve Akil'i de ekleyerek ve on sekiz kız" şeklinde zikretmiştir. Bkz: (Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al, Tüsteri, s. 126) Ayrıca bkz: *Keşfu'l-Ğumme* 3/9, Daru'l-Adva, *Bihâru'l-Envâr* 48/288.

Erbili'nin *Keşfu'l-Ğumme* deki sözü şöyledir: "Çocuklarına gelince; yirmi oğlan, on sekiz kız çocuğu olduğu söylenmiştir. Oğullarının ismi: Ali Rıza, Zeyd, İbrahim, Harun, Akil, Hasan, Hüseyin, Abdullah, İsmail, Ubeydullah, Ömer... Ömer yerine Muhammed olduğu da söylenmiştir." (*Keşfu'l-Ğumme* 3/9, Daru'l-Adva). Sonra Erbili, el-Cenabezi'nin sözünü aynen tekrar ederek Ömer'in de ismini zikredip ayrıca (Ebû Bekir)i de ilave etmiştir.

16-Ömer b. Abdillah b. Muhammed b. İmran b. Ali b. Ebi Talib:

Şeyh Abbas el-Kumi Hasan b. Cafer b. Hasan (el-Müsenna) nın çocukları hakkında şöyle der: "Suikast olayından geriye kalanlar bir kaç kadın ile beş tane erkektir ki onlar: Süleyman, İbrahim, Muhammed, Abdullah ve Cafer; kızlardan ise Ümmü Cafer diye bilinen Fatımatu'l-Kübra'dır. Onunla Ömer b. Abdillah b. Muhammed b. İmran b. Ali b. Ebi Talib evlilik yapmıştır."

(Munteha'l-Amal 1/368, ed-Daru'l-İslamiyye baskısı).

Ben derim ki: Aynı şekilde onu İmran b. Ali b. Ebi Talib olarak yazmıştır ki, ben bunun onun tarafından bir yanılma olduğunu zannediyorum, çünkü Ali'nin İmran diye bir oğlunun olduğu bilinmiyor. Öyle zannediyorum ki o, İmran değil de Ömer olmalıdır.

17-Ömer b. Muhammed b. Ömer (el-Atraf) İbni Ali b. Ebi Talib:

İbni Anebe Ömer (el-Atraf)ın soyu ile ilgili olarak şöyle der: "Ömer, yetmiş bir yaşında Yenbu'da vefat etmiş... geride Muhammed adında bir oğlan bırakmış, o da geride dört oğlan bırakmıştır. İsimleri; Abdullah, Ubeydullah, Ömer; bunların annesi Hatice binti Zeynelabidin Ali b. Hüseyin'dir (a.s.), Cafer'in annesi ise ümmü velettir." (*Umdetu't-Tâlib* s. 641, Cullu'l-Marife baskısı).

18-Ömer Ebû'l-Hasan b. Davud b. Hasan b. Davud b. Hasan b. Davud b. Hasan b. Hamza b. Musa Ebi'l-Hasan b. Ebi Abdillah Mahmud el-Bedhai Cemaluddin b. Ebi Muhammed el-Kasım b. Ebi Muhammed Hasan b. Zeyd b. Hasan es-Sıbt b. Ali b. Ebi Talib: (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 28).

19-Ömer b. Hamza b. er-Radi b. Muhammed b. Hüseyin b. Mehdi b. Cafer b. Muhammed b. İsa b. Ali b. Abdirrahman eş-Şeceri İbni'l-Kasım İbni'l-Hasan b. Zeyd b. Hasan es-Sıbt: (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 39).

20-Ömer b. Muhammed b. Abdillah b. Ömer b. Salim b. Muhammed Ebi Ya'la b. Muhammed Ebi'l-Berekat (Nakib Vasıt) İbni Abdillah Ebi Tahir b. Muhammed (İbni Sahra) İbni Muhammed el-Eşter İbni Ubeydillah es-Salis: (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 183, Hüseyin el-Asgar İbni Ali Zeynelabidin'in zürriyeti bölümü).

21-Ömer Mecduddin (Nakibu'l-Kufe) Ebû Muhammed İbni Muhammed (Nakibu'l-Kufe) Ebi'l-Feth İbni Abdillah Ebi Tahir İbni Muhammed (İbni Sahra) İbni Muhammed el-Eşter b. Ubeydillah es-Salis:

(İbni Şedkam onu Hüseyin el-Asgar'ın zürriyeti arasında zikretmiş ve *er-Ravdu'l-Mi'târ*'ın tahkik bölümünde s. 183 te nakledilmiştir).

22-Ömer b. Ahmed b. Muhammed b. Ahmed b. Hasan b. Ahmed b. Hüseyin b. Ahmed (el-Mısri el-Akiki) İbni İbrahim b. Ahmed b. Hasan İbni İbrahim Ebi'l-Hasan b. Muhammed b. el-Akiki b. Cafer b. Sahsah İbni Abdillah el-Bahir el-Akiki b. Hüseyin el-Asgar b. Ali Zeynelabidin b. Hüseyin radiyallâhu anh:

Bkz: (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 199, Tuhfetu'l-Ezhar Hüseyin el-Asgar'ın zürriyeti bölümü).

23-Ömer b. Muhammed b. Ahmed b. Hasan b. Ahmed b. Hasan b. İbni Ahmed (el-Mısri el-Akiki)...(Bu, önceki Ömer'in amca oğludur). (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 199).

(İbni Şedkam el-Hüseyni *Tuhfetu'l-Ezhar*'ın Zeyd eş-Şehid'in zürriyeti bölümünde ve *er-Ravdu'l-Mi'târ* ın tahkik bölümünde s. 213 zikretmiştir.)

25-Ömer b. Muhammed b. Ali b. İbrahim b. Muhammed b. Hasan b. Hüseyin b. Ahmed el-Umeri İbni İsmail el-A'rac İbni Cafer (es-Sadık):

(İbni Şedkam Tuhfetu'l-Ezharda ve *er-Ravdu'l-Mi'târ* ın tahkik bölümünde s. 221 zikredilmiştir.)

Ömer İsmi Hakkında Latifeli Bir Hatime: İşte Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytinin sahabe-i kirama, özellikle de Ömer'e derin sevgileri buydu. Herhangi bir soyları ol-

masın ki aralarında Ömer ismi bulunmasın. Kıymetli okuyucu işte görüyorsun, benimle birlikte nesep bilginlerinin nakillerini inceledin. Özellikle İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib* ve İbni Taktaki'nin *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin*'inde açıkça gördün. Bütün bunlardan sonra ehl-i beyt ile Ömer b. Hattâb arasındaki meveddet hususunda bir şüpheye kapılabilirmisin. Öyleki onlar, asırlar boyu Ömer ismini terketmemişlerdir. Ali b. Ebi Talib, Fatımatu'z-Zehra vefat ettikten sonra evlenip bir oğlu olmuş ve adını Muhammed (İbnu'l-Hanefiyye) koymuş, insanlar da tebrik etmek için gelmişler ve adını sormuşlar, o da şöyle demiştir: Muhammed'ten sonra ancak Ebû Bekir ismi konabilir. Sonra bir çocuğu daha olmuş ona da Ömer adını koymuş, derken bir çocuğu daha olmuş ve ona da Osman adını vermiştir... Kendisine: Ey Ali, amcanı nasıl sonraya bıraktın? Diye sorulmuş, o da: Allah ve Resulünün geriye bıraktığı gibi, demiştir. Çünkü o, Ümmü'l-Benin el-Kilabiyye'den olan oğluna Abbas ismini vermiştir.(14)

Mehdi Recai'nin tahkik ettiği *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin* adlı kitabın fihrist bölümüne göz gezdiren birisi Ömer isminin on sekiz defa geçtiğini ve hepsinin de Ebû Talib ailesinden olan Aleviler (Ali'nin soyundan gelenler) olduğunu farkeder. Sırasıyla şu şekildedir:

Ömer b. Ahmed b. Meymun İbni Ahmed b. Hamza el-Hanefi

Ömer b. Cafer el-Multani

Ömer b. Hasan el-Aftas

(14) İbni Asakir, Muhammed b. Sellam'dan bir rivayette şöyle nakleder: İsa b. Abdillah b. Muhammed İbni Ömer b. Ali b. Ebi Talib'e dedim ki: Deden Ali Ömer ismini nasıl koydu? O dedi ki: Bbama bunu sordum, o da bana babasından , o Ömer'den, o da Ali b. Ebi Talib'den rivayetle şöyle dedi: Ömer b. Hattâb halifelik için tayin yaptıktan sonra ben doğduğumda ona demişki: Ey Müminlerin emiri, bu gece bir çocuğum oldu. Bunun üzerine o dedi ki: Onu bana bağışla, ben de dedim ki: O senindir. Bunun üzerine şöyle dedi: Ona Ömer ismini verdim ve hizmetçim Mevrık'i ona bağışladım. (Tarihu Dımaşk 48/203).

Ömer b. Hüseyin b. Muhammed el-Hairi

Ömer b. Şükr b. Nasır b. İbrahim el-Iraki ez-Zeydi

Ömer b. Abdillah b. Ahmed b. Ali el-Umki

Ömer el-Eşref İbni Ali Zeynelabidin (a.s.)

Ömer el-Asgar İbni Ali b. Ebi Talib (a.s.)

Ömer b. Ali b. Ömer el-Eşref

Ömer b. Muhammed b. Ahmed b. Hüseyin b. Muhammed el-Kufi ez-Zeydi

Ömer b. Muhammed b. Abdillah b. Ömer b. Salim el-Eşter el-Ubeydili

Ömer el-Muhtar b. Müslim b. Muhammed b. Muhammed el-Eşter el-Ubeydili

Ömer b. Hibetullah b. Nasır b. Zeyd en-Nakıb ez-Zeydi

Ömer er-Reis b. Yahya b. Hüseyin Zi'l-İbre(15)

Ömer er-Reis b. Yahya b. Hüseyin en-Nakıb ez-Zeydi.

Ömer b. Ebi'l-Mikdam.

Osman b. Affân radiyallâhu anh:

Üçüncü halife, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Rukiye ve Ümmü Gülsüm adlı kızlarının kocası zinnureyn ve şehidu'd-dar (evinde şehid edilen)dır.

Nesebi:

Osman b. Affan b. Ebi'l-As b. Ümeyye b. Abdişems b. Abdimenaf İbni Kusay b. Kilab. Nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Abdimenaf'da buluşur.

(15) İbni Taktaki de onu Zi'l-İbre olarak zikretmiştir. Başka kaynaklarda ise Zi'd-Dim'a şeklindedir.

Annesi: Erva binti Kureyz b. Rebia b. Habib b Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay b. Kilab. Onun da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile nesebi Abdimenaf'ta buluşur. Annesi (yani Osman'ın anneannesi) Ümmü Hakim (el-Beyda) binti Abdilmuttalib olup Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in halasıdır. Aynı zamanda Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in babası olan Abdullah'ın da ikizidir.(16)

Osman b. Affân radiyallâhu anh İsmini Alanlardan Bazıları

1-Osman b. Ali b. Ebi Talib:

Hüseyin *radiyallâhu anh* ile beraber Kerbela'da katledilmiştir. Annesi, Ümmü'l-Benin binti Hizam el-Vahidiye el-Kilabiyye'dir. Nesep ve tarih bilginlerinden bir topluluk bu şekilde zikretmişlerdir. Onlardan bazısı şunlardır:

Şeyh Müfid *el-İrşâd* s. 186-428

Muhammed Rıza el-Hakimi, *A'yânu'n-Nisâ* s. 51

Yakubi, tarihinin Ali'nin çocukları bölümü

Şeyh Abbas el-Kumi *Munteha'l-Amâl*1/544

Tüsteri, *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al*" s. 115, *Evlad-ı Emiri'l-Müminin*, Daru'ş-Şurafe

İbni Taktaki *el-Âsilî*" s. 57de şöyle der: "Osman Ümmü'l-Benin'dendir, Taf günü katledilmiştir." Musab ez-Zibyeri, *Nesebu Kureyş* s. 43 Daru'l-Mearif

(16) Osman b. Affan *radiyallâhu anh*'ın bu nesebine rağmen o da nesebine dil uzatılmasından kurtulamamıştır. Bkz: İbnu'l-Kelbi, *Mesalibu'l-Arab* Thk: Necah et-Tai. Ondan sonra da kendisinden nakilde bulunanlardan birisi de *Es-Sıratu'l-Mustakim ila Mustahikki't-Takdim* 3/30 adlı eserdir. Nesebine yapılan ta'nlara bakabilirsin.
Osman b. Affan *radiyallâhu anh*'in nesebi ve biyografisi için bkz: *el-Cevhere fi Nesebi'n-Nebiyyi ve'l-Aşere* Tilmisani, 2/177. *el-İsabe* Beytu'l-Efkari'd-Devliyye, s. 890/683. *Üsdü'l-Ğabe* 3/584.

Belazuri, *Ensabu'l-Eşraf* 2/192 der ki: "Osman, Cafer el-Ekber ve Abdullah adında çocukları da vardı, bunların hepsi Hüseyin ile beraber katledildiler, Allah hepsinden razı olsun..." (*Ensabu'l-Eşraf*, Thk: Muhammed Bakır el-Mahmudi, 2/192, Müessesetu'l-A'lemi).

Tarihu Taberi, 3/126; *Tarihu Halife b. Hayyat* s. 234; *el-Kamil fi't-Tarih*, 3/443; *el-Bidaye ve'n-Nihaye* 7/323.

Latife: Burada Ömer el-Ekber (el-Atraf) ve Ömer el-Asgar bulunduğu gibi az önce ismi geçen Osman el-Ekber ile Osman el-Asgar'ın da bulunması mümkündür.

Bunların hepsini *Murucu'z-Zeheb*'de Mes'udi zikretmiş, Tüsteri de *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* de (s. 118, Daru'ş-Şurafe) nakletmiştir.

2-Osman b. Akil b. Ebi Talib:

Belazuri, *Ensabu'l-Eşraf*'ta s.70 şöyle der: "Akil'in Müslim...ve Osman adlı çocukları vardır."

İbni Hazm der ki: "Bunlar Akil b. Ebi Talib'in çocuklarıdır. Akil b. Ebi Talib'ib çocukları: Abdullah ile Abdurrahman Hüseyin ile beraber katledilmişlerdir, Kufe'de katledilen Müslim, Ali, Hamza, Cafer, Said, Ebû Said, İsa, Osman ve Yezid, o isimle de künyelenirdi." (Cemheretu Ensabi'l-Arab s. 69).

3-Osman b. Yahya b. Süleyman b. Mani:

Nesebi Ubeydullah el-A'rac b. Hüseyin el-Asgar b. Ali b. Hüseyin eş-Şehid'e ulaşır. (*er-Ravdu'l-Mi'târ* s. 152).

Talhâ b. Ubeydullah radiyallâhu anh

Nesebi: Talha b. Ubeydillah b. Osman b. Amr b. Amır b. Ka'b b. Sa'd b.Teym b. Murre b. Ka'b'tır.

Nesepte Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Murre'de ve Ebû Bekir Sıddık ile de Ka'b b. Sa'd b. Teym'de buluşur.

Annesi: Hadrami'nin kızı ve büyük sahabi Ala b. el-Hadrami'nin kızkardeşi Sa'be'dir.(17) Duası müstecabdır.(18) O, Sa'be binti Abdillah Imad b. Ekber b. Rebia b. Malik b. Uveyf el-Hadrami'dir.(19)

Talhâ b. Ubeydullah radiyallâhu anh'ın İsmini Alanlardan Bazıları:

1-Talha b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Nesep ve tarih bilginlerinden bazısı onu zikretmişlerdir, onların bazısı şunlardır:

Yakubi, Tarih'inde Evlad-ı Hüseyin bölümünde s. 228

Tüsteri, *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* s.120 Daru'ş-Şurafe, şöyle der: "Hüseyin el-Esrem, Talha ve Fatıma Ümmü İshak'tandır."

---

(17) Böyle birisinin nesebine dil uzatılabilir mi!! heva ve dalalet sahibi bir kızım kimseler Talha'nın nesebine de dil uzatmışlardır. Bu çirkefliği İbni Kelbi'nin Mesalibu'l-Arab" kitabından nakletmişlerdir. Halbuki İbni Kelbi ulema nazarında itibarsızdır. Sa'be binti el-Hadrami'nin Ala b. Hadrami'nin kızkardeşi olduğunu rivayet etmişlerdir. Cahiliye döneminde sancak sahiplerindendi. Böyle birşey Kureyş'in kadın olsun erkek olsun eşrafından ve ileri gelenlerinden meydana gelmesini akıl alıyormu. Bu ta'n için bkz: (İlzamu'n-Nasıb s. 173, Keşfu'l-Hak, Huli s. 356, Mesalibu'l-Arab, İbni Kelbi, Thk: Necah et-Tai).
Sa'be binti'l-Hadrami ise müslüman olanlardan ve sohbette bulunanlardandır. Biyografisi için bkz: el-İsabe s. 1718 Rakam: 12069, Beytü'l-Efkari'd-Devliyye. Talha b. Ubeydillah için el-İsabe" s. 641 Rakam: 4428, el-İstiab" 1287, Üsdü'l-Ğabe" 2672, Esmau's-Sahabe" İbni Hazm s. 95, Telkihu Fuhumi Ehli'l-Eser" İbnu'l-Cevzi s. 366.

(18) Ala b. Hadrami'yi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Bahreyn'e görevlendi - miş ve daha sonra Ebû Bekir ve Ömer dönemlerinde de devam etmiştir. Ordusuyla birlikte bazı kelimeler okuyarak denize dalmıştır, kıssası meşhurdur. Duası müstecab olup sahabenin faziletlilerindendir.

(19) İbni Hacer, Ala b. Hadrami'nin biyografisini verirken şöyle der: "İsmi Abdullah b. Imad b. Ekber b. Rebia b. Malik b. Uveyf'tir." s. 928 Rakam: 6367. Yine bkz: el-Mevahibu'l-Latife" s. 126, NesEbû Kureyş" s. 280 Bunda şöyle geçer: "Annesi, Sa'be binti'l-Hadrami'dir ki o, Abdullah b. Imad'tır."

İbni Kuteybe *el-Mearif* S. 212 der ki: "Hasan'ın oğlu Hasan'ın annesi; Havle binti Manzur b. Zeban el-Fezariyye, Zeyd'in annesi; Ümmü'l-Hasan olup her ikisinin annesi de; Ümmü Ukbe b. Mesud el-Bedri, Ömer'in annesi; Sakifiyye, Hüseyin el-Esrem'in annesi; ümmü veled, Talha'nın annesi ise; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah..."

Nesebu Kureyş s. 50 de Musab ez-Zibyeri şöyle der: "Talha b. Hasan baliğ olmadan vefat etmiştir. Annesi: Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir. Anne tarafından kızkardeşi; Fatıma binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib ve Amine binti Abdillah b. Muhammed b. Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık'tır." (Nesebu Kureyş s. 50).

Derim ki: Vallahi işte nesepler, hısımlıklar ve akrabalıklar böyle olur.

Talha'nın İsmi İle İlgili Bir Latife: Talha b. Ubeydillah et-Teymi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in dört defa salifidir.[20] Talha dört hanımla evlenmiştir. Bu dört hanımdan her birisi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in eşlerinden her birisiyle kızkardeştir. O, Ümmü Gülsüm binti Ebi Bekir ile evlenmiştir ki, o Sıddıka binti Sıddık'ın kızkardeşidir. Hamne binti Cahş ile evlenmiştir, o da Seyyide Zeyneb binti Caş'ın kızkardeşidir. Faria binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir, o Seyyide Ümmü Habibe binti Ebi Süfyan'ın kızkardeşidir. Rukiyye binti Ebi Umeyye ile evlenmiştir, o da Seyyide Ümmü Seleme (Hind) binti Ebi Umeyye'nin kızkardeşidir, Allah'ın rızası hepsinin üzerinde olsun.

2- Talha b. Hasan (el-Müselles) İbni'l-Hasan (el-Müsenna) İbni'l-Hasan (es-Sıbt) İbni Ali b. Ebi Talib:

İbni Taktaki der ki: "Hasan el-Müselles'in beş çocuğu vardır: Muhammed, Abdullah, Abbas, Talha ve Ali." (*el-Âsilî* s. 122).

(20) Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in salifi: Karısı ümmehatu'l-müminiden birisine kızkardeş olan kimsedir.

Muâviye b. Ebî Süfyân radiyallâhu anh

Nesebi: Muaviye b. Ebi Süfyan (Sahr) b. Harb b. Umeyye b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay, nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile üçüncü dede olan (Abdimenaf)ta buluşur. Aynı şekilde Ali b. Ebi Talib b. Hal-şim b. Abdimenaf b. Kusay ile de üçüncü dede olan (Abdimenaf)ta buluşur.

Annesi: Hind binti Utbe b. Rebia b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay İbni Kilab, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Abdimenaf)ta buluşur. O Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile beraber kadeddir. Çünkü Hind ile dede Abdimenaf arasında üç baba vardır. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in durumu da aynı şekildedir: Muhammed b. Abdillah b. Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf'tır. Hind de aynıdır: Hind binti Utbe b. Rebia b. Abdişems b. Abdimenaf'tır.

Annesi: Safiyye binti Umeyye b. Harise b. el-Evkas es-Sülemiyye.Onun annesi: Emine binti Nevfel b. Abdimenaf. O da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Abdimenaf)ta buluşuyor.

Onun annesi: Kılabe binti Cabir b. Nasr b. Malik b. Hısel b. Amır b. Lüey, o Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Lüey)de buluşuyor.

Onun annesi: Temadur binti'l-Haris b. Habib b. Cüzeyme b. Malik b. Hisel b. Amır b. Lüey, o da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Lüey)de buluşuyor.

Sama binti Said b. Sehm b. Amr b. Husays b. Ka'b b. Lüey, o Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Ka'b)da buluşuyor.

Onun annesi: Aişe binti Abdiluzza b. Kusay, o Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Kusay)da buluşuyor.

Onun annesi: el-Hazya Rayta binti Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murre, o Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Murre)de buluşuyor.

Onun annesi: Kayle binti Huzafe b. Cumah b. Amr b. Husays b. Ka'b İbni Lüey, o da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Murre)de buluşuyor.

Muaviye b. Ebi Süfyan'ın nesebi hakkında son olarak bir araya getirdiğimiz bu kadardır. Annesi Hind binti Utbe ise sahabe hanımdır, beyat etmiş ve güzel bir müslüman olmuştur. Hem cahiliyede ve hem de İslami dönemde şan sahibi birisiydi.

Kıymetli okuyucu Hind ve onun annelerinin nesebini yakından görmüş oldu. Bu durum, Hind binti Utbe dışındaki hiçbir sahabe hanımda bulunmamaktadır. Şimdi böyle bir nesepten sonra Hind ve onun nesebi hakkında konuşulabilir mi?![21]

Muâviye İsmini Alanlardan Bazıları

Muaviye b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib:

Abdullah'ın çocuklarından birisidir. Ona Muaviye b. Ebi Süfyan ismini vermiştir. Muaviyenin de geride çocukları vardır. Bkz: Ensabu'l-Eşraf s. 60-68, *Umdetu't-Tâlib* s. 37, Ensariyan baskısı.

İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib* de der ki: "Şeyhimiz Ebû'l-Hasan el-Umeri der ki: Abdullah, Abdulmelik b. Mervan zamanında doksan yaşında vefat etti. Abdullah'ın yirmi tane erkek çocuğu dünyaya gelmiştir. Yirmi dört olduğu da söylenmiş ve onlardan birisi de Muaviye b. Abdillah olup babasının vasisiydi. O Muaviye diye isimlendisildi, çünkü Muaviye b. Ebi Süfyan bunu ondan talep etmiş ve bubun için ona yüz bin dirhem,

(21) Nesep ilmi ve onun şerefinden gafil olan bir takım kimseler Hind binti Utbe'nin cahiliye döneminde sancak sahibi v.b…iddia ediyorlar ki bunu nakletmekten kalem bile ar duyar. Bkz: İlzamu'n-Nasıb s. 166, Mesalibu'l-Arab , İbni Kelbi, Zehru'r-Rebi 2/121-122 ve diğer eserler. O asil bir sahabedir. Biyografisi için bkz: el-İsabe" 12505, el-İstiab" 3568, Üsdü'l-Ğabe" 7350. Daha tafsilatlı bilgi için bkz: Akile Kureyş Hind binti Utbe", Hind binti Utbe" Münir Muhammed Gadban" Muaviye ve annesi Hind hakkında ve iftiralara karşı bir risale yazmaya Allah'ın bizi muvaffak kılmasını ümid ediyoruz.

başka bir rivayete göre de bir milyon dirhem bağışlamıştır... Muaviye'nin; Muhammed, Yezid, Ali, Salih... adında çocukları vardı." (*Umdetu't-Tâlib* s. 37-38, Ensariyan baskısı).

Musab ez-Zibyeri de der ki: "Abdullah b. Cafer'in çocuklarından geri kalan Ali, Muaviye, İshak ve İsmail Abdullah b. Cafer'in oğullarıdır..." (*Nesebu Kureyş* s. 83, Daru'l-Mearif).

İbni Hazm ise Cafer b. Ebi Talib'in soy ve çocukları hakkında şöyle der: "Bunlar Cafer b. Ebi Talib'in çocuklarıdır. Cafer'i çocukları: Abdullah, Muhammed, Avn; anneleri Esma binti Umeyyis'tir. Abdullah b. Cafer'in çocukları; Ali, Muaviye, İsmail, İshak, Muhammed, Avn el-Ekber, Avn el-Asgar, Hüseyin, Cafer, Iyad, Ebû Bekir, Ubeydullah, Yahya, Salih, Musa, Harun, Yezid..., Muaviye b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib'in çocukları... Salih b. Muaviye, Yezid b. Muaviye... Yezid b. Muaviye b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib'in çocukları: Halid b. Yezid..." (*Cemheretu Ensabi'l-Arab* s. 69).

Âişe es-Sıddîka b. Ebî Bekir es-Sıddîk Ümmü'l-Mü'minîn radiyallâhu anhâ

Nesebi:

Aişe binti Ebi Bekir (abdullah) b. Ebi Kuhafe (Osman) b. Amır b. Amr b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Murre b. Ka'b b. Lüey.(22)

O, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile (Murre)de buluşmaktadır. Bu kişi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in altıncı dedesidir.

Annesi:

Ümmü Ruman binti Amır el-Kinaniye'dir. İsminin Zeyneb veya Da'd olduğu söylenmiştir. Müslüman olmuştur. Sıddık ailesinin hepsi böyledir.

Âişe radiyallâhu anhâ'nın İsmini Alanlardan Bazıları:

1-Aişe binti Cafer es-Sadık:

Ömer Kehhale der ki: "Aişe binti Cafer es-Sadık: İbadete, salaha... devam eden hanımlardandır. Hicri 145 senesinde vefat etmiş ve Mısır mezarlığına defnedilmiştir." (*A'lamu'n-Nisa* s. 132).

(22) Sıddıka binti sıddık: Müslümanların kıblesinde kıyamet gününe kadar tilavet edilecek olan Kur'an ile yedi kat semadan pak ve beri olduğu açık beyan ortaya konulmuştur. Sıddıka bir çok yaralayıcı söz ile karşılaşmıştır. O Rasûlullah 'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* arzedilmiş olup dünya ve ahirette eşidir. Burada sayamayacağımız kadar faziletlere sahip birisidir. 2210 hadis rivayet etmiş; bunların 174 tanesinde Buhari-Müslim ittifak etmişler; Buhari 54 hadisinde, Müslim de 9 hadisinde infirad etmişlerdir. Ahmed b. Hanbel Müsnedinde ondan 2409 hadis rivayet etmiş , bu 24065 rakamından 26474 rakamına kadar devam etmiştir.İbni Teymiyye Hatice ile Aişe arasında hangisinin daha faziletli oluşuyla ilgili sorulunca her ikisinin de faziletlerini arzetmiş, Hatice'nin (Allah'ın selam ve rızası üzerlerine olsun) şanının yüceliği, Rasûlullah'ın ona karşı olan sevgisi- ki, ona olan sevgisi Allah'ın O'na bir rızkıdır- karşısında tevakkuf etmiştir. Ancak İbni Teymiyye'nin tevakkuf etmesi Sıddıka'nın şanının yüceliğine delildir. Ecrinin kesintisiz bir şekilde devam etmesi onun için bir fazilet olarak yeter. Hernekadar bir takım kimseler onun makam ve şanına kötülükle dil uzatmaya devam etseler de durum böyledir. Kötü akıbetten Allah'a sığınırız. Kalem dahi sevgili Mustafa'nın *sallallâhu aleyhi ve sellem* sevgilisi hakkında söylenenleri yazıp nakletmekten haya eder. Şikayet Allah'adır.

Kehhale, onun biyografisini şu eserlerden nakletmiştir:

Levakihu'l-Envar fi Tabakati'l-Ahyar" Şarani

Nuru'l-Ebsar fi Menakıbi Al-i'l-Beyti'l-Muhtar" Şeblenci.

2-Aişe binti Musa (Kazım) İbni Cafer (es-Sadık):

O, Musa (Kazım)ın kızlarındandır. Bunu nesep ve tarih alimlerinden bir topluluk zikretmiştir:

Bkz: *el-İrşâd* s. 30, Şeyh Müfid; çocuklarının sayısı ve haytlarından bir nebze bölümü. Ebû'l-Hasan Musa'nın (a.s.) erkek ve kız olmak üzere otuz yedi çocuğu bulunmaktadır: Onlardan bazıları şunlardır:

1-..., 2-..., 34-Aişe..." (*el-İrşâd* s. 304, *Umdetu'-Talib* s. 177 Ensariyan baskısı, s. 266 Daru'l-Hayat), der ki: "Kızlarının isimleri: Ümmü Abdillah, Kasime, Lübabe, Ümmü Cafer, Ümame, Gülsüm, Büreyhe, Ümmü'l-Kasım, Mahmude, Eminetü'l-Kübra, Aliyye, Zeyneb, Rukiyye, Hasene, Aişe, Ümmü Seleme, Esma, Ümmü Ferve, Amine, (kabrinin Mısır'da olduğunu söylerler) Ümmü Ebiha, Halime, Remle, Meymune, Eminetu's-Suğra, Abbase..." (*Umdetu't-Tâlib* s. 177-178, Ebû'l-Hasan el-Umeri'nin el-Muceddasından naklen, Ensariyan baskısı, s. 347 Cullu'l-Marife baskısı).

Ben derim ki: Hayreti mucib olan Şeyh Abbas el-Kumi'nin Munteha'l-Amal'de Aişe isminin Musa Kazım'ın kızlarından olduğunu zikretmesi, fakat bu, kitabı tercüme edip tahkik edenin zoruna gitmiş ve hiçbir açıklama getirmeden dipnotta onun Abbase olduğunu zikretmiş olmasıdır. Peki o, bunu nereden getirdi!? Abbase Musa Kazım'ın kızları arasında bulunmasına rağmen böyle yapmıştır. Abbase ismi yaygınlaşmamış, bilakis ehl-i beytten hiç kimse tarafından da verilmemiş olmasına rağmen o iki kişinin ismi midir? Bkz: (*Munteha'l-Amal* 2 / 292 ed-Daru'l-İslamiyye).

El-Envaru'n-Numaniyye 1/380 sahibi şöyle der: "Çocuklarının sayısına gelince; kız ve erkek otuz yedidir: İmam Ali Rıza, ... ve Aişe."

Bu da ehl-i beytin, bu isme karşı sevgisine delildir. Öyleki Musa Kazım da kızına bu ismi vermiştir.

Her ne kadar Musa Kazım'ın çocuklarının sayısı hakkında ihtilaf varsa da, ancak Aişe isimli bir kızının olduğunda ihtilaf yoktur.

Ebû Nasr el-Buhari şöyle der: "Musa'nın on sekiz oğlu, yirmi iki tane de kızı vardır" (Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye s. 53).

Tüsteri, kızlarının isimlerinden bazısını nakletmiştir: "Fatımatu'l-Kübra, Fatımatu's-Suğra, Rukiyye, Rukiyyetu's-Suğra, Hakime, Ümmü Ebiha, Ümmü Gülsüm, Ümmü Seleme, Ümmü Cafer, Lübabe, Aliyye, Amine, Hasene, Büreyhe, Aişe, Zeyneb ve Hatice" (*Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al*. S. 125-126).

3-Aişe binti Cafer b. Musa (el-Kazım) İbni Cafer (es-Sadık):

Ebû Muhammed el-Hasan el-Umeri Mucedda'da der ki: "Cafer b. Musa (el-Kazım)ın oğlu İbni Cafer es-Sadık olup kendisine el-Huvari denirdi. Ümmüveled çocuğudur. Sekiz tane de kızı vardır: Hasene, Abbase, Aişe, Fatımatu'l-Kübra, Fatıma, Esma, Zeyneb ve Ümmü Cafer..." (*Umdetu't-Tâlib* s. 63 Daru'l-Hayat neşri, s. 199 Umeri'nin Mücedda'sından naklen Ensariyan baskısı).

4-Aişe binti Ali (Rıza) İbni Musa (el-Kazım):

İbnu'l-Haşşab onu Mevalidu Ehl-i'l-Beyt" kitabında zikrederek şöyle demiştir: "Rıza'nın beş erkek, bir tane de kızı vardır. Erkekler: Muhammed el-Kani, Hasan, Cafer, İbrahim ve Hüseyin; kızı ise Aişe'dir." (*Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* s. 128, Daru'ş-Şurafe) bunu bir çok kimse söylemiştir. Bkz:

Keşfu'l-Ğumme 2/267-284

Bihâru'l-Envâr 49/221, S. 222.

5-Aişe binti Ali (el-Hadi) İbni Muhammed (el-Cevvad) İbni Ali (er-Rıza):

Şeyh Müfid onu *el-İrşâd* ta zikrederek şöyle demiştir: "Çocuklarından geriye kalan Muhammed el-Hasan- kendisinden sonra imam olan oğlu-, Hüseyin, Muhammed, Cafer ve kızı Aişe" (*el-İrşâd* s. 334, Tuhfetu'l-Ezhar, *er-Ravdu'l-Mi'târ* S. 306).

6-Aişe binti Muhammed b. el-Hasan b. Cafer b. Hasan (el-Müsenna) İbnu'l-Hasan (es-Sıbt) İbni Ali b. Ebi Talib:

Şeyh Abbas el-Kumi, onu zikretmiş ve Hasan b. Cafer'in halleri hakkında şöyle demiştir: "Hasan b. Cafer'e gelince, o suikast hadisesinden geri durmuş ve birkaç kızı ile beş tane oğlu vardır. Erkekler: Süleyman, İbrahim, Muhammed, Abdullah, Cafer,... Süleyman ile İbrahim babaları hayattayken vefat etmişlerdir. Muhammed Seylak diye bilinirdi. Annesi Müleyke binti Hasan b. Davud b. Hasan el-Müsenna olup bir kız iki erkek bırakmıştır: Aişe, Muhammed ve Ali." (Munteha'l-Amal 1/368, ed-Daru'l-İslamiyye neşri).

es-Sıddîka'nın Halleriyle İlgili Latif Bir Hatime:

Kıymetli okuyucu şöyle söyleyebilir: Aişe ismini koymakla ne kastediliyor? Belki de bununla maksat Sıddıka binti Sıddık'tan başkasıdır. Nitekim Ali b. Ebi Talib'in, oğluna Osman ismini vermesi gibi. Osman b. Maz'un olduğunu söylemiştir. Tarih-i Dımaşk'ta Ömer b. Ali'nin biyografisinde onun, oğluna Osman b. Affan'ın ismini verdiği nakledilmiştir. (*Tarihu Dımaşk* 24/203).

Bunun cevabı gerçekten basittir: Ben, Tarih ve Teracim kitaplarını inceledim ve hanım sahabeler içerisinde Aişe ismiyle

meşhur olan Sıddıka binti Sıddık'tan başka birisini bulamadım. Bu durumda ondan başka kim kastedilmektedir, o halde beni bilgilendirin?!

Örnek olması için burada sahabenin biyografisi hakkında yazılmış olan üç önemli kitapta zikredilen bilgileri arzetmek istiyorum:

et-Tabakât u'l-Kübra" İbni Sa'd, Üsdü'l-Ğabe" İbni Esir, el-İsabe fi Temyizi's-Sahabe" İbni Hacer el-Askalani.

İbni Sa'd (v:230) hanım sahabelerden 572 sinin biyografisini vermiştir. Bunlar Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yakınlarından, zevcelerinden, kendilerine evlenme teklifinde bulunduklarından, kendilerini Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* hibe edenlerden ve hizmetçilerinden başkasıdır.

Bu sayıdaki hanım sahabi arasında ismi Aişe olan altı kişiden başka kimse yoktur. Alimler arasında ihtilaf olsa da bunların hepsi sahabe değildir. Aralarında tabiinden olanlar da vardır. İsimleri Aişe olanlar şunlardır:

1-Aişe binti Cüz: Ben-i Zafir hanımlarındandır. O da Ka'b b. Hazrec'tir. (8/415).

2-Aişe binti Umeyr: Hazrec'ten Selemeli bir hanımdır. (8/435).

3-Aişe binti Talha: Ezvac-ı Tahirat'tan (r.anhunne) rivayette bulunanlardan birisidir. İttifakla tabiiindendir. (8/15).

4-Aişe binti Sa'd b. Ebi Vakkas: Bu da Ezvac-ı Tahirat'tan rivayette bulunanlardan olup hakkında ihtilaf edilmiştir. İbni Hacer el-Askalani sahabe olduğu tercihinde bulunuyor ve Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Aişe-i Suğra ve Aişe-i Kübra adlı kızları olduğu; Suğranın tabiiinden, Kübra'nın da sahabeden olduğunu kabul etmektedir. Tabakatu'l-Kübra İbni Sa'd, (8/465). Bkz: (*el-İsabe* 4/480: 706, Mektebetu Mısr).

5-Aişe binti Kudame: Ezvac-ı Tahirat'tan rivayette bulunanlardan olup sahabidir. *Tabakat*, (8/465), el-*İsabe*, 4/481: 711).

6-Aişe binti Ucra: Ezvac-ı Tahirat'tan rivayette bulunanlardandır. (Tabakat: 8/473) İbni Hacer el-Askalani onu zikretmemiştir. Onu tabiiinden kabul ediyor olabilir.

Bunlardan herhangi birisi İslamda Sıddıka binti Sıddık'tan daha mı meşhurdu?!

İbni Hacer el-Askalani ise, Aişe isimli hanımlardan dokuz tanesini zikretmiştir ki ilk başta Sıddıka bulunmaktadır. İbni Sa'd ile Aişe binti Sa'd b. Ebi Vakkas ve Aişe binti Kudame'de ittifak etmiş, ayrıca ziyadede bulunmuştur:

Aişe binti Ebi Süfyan b. el-Haris b. Zeyd el-Ensariyye

Aişe binti Şeybe b. Rebia b. Abdişems

Aişe binti Abdirrahman b. Atik en-Nadriyye

Aişe binti Umeyr b. el-Haris b. Salebe el-Ensariyye

Aişe binti Muaviye b. el-Muğire b. Ebi'l-As b. Umeyye.

Kıymetli okuyucu araştıracak olsa İslam'da Sıddıka binti Sıddık'tan daha meşhurunu bulamaz. Kitabın konusu isimler ve hısımlıklar olmasaydı eğer, Sıddıka'nın fezailini ve ehl-i beyte olan sevgisini geniş bir şekilde anlatırdım. Bu, buna önem gösteren araştırmacıları, bütün güçlerini sarfetmeleri için davet ettiğim bir alandır. Evet, Sıddıka'nın sireti hakkında bir takım çalışmalar yapılmıştır[23], fakat onun, ehli beytin faziletleriyle ilgili yapmış olduğu rivayetleri hala günyüzüne çıkarılmayı beklemektedir...[24]

(23) Nedvi'nin çalışması, zannıma göre Aişe-i Sıddıka (r.a) hakkında yapılmış en yeterli çalışmadır. Ayrıca önemli olan iki ayrı çalışmaya daha işarette bulunmak isterim: Def'u'l-Kezib el-Mübeyyen" Dr. Abdulkadir Muhammed Ata Sufi, Mektebetu'l-Guraba el-Eseriyye ile Şeyh İrfan Hassune el-Aşşa'nın Nisau'n-Nebi *sallallâhu aleyhi ve sellem*" adlı çalışmalardır.

(24) Daha önce İbni Hazm ve İbni Cevzi'nin, Sıddıka'nın merviyyatının 2210 hadis o -

Âişe-i es-Sıddîka radiyallâhu anhâ ile Ehl-i Kisa radiyallâhu anhum Arasındaki Yağmur Damlaları

Aişe-i Sıddıka ile Kisa ehl-i arasındaki meveddetin göstergelerinden birisi de; Kisa ehlinin faziletleri ve onların ehl-i beytin umdeleri ve en faziletli olduklarına dair rivayetlerin onun tarafından rivayet edilmiş olmasıdır. O, durumu bizzat gözleriyle görmüş ve son derece emanet ve dikkat ile onu rivayet etmiştir.

İbni Teymiyye de Kisa hadisini delil getirerek bu faziletin, ehl-i beyt içerisinden sadece onlara ait olduğunu kabul etmiştir.

Bu hadisi, Müslim Aişe'den *radiyallâhu anh* rivayet eder. O şöyle der: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* üzerinde siyah kıldan yapılmış nakışlı bir örtü olduğu halde sabah erkenden çıkageldi. Derken Hüseyin b. Ali geldi, onu örtüsünün altına aldı, sonra Hasan da gelince o da örtünün altına girdi. Sonra Fatıma geldi, onu da örtünün altına aldı, derken Ali de geldi ve onu da örtünün altına aldı ve şu ayeti okudu: *"Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."*(25)

Gördüğün üzere bu, Ehl-i Kisanın fazileti hakkında Aişe *radiyallâhu anhâ*'nın rivayet ettiği sarih bir nasstır. Evet, bu hadisin Ümmü Seleme'den *radiyallâhu anha* daha başka tarikleri de vardır, fakat Sıddıka'nın bu hadisi, bu babda en sahih olan rivayettir.

Bazı fazilet sahibi kardeşler Kisa hadisinin tarikleri içerisinde en sahih olanının Aişe-i Sıddıka'nın hadisi olduğuna ve bununla Ali'nin *radiyallâhu anh* ehl-i beytin zirvesine yükseldiğine dikkatimi çektiler. Fatıma, Hasan ve Hüseyin ise Kisa hadisi olmadan

---

duğuna dair beyanlarını aktarmıştık ki, doğru olan da budur. Elyazması halinde bulunan (Cüz'ün fihi ma likülli vahidin minessahabeti minelhadis) Kuveyt üniversitesi el yazmaları merkezi Cabir el-Ahmed Kütüphanesinde kaynağı Mektebetü'l-Esed el-Vataniyye olan bu eserde Sıddıka'nın rivayetlerinin 2055 adet olduğuna muttali oldum ki bu, daha önce zikri geçen sayıya muhaliftir.

(25) Ahzab Suresi: (33. Ayet).

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ıtreti ve ehl-i beytin zirvesinde bulunan kimselerdir. Ali ise, eğer Kisa hadisi olmasaydı bu konuma ulaşamazdı.(26)

Şimdi bak bakalım, eğer Aişe-i Sıddıka'nın, onlara samimi bir sevgi ve meveddeti olmasaydı Kisa ehlinin faziletine dair olan hadisi niçin rivayet etsin!!

Böylece Sıddıka'nın *radiyallâhu anha* rivayet ettiği bu hadis, özellikle Ali ve ailesinin (r.anhum) Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yakınlarından olduğunu beyan etmiştir. Aynı zamanda Ali *radiyallâhu anh* Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in amcasının oğludur, Akil ve Cafer de öyle. Bilakis akrabaları olan amcaları Abbas ve Hamza da. Cafer ilk zamandan beri müslüman olmuş ve Habeşistan'a iki defa hicret etmiştir ve fazileti maruftur. Fakat Kisa hadisi ise fazileti bu dört kişi ile sınırlamıştır. İşte Sıddıka'nın hali budur. Ondan bütün müslümanlar ve özellikle sahabe için hayırdan başka hiçbirşey sadır olmaz.

Fatımatu'z-Zehra'nın fazileti hususunda onun, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bir parçası olduğuna dair hadisi de Sahihayn'da

(26) Aynı manada ve farklı lafızlarla Ümmü Seleme tarikinden gelen Kisa hadisini Ti - mizi tahric ederek sahih olduğunu söylemiş, İbni Cerir, İbnu'l-Münzir de rivayet etmiş ve Hakim de rivayet ederek sahih olduğunu söylemiştir. İbni Merduye ve Beyhaki süneninde bir kaç tarikten Ümmü Seleme'den rivayet etmişlerdir. Ümmü Seleme şöyle anlatır: "Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor" ayeti benim evimde nazil oldu ve o sırada evde Fatıma, Ali, Hasan ve Hüseyin vardı. Hemen Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* üzerindeki örtüyü onların üzerine örterek şöyle buyurdu: Bunlar, benim ehl-i beytimdir, onlardan günahı giderdi ve kendilerini tertemiz kıldı. Aynı şekilde İbni Cerir, İbni Münzir, İbni Ebi Hatim, Taberani ve İbni Merduye de farklı lafızlarla Ümmü Seleme'den rivayet ettiler. Yine Ahmed onu Ümmü Seleme hadisinden bir çok tarikle, İbni Merduye ve Hatib Ebû Said el-Hudri tarikinden, Tirmizi, İbni Merduye ve Taberani Ömer b. Ebi Seleme'den rivayet etmişlerdir. Yine İbni Ebi Şeybe, Ahmed, İbni Cerir, İbni Münzir, İbni Ebi Hatim, Taberani ve Hakim'de de Vasile b. el-Eska tarikinden rivayet edilmiştir. Aynı şekilde bu hadis Enes'ten de varidtir. Ancak bu alandaki rivayetlerin en sahih olanı, Sahih-i Müslim'de bulunan Aişe-i Sıddıka tarikinden gelen hadistir.

Sıddıka rivayet etmiştir. Onu burada Buhari'nin, kendi senediyle Urve yoluyla Aişe'den rivayet ettiği şekilde zikrediyorum: Aişe *radiyallâhu anha* şöyle anlatır: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefat ettiği hastalığında kızı Fatıma'yı çağırarak kulağına bir şeyler söyledi, bunun üzerine Fatıma ağladı. Sonra tekrar çağırdı ve yine kulağına bir şeyler söyledi, bu sefer Fatıma güldü. Kendisine bunun sebebini sorduğunda o da: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefat ettiği hastalığında, ruhunun alınacağını kulağıma söyledi bu sebeple ağladım. Sonra tekrar kulağıma ev hanesinin içerisinden kendisinin arkasından ilk gelecek olanın ben olduğumu bildirdi bu sebeple ben de güldüm, dedi." Demiştir. (Sahih-i Buhari, Kitabu Fedail-i Ashabi'n-Nebi *sallallâhu aleyhi ve sellem* Hadis no: 3715).

İbni Hacer el-Askalani şöyle der: Mesruk Aişe'den *radiyallâhu anha* rivayetle şöyle der: Fatıma yürüyerek geldi ve yürüyüşü adeta Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yürüyüşü gibiydi. Şöyle dedi: (Kızıma merhaba) sonra onu sağ tarafına oturttu ve gizlice kulağına bir şey söyledi, o ağladı. Sonra tekrar bir şey söyledi, bunun üzerine o da gülümsedi. Ben de dedim ki: Bu günkü gibi seni hüzünden sevince daha yakın görmedim. Ve ne dediğini kendisine sordum, o da: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sırrını ifşa edecek değilim, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefat ettiğinde yine sordum da bu sefer bana, O'nun *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle söylediğini haber verdi: "Cibril bana Kur'an'ı her senede bir defa arzediyordu. Bu sene ise iki defa arzetti. Bununla ecelimin geldiğini zannediyorum. Ehl-i Beytim arasında bana ilk kavuşacak olan sensin, ben senin için ne iyi bir selefim" Bunun üzerine ağladım da O *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Alemlerin kadınlarının seyyidesi olmak hoşuna gitmez mi" ben de güldüm.(27)

(27) İbni Hacer şöyle der: "İkisi tahric etmişlerdir" Yani Buhari ve Müslim. Bkz: el-İsabe: (4:502, 503) Mektebetu Mısr. Hadis Müsned-i Ahmed'de kendi senediyle (1322) Aişe'den 944. Sahifede Darı İbni'l-Cevzi baskısında ve 1343. Rakamda lafızda küçük değişikliklerle 956. sahifede mevcuttur.

"Fatıma yürüyerek geldi ve yürüyüşü adeta Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yürüyüşü gibiydi" sözünde Sıddıka'nın sevgisine bir bak. Bunu, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beytine sevgi duyan ve onlara dost olandan başka birisi söyleyebilir mi?!!

Sıddıka *radiyallâhu anha*, alimlerin Fatımatu'z-Zehra'nın *radiyallâhu anha* vefat tarihini belirleme hususunda sözüne rucu ettikleri kimsedir. Zühri, Urve ve Aişe *radiyallâhu anha* yoluyla şöyle der: Fatıma *radiyallâhu anha* Rasûlullah'tan *sallallâhu aleyhi ve sellem* altı ay sonra vefat etti.(28)

İbni Hacer el-Askalani; Yezid b. Zuray', Ruh b. Kasım'dan, o da Amr b. Dinar'dan rivayete göre Aişe'nin şöyle dediğini rivayet ettiğini nakleder: "Babası hariç, Fatıma'dan *radiyallâhu anha* daha faziletlisini hiç görmemişimdir."(29)

Ey hayal dünyasında yaşayanlar! Sıddıka'nın *radiyallâhu anha* bu sözününü üzerine artık söz edilebilir mi?!!

Ehl-i beyt mensupları, aralarında son derece sağlam ilişki, sevgi ve meveddetin bulunduğu Sıddıka'nın *radiyallâhu anha* ismini niçin çocuklarına vermesinler. Yer darlığı ve konu da nesep ve hısımlıklar hakkında olmasaydı bu hususu daha uzun bir şekilde ele alırdım, fakat bu konuda yukarıda değindiğimiz kadarı da Allah'ın, kendisine doğruyu göstermek istediği kimse için yeterlidir.

İşte ayrılık sahiplerinin ilgisini çekmeyen başka bir hadis. Bu hadisi de Sıddıka binti Sıddık *radiyallâhu anhuma* rivayet etmiştir. O

(28) Tehzibu'l-Kemal: 11 / 749, Mizzi daha sonra der ki: (Aynı şekilde Muhammed b. İshak, Yahya b. Abbad'dan, o Abdullah b. Zübeyr'den, o babasından, o da Aişe ve bir başkasından...) Bkz: el-İsabe: 4/503, Askalani der ki: "Sahihte Aişe'den, Rasûlullah'tan *sallallâhu aleyhi ve sellem* sonra Fatıma'nın altı ay yaşadığı sabittir."

(29) Ardından İbni Hacer der ki: Taberani onu, el-Mucemu'l-Evsat'da İbrahim b. Haşim'in biyografisini verirken tahric etmiştir. Senedi, Şeyhan'ın şartlarına göre sahihtir.

da Fatımatu'z-Zehra'nın *radiyallâhu anha* faziletiyle ilgilidir. Sıddıka ile Ehl-i Kisa arasında en ufak bir şaibe olsaydı eğer, bu hadisi rivayet etmezdi.

Ahmed, Müsned'inde şöyle rivayet eder: Aişe, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kızı Fatıma'ya *radiyallâhu anha* der ki: Seni, Rasûlullah'tan *sallallâhu aleyhi ve sellem* işittiğim şu sözüyle müjdelemeyeyim mi. O şöyle buyurmuştu: "Cennet ehli kadınlarının efendileri dört kişidir: Meryem binti İmran, Fatıma binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Hatice binti Huveylid ve Firavn'ın karısı Asiye. Yakub der ki: Müzahim'in kızıdır.(30)

DAKİK VE NADİR BİR HATİME

Pek çok kaynak Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Refik'i A'la'ya intikal ederken Aişe'nin *radiyallâhu anha* evinde bulunduğunu ve onun da Rasûlullah'ın yakınında olduğunu, hatta Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in başının onun evinde ve kucağında olduğunu belirtmektedir.

Buhari, Hişam'dan, o da babasından şeklinde ki senediyle şöyle rivayet etmiştir: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hastalığı anında hanımlarını dolaşmış ve Aişe'nin evinde kalmak istediği günün çabucak gelivermediğinden yakınırcasına: Yarın ben nerdeyim? Şeklinde Aişe'nin evinde kalacağı günü soruşturdu. Benim yanımda olduğu gün sakinleşmişti.(31)

Sahih-i Müslim'in senediyle Aişe'den *radiyallâhu anha* yaptığı rivayeti de şöyledir: Aişe *radiyallâhu anha*: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi*

(30) Müsned-i Ahmed: 1336, s. 952, Kitabu Fedaili's-Sahabe, D. İbni'l-Cevzi. Bu hadisi Hakim Müstedrek'te (3/ 85, Urve'den, o Zübeyr'den, o da Aişe'den), Taberani el-Mucemu'l-Kebir'de (2/ 12179), el-Evsat'ta (1107) İbni Abbasa'tan benzerini rivayet etmiştir. Muhakkik Vasiyyullah b. Muhammed Abbas der ki: Hakim'deki isnadı sahih ve muttasıldır. Ahmed'deki isnadında ise sakt (düşüklük) vardır.

(31) Fethü'l-Bari, 3774 nolu hadis, hadisin bir bölümü 890 nolu hadistedir.

ve sellem vefat ettiği hastalığında, Aişe'nin evinde kalmak istediği günün çabucak gelivermediğinden yakınırcasına "bugün ben neredeyim, yarın kimin yanında olacağım" şeklinde benim evimde kalacağı günü soruştururdu. Allah, ruhunu benim yanımda olduğu gün, kucağımda aldı, benim evime defnedildi." Demiştir.(32)

Eş'asiyyat veya Caferiyyat sahibinde buna benzer bir rivayete vakıf oldum. Bu kişi, Ebû Ali Muhammed b. Muhammed b. el-Eş'as el-Kufi, dördüncü asrın ileri gelenlerindendir. Kitap, Tahran Nasır Husrev Mektebetu Ninova el- Hadise yayınları arasında (s. 390) çıkmıştır. Rivayet şöyledir: O bu durumdayken bir misvak istedi ve onu: Benim için tükrüğüyle ıslatsın diye Aişe'ye *radiyallâhu anha* gönderdi. O da öyle yaptı, sonra kendisine getirildi ve onunla misvaklanmağa başladı ve bu esnada şöyle buyuruyordu: Tükrüğüm senin tükrüğünle beraber ey Hümeyra. Sonra konuşacak gibi dudaklarını hareket ettirmeğe başladı ve öldü.." Ben derim ki: Bu, aziz bir hadistir. Bu hadis aynı zamanda Sıddıka'nın Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* nazarındaki konumuna da işaret etmekktedir.

Bu rivayetin kıymeti Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın dışındaki tariklerden gelmiş olmasıdır. Bunun için Sıddıka şöyle diyordu: "Allah Teala'nın benim üzerimdeki nimetlerinden birisi de Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in benim evimde, bana ait olan günde ve benim kucağımda vefat etmiş olması ve vefatı anında benim tükürüğüm ile onunkisini bir araya getirmiş olmasıdır. Abdurrahman b. Ebi Bekir elinde bir misvakla içeri girdi, ben de o sırada Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* destek oluyordum. Rasûlullah'ın ona baktığını gördüm ve misvakı istediğini anladım ve: Senin için onu alayım mı? dedim. Başıyla evet, diye işaret

(32) Sahih-i Müslim, Nevevi şerhiyle beraber, Kitabu Fedaili's-Sahabe: 2443. Bkz: 2444 ve sonrası. Bu rivayetlerin hepsi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Sıddıka binti Sıddık'ın evinde, başı onun göğsüne dayalı bir şekilde vefat ettiğini beyan etmektedir.

etti. Ben de onu aldım, onu almak istedi. Bunun üzerine dedim ki: Senin için yumuşatayım mı? Evet anlamında işarette bulundu. Ben de onu yumuşattım ve onunla misvaklandı. Bir rivayete göre ise, çok güzel bir şekilde onunla misvaklandığı ifade edilir.(33)

(33) Bkz: Sahih-i Buhari, Kitabu'l-Meğazi, Babu Maradı'n-Nebi *sallallâhu aleyhi ve sellem*: 4449,4450.

İKİNCİ KISIM

EHL-İ BEYT radiyallahu anhum İLE SAHABE VE ZÜRRİYETLERİ radiyallahu anhum ARASINDAKİ AKRABALIKLAR

Lügavi Bir Tahlil:

el-Kamusu'l-Muhit'te şöyle denmiştir: "SIHR" kelimesi: Karabet ve evlilikten meydana gelen haramlılık manasına olup cemisi (çoğulu) Ashar ve Suhera şeklinde gelir. Erkeğin kızının ve kızkardeşinin kocasıdır. Ahtan kelimesi de Asharmanasınadır..."(34) *el-Mucemu'l-Vasit*'te de şöyledir: "Ashara ileyhi: Ona yaklaştı, Ashara ile'l-kavmi ve bihim: Onlardan evlendi manasınadır." *Lisanu'l-Arab* da ise Ashar kelimesi ile Ahtan kelimesi arasında ince bir ayırım yapılmıştır. Onu burada tafsilatlı bir şekilde sunmak istiyorum:

"Ashar: Kadın tarafının ev halkına denir, erkeğin ev halkına ise Ahtan denir..."(35)

Sonra Ferra, Zeccac, Ezheri ve diğerlerinin şu ayetin tefsirine yönelik görüşlerine yer verir: "Sudan (meniden) bir insan yaratıp onu nesep ve sıhriyet (kan ve evlilik bağından doğan) yakınlığa dönüştüren O'dur."(36)

---

(34) el-Kamusu'l-Muhit, Müessesetu'r-Risale.
(35) Lisanu'l-Arab, Daru'l-Mearif baskısı.
(36) Furkan Suresi: 54.ayet).

İbni Hacer el-Askalani, bu kelimenin manasını vererek şöyle der: "Sıhr kelimesi, hem kadının hem de erkeğin yakınları için kullanılır. Bunu onlar içinden sadece kadının yakınlarına hasredenler de vardır... Musaharanın aslı mukarebettir. Ragıp: Sıhr, Hatn demektir... der. İbnu'l-Arabi ise: Yakınlık, nesep ya da evlilik... sebebiyle haram olanlardır."(37)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ashabtan bir kısmıyla hısım olmuştur. Bunun sebebi vardır. Safiyyurrahman el-Mubarekfuri şöyle der: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ebû Bekir ve Ömer'e, Aişe ve Hafsâ ile evlenerek; iki kızı Ümmü Gülsüm ile Rukiyye'yi de Osman b. Affan'a vermesinin ardında İslam için sıkıntılara katlanmış ve canlarını feda eden kimseler olarak bilinen bu dört kişi ile ilişkilerini sağlamlaştırma isteği vardı. Hısım olan yakınlara saygı göstermek Arap geleneklerindendi. Onlar nazarında hısım farklı boylar arasında yakınlık sebeplerinden bir sebeptir. Hısımlara düşmanlık beslemeği ve onlara karşı şavaşmayı kendileri için bir hakaret ve ayıp görürlerdi..."(38)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, ümmehatu'l-müminin ile evlenmesi ile ilgili olarak başka sebepler de sunulmuştur.

Abdullah b. Evfa'nın rivayet edip Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* isnad ettiği şu haber de bu konuda gösterge olabilecek hadis-i şeriflerden birisidir: "Rabbimden, ümmetimden hiç kimseyle evlenmemeği ve evlenecek olduğumla da cennette beraber olmayı istedim, bana verdi." (39)

Allah Teala'nın şu: "Temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara yaraşır. Bu sonuncular, (iftiracıla-

(37) Fethu'l-Bari, 3729. Hadisin şerhi. Daru'l-Fikr, s: 452.

(38) er-Rahiku'l-Mahtum, s: 480- 481

(39) İbni Hacer bu hadisi Buhari'yi şerh ederken (7/452) 3729. Hadisin şerhinde şöyle der: (Hakim onu Menakıb-i Ali bölümünde tahric etmiştir. Abdullah b. Ömer'den onun şahidi bulunmaktadır. Taberani'nin Evsat'ında da vahi senetle mervidir.) Hadis zayıftır, çünkü senedinde Ammar b. Seyf vardır.

rın) söylediklerinden çok uzaktırlar."(40) Ayetini düşünen birisi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ancak temiz olana hısım olduğunu ve kendisine de temiz olanların hısım olduğunu idrak eder. Çünkü Allah, resulünü o hususta yalnız bırakmaz.

Şimdi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti ile ashab arasındaki hısımlıktan bir kısmını sunalım:

Ehl-i Beyt radiyallahu anhum İle es-Sıddîk'ın Ailesi radiyallahu anhum Arasındaki Akrabalıklar

1-Rasûlullah Muhammed b. Abdillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

Aişe binti Ebi Bekir ile evlenmiştir. Bu, siyer, tarih ve nesep alimlerinden hiç birisinin reddetmediği bir hısımlıktır. Fakat biz burada ayrıca bu hısımlığın Allah tarafından, onun emri ile ve bir hikmete mebni olarak gerçekleştiğine delalet ettiğini belirtmiş olalım.

Müslim, senediyle Aişe'den, onun şöyle dediğini rivayet etmiştir: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Sen bana, rüyamda üç defa gösterildin, seni ipek kumaş içerisinde görüyordum ve: Bu senin hanımındır, yüzünü aç! Deniliyordu. Açıp baksam ki o sensin, bunun üzerine: Bu takdir Allah katından ise Allah hükmünü yürürlüğe koyar derdim."(41)

Aişe-i Sıddıka'nın annesi Ümmü Ruman binti Amır b. Uveymir b. Abdişems b. Attab b. Üzeyne b. Sebi b. Dehman b. el-Haris b. Ğanm b. Malik b. Kinane. Hanım sahabelerdendir. Nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Kinane'de buluşur.

2-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Hafsâ binti Abdirrahman b. Ebi Bekir ile evlenmiştir. Bu ev-

(40) Nur Suresi: 26. Ayet.

(41) Sahih-i Müslim, Nevevi şerhiyle birlikte, Babu Fadli Aişe: 2438-2439

liliği Tüsteri *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* (s:107) kitabının İmma Hasan'ın zevceleri bölümünde, İbni Habib el-Mihber"de (s. 448) onun Hasan ile değil Hüseyin b. Ali ile evlendiğini nakletmiştir ki bunun ondan bir yanılgı olduğunu zannediyorum. Sonra Asım b. Hattâb ile ve daha sonra da Münzir b. Zübeyr ile evlenmiştir. İlk eşi odur, sonra yine ona dönmüştür.(42)

3-İshak b. Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib:

O, Ümmü Hakim binti'l-Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir Sıddık ile evlenmiştir. O Ümmü Ferve'nin kızkardeşidir.

Bunu *Teracimu A'lami'n-Nisa* (s. 260) adlı eserinde Muhammed el-A'lemi el-Hairi zikretmiş fakat onu (İshak b. Cafer b. Ebi Talib) olarak göstermiştir.

Ben derim ki: Gördüğüm kadarıyla yanılarak hata etmiştir. Çünkü bu İshak, Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib'in oğludur. Bütün nesep kitapları da bu minval üzeredir.

Yine bu İshak el-Aridi lakabıyla bilinir. İbni Anebe Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib'in zürriyeti hakkında (Onlardan birisi de annesi ümmüveled olan İshak el-Aridi'dir) der. *Umdetu't-Tâlib* s. 37, Ensariyan baskısı"

Bkz: *Nesebu Kureyş* s. 83 Cafer b. Ebi Talib'in çocukları bölümü. *el-Mearif* İbni Kuteybe, s: 208.

4-Muhammed (el-Bakır) İbni Ali (Zeynelabidin) İbni'l-Hüseyn:

Ümmü Ferve binti'l-Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir Sıddık ile evlenmiş ve ondan Cafer Sadık dünyaya gelmiştir. Bu evliliği nakledenlerden bazıları şunlardır:

(42) Ayrıca Hafsâ binti Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık ile Hüseyin b. Ali'nin evlendiği de varid olmuştur. Nitekim bunu İbni Asakir İbni Sa'd'tan (Tabakat: 8/468) naklen zikretmiştir. Ben ise bundan dolayı şüphe ve tereddüt içerisinde olduğumdan dolayı metinde nakletmedim.

Şeyh Müfid *el-İrşâd* s. 270, Muhammed el-A'lami el-Hairi, *Teracimu A'lami'n-Nisa* s. 278, İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib* s. 225 Daru'l-Hayat, İbni Taktaki, *el-Âsilî* s. 149, Nesebu Kureyş" s. 63.

Bir kaç kaynak eserin naklettiği Cafer-i Sadık'a ait bir söz vardır. Burada soybilimci İbni Anebe'nin sözünü tafsilatlı olarak sunuyorum, o şöyle der: "Geride sedece Ebû Abdillah Cafer es-Sadık'ı bırakmıştır. Annesi ise Ümmü Ferve binti'l-Kasım el-Fakih İbni Muhammed b. Ebi Bekir, onun da annesi Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir'dir. Bundan dolayı Sadık der ki: Ebû Bekir beni iki defa doğurmuştur. Onun için kendisine; şerefin direği, doruk noktası anlamında "Amudu'ş-Şeref" denmiştir. *Umdetu't-Tâlib*, s. 176, Ensariyan baskısı"

Ben derim ki: Beni iki defa doğurdu sözünden maksad; birincisi anne cihetinden (anne tarafından dedesinin babası) Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir Sıddık'ın kızı, annesinin annesi tarafından da (anne tarafından ninesi) Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık'ın kızıdır. Başka bir görüşe göre de iki defadan maksad; biri nesep diğeri de ilim yönünden olmasıdır. Çünkü İmam Cafer Sadık ilmi, aralarında Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir'in de bulunduğu bir kısım şeyhlerden almıştır. Kasım ise Medine'nin yedi fakihinden birisidir ve o, Aişe-i Sıddıka'nın elinde yetişmiş, ondan rivayette bulunmuş ve kendisinden ilim tahsil etmiştir.

Ümmü Ferve ise (Ümmü'l-Kasım); Teracim kitaplarında onun takvası ve verası ile ilgili yetrli derecede bilgi verilmiştir. Şeyh Abbas el-Kumi şöyle der: "Cafer dedi ki: Annem, iman etmiş, takva ve ihsan ehli kimselerdendir, Allah muhsinleri… sever."

Şeyh Ali b. Hüseyin el-Mesudi İsbatu'l-Vasiyye" adlı eserinde şöyle der: Ümmü Ferve zamanının kadınlarının en muttaki olanıydı. Ali b. Hüseyin'den (a.s.) hadis rivayetleri… vardır.

Müellif der ki: Ümmü Ferve çok cömert birisiydi. Öyleki bundan dolayı Cafer es-Sadık (a.s.) "İbnu'l-Mekreme" diye tanınır olmuştur. Bkz: Munteha'l-Amal fi Tevarihi'n-Nebiyyi ve'l-Al, 2/161 ed-Daru'l-İslamiyye, Beyrut ve Mektebetu'l-Fakih, Kuveyt.

Bunun benzeri bir medhiye Kafi'de de mevcuttur: el-Usul, 1/472 Sadık'ın (a.s.) doğumu babı, bkz: Kamusu'r-Rical: 12/213.

Latife: *"Beni Ebû Bekir İki defa Doğurdu"* Sözünün Kaynaklarda Bulunduğunun Hakke'l-Yakin Olduğu:

Cafer es-Sadık'ın (a.s.) "Beni Ebû Bekir İki Defa Doğurdu" sözü çok meşhur olmuştur. Fakat son zamanlarda bazı internet site ve sayfalarına baktığımda bazı heva sahibi kimselerin, Ehl-i Beyt-Rabbimim salatları ve selamı onların üzerine olsun- alimlerinin büyüklerinden olan birisinden böyle büyük bir sözün sadır olmasını inkar ettiklerini gördüm.

Bunun üzerine ben de bu ibareyi kesin olarak doğrulayan farklı kaynakları belirtme ihtiyacı hissettim. Bu kaynaklar; önemi hususunda ve söylediklerinin doğruluğu noktasında en ufak şüpheye yer vermeyen eserlerdir, İşte açıklaması:

1-*Umdetu't-Tâlib fi Nesebi Al-i Ebi Talib,* Cemaleddin Ahmed b. Anebe (v: 828, h.) Cullu'l-Marife ve Mektebetu't-Tevbe baskısı, Riyad: 1424/2003.

Buradaki nakil şöyledir: "Geride sadece Ebû Abdillah Cafer es-Sadık'ı (r.aleyh) bırakmıştır. Annesi; Ümmü Ferve binti'l-Kasım el-Fakih İbni Muhammed b. Ebi Bekir olup onun da annesi; Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir'dir. Bundan dolayı Sadık *radiyallâhu anh* şöyle derdi: Beni Ebû Bekir iki defa doğurdu, bu sebeple ona: Amudu'ş-Şeref denilirdi.

2- *Keşfu'l-Ğumme fi Marifeti'l-Eimme*, Ebû'l-Hasan Ali

b. İsa b. Ebi'l-Feth el-Erbili (v: 693, h.) Daru'l-Adva, Beyrut 1421/2000, s. 345.

Şöyle der: "Hafız Abdulaziz b. el-Ahdar el-Cenabezi (r.aleyh) der ki: Ebû Abdillah Cafer b. Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib.. Annesi; Ümmü Ferve olup ismi Karibe (Kureybe) binti'l-Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir es-Sıddık *radiyallâhu anh* (43), Ümmü Ferve'nin annesi ise; Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir es-Sıddık'tır. Bundan dolayı Cafer (a.s.) : Beni Ebû Bekir iki defa doğurdu, demiştir. 2/347.

3- *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin*, Safiyyuddin Muhammed b. Tacuddin Ali b. et-Taktaki el-Haseni (v: 709 h.) Mektebetu Ayetullah el-Uzma el-Mer'aşi en-Necefi, Tahkik ve Tertib: Seyyid Mehdi er-Recai.

Buradaki nakil de şöyledir: "Ebû Abdillah Cafer b. Muhammed es-Sadık'a (a.s.) gelince... Kendi ve erkek kardeşinin annesi; Ümmü Ferve binti'l-Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir, onun da annesi; Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir'dir. Bundan dolayı Cafer b. Muhammed (a.s.): Beni Ebû Bekir ikere doğurdu, demiştir. s. 149.

Bu konuda verilen bu kadar kaynak kifayet eder. Alimlerin kahir ekseriyeti de meşhur olan bu kıssaya işarette bulunmuşlardır. (44)

5-Musa (el-Cun) İbnu Abdillah (el-Mahd) İbnu'l-Hasan (el-Musenna) İbnu'l-Hasan (es-Sıbt) İbnu Ali b. Ebi Talib:

Ümmü Seleme binti Muhammed b. Talha b. Ubeydillah b. Abdirrahman b. Ebi Bekir es-Sıddık ile evlenmiştir. Abdullah'ı dünyaya getirmiştir. Bunu, alimlerden; Teracimu A'lami'n-Nisa"

(43) Bu ibareyi Keşfu'l-Ğumme'den olduğu gibi naklettim, bu hususta şüphe duyan kimse bu kitaba bakabilir.

(44) Allah izin verirse bu söz ile ilgili ayrı bir çalışma yapmayı düşünmekteyiz.

(s. 273) sahibi, Ebû Nasr el-Buhari Fi Sırrı Silsileti'l-Aleviyye"de (S. 20) ve *Umdetu't-Tâlib*"de (s. 102) zikretmişlerdir.

6-İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Gülsüm binti İsmail b. Abdirrahman b. Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir ile evlenmiştir. Musab ez-Zibyeri der ki: "İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları Yahya... Hatice binti İshak'ın annesi: Gülsüm binti İsmail b. Abdirrahman b. Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir es-Sıddık'tır. Anne tarafından erkek kardeşi ise: Kasım b. İbrahim b. Velid b. Muhammed b. Hişam b. İsmail el-Mahzumi'dir." *Nesebu Kureyş* s. 65.

Ehl-i Beyt *radiyallahu anhum* İle Zübeyr Ailesi *radiyallahu anhum* Arasındaki Akrabalıklar

1-Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Halası Safiyye binti Abdilmuttalib:

Avvam b. Huveylid ile evlenmiş ve Zübeyr b. Avvam dünyaya gelmiştir. Alimlerden bir topluluk bunu nesep ve tarih kitaplarında nakletmişlerdir.

2-Ümmü'l-Hasan binti'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Kendisiyle Abdullah b. Zübeyr b. Avvam evlenmiştir.

Bu evliliği şu müellifler naklederler: Abbas el-Kumi *Munteha'l-Amâl*1/341 ed-Daru'l-İslamiyye bsk, 1/460 Müessesetu'n-Neşr bsk, Kum. İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib*" s: 288 Daru'l-Hayat. Belazuri, *Ensabu'l-Eşraf* 2/193. Musab ez-Zibyeri, *Nesebu Kureyş* s. 50.

Ben derim ki: Musab ez-Zibyeri, onun ismini Ümmü'l-Hüseyin olarak nakletmiş ve şöyle demiştir: "Ümmü'l-Hüseyin,

Abdullah b.Zübeyr b. Avvam ile evliydi. Bekir ve Rukiyye adlı iki çocuğu vardı ve küçükken vefat etmişlerdi. O, kocasına varis oldu." *Nesebu Kureyş,* s. 50.

Bunda bir yanılgı bulunmaktadır, doğru olan ise isminin Ümmü Hasan olmasıdır.

Bunu *Ebnau'l-İmam fi Mısr ve'ş-Şam"* (s. 77, Cullu'l-Marife bsk), *Umdetu't-Tâlib* (s. 64, Ensariyan bsk, Umeri'nin Müceddasından naklen)de İbni Tabataba zikretmiş ve şöyle demiştir: "Ebu'l-Hasan el-Umeri el-Mucedda'da der ki: Ümmü'l-Hasan – ümmüveled çocuğudur – Abdullah b. Zübeyr'e... Rukiyye ise Amr b. el-Münzir b. Zübeyr b. Avvam'a yönelmiştir."

İbni Habib *el-Mihber*, s: 57 ve İbni Kuteybe de *el-Mearif* de s. 212 aynı şekilde zikretmişlerdir.

Bizatihi bu yanılgıya Ebû Ömer Hayi b. Salim el-Hayi de, onun isminin Ümmü'l-Hüseyin binti'l-Hasan olduğunu Musab ez-Zibyeri'nin *Nesebu Kureyş*'teki vehmine itimad ederek düşmüştür. Bkz: *Nushu'l-Ebi* s:. 82. Musab ez-Zibyeri'nin bu nakli, kendisinden değil de kitabın asihinden kaynaklanmış olma ihtimali de vardır. Fakat kitabı tahkik eden kişi bunu nasıl kaçırdı?!

İbni Anebe, Ebû'l-Hüseyin Zeyd b. Hasan'ın geride bıraktığı çocuklarını zikrederken der ki: "O, amcası Hüseyin'in katledilmesinden sonra Abdullah b. Zübeyr'e beyat etmiştir. Çünkü onun anne ve baba tarafından olan kızkardeşi Abdullah b. Zübeyr ile evliydi. Ebû Nasr el-Buhari de der ki: Abdullah katledilince Zeyd, kızkardeşinin elinden tutup onu Medine'ye götürdü." *Umdetu't-Tâlib*, s: 65 Ensariyan baskısı.

3-Rukiye binti'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Onunla Ömer b. Zübeyr b. Avvam evlenmiştir. Bu evliliği zikredenlerden bir kısmı şunlardır: Abbas el-Kumi *Munteha'l-Amâl* s: 342, ed-Daru'l-İslamiyye, 1/460 Müessesetü'n-Neşr,

Kum. El-A'lemi Teracimu A'lami'n-Nisa" s: 346. Ebû'l-Hasan el-Umeri el-Mucedda". İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib*" s: 88, Daru'l-Hayat, s: 64 Ensariyan baskısı. Musab ez-Zibyeri NesEbû Kureyş" s: 50. İbni Habib el-Mihber" s: 57.

4-Muleyke binti'l-Hasan (el-Musenna) İbnu'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Cafer b. Musab b. Zübeyr ile evlenmiş ve Fatıma adlı bir kızı olmuştur. Bkz: NesEbû Kureyş, s: 53.

5-Musa b. Ömer b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Abide binti Zübeyr b. Hişam b. Urve b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiş ve Ömer – küçükken vefat etmiştir -, Safiyye ve Zyneb adlı çocukları olmuştur.(45)

6-Cafer (el-Ekber) İbni Ömer b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Fatıma binti Urve b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiş ve Ali adında bir oğlu olmuştur.(46)

7-Abdullah b. Hüseyn b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Ümmü Amr binti Amr b. Zübeyr b. Amr b. Amr b. Zübeyr ile evlenmiştir. Musab ez-Zibyeri'nin ibaresinin tafsilatı şöyledir: "Abdullah b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ebi Talib'in Bekir, Kasım, Ümmü Seleme, Zeyneb bu hanımla emirülmüminin Harun evlenmiş, bir gece sonra onu boşamış ve Medine halkı kendisine "Zeyneb Leyle" lakabını takmıştır. O ümmüveled çocuğudur – Nevbiyye, Cafer ve Fatıma adlı çocukları vardır. Bu son ikisinin annesi; Ümmü Amr binti Amr b. Zübeyr b. Amr b. Amr b. Zübeyr.."(47)

(45) Nesebu Kureyş, s. 72.
(46) Nesebu Kureyş, s. 72.
(47) Nesebu Kureyş, s: 73-74.

8-Muhammed b. Avn b. Ali b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib:

Safiyye binti Muhammed b. Mus'ab b Zübeyr ile evlenmiş ve ondan Ali ve Hasene adlı iki çocuğu olmuştur.(48)

9-Bint el-Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib:

Kocası; Hamza b. Abdillah b. Zübeyr b. Avvam olup ondan çocuğu olmuştur.

Musab ez-Zibyeri'nin ibaresi şöyledir: Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib'in çocuğu hakkında şöyle der: "..ve Ümmü Gülsüm'ü Muaviye, çocuğuna istedi de Abdullah onun durumu Hüseyin b. Ali'ye iletti, bunun üzerine onu Hüseyin, Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib ile evlendirdi ve Yezid b. Muaviye'ye engel oldu. Kasım'ın bir kızı oldu ve Hamza b. Abdillah b. Zübeyr b. Avvam onunla evlendi. Ondan çocukları oldu. Daha sonra Talha b. Ömer b. Ubeydillah b. Mamer onunla evlendi ve çocukları oldu. Onlar arasında ve Hamza'nın çocukları arasında onun halefi vardı. Sonra Kasım vefat edince Ümmü Gülsüm ile Haccac b. Yusuf evlendi. O dönemde Haccac Medine ve Mekke emiriydi.Derken Abdulmelik kendisine mektup yazarak ondan ayrılmasını emretti ve o da onu boşadı."(49)

Başka bir yerde Zübeyr b. Avvam'ın çocukları hakkında şöyle der: "Ebû Bekir ve Yahya Hamza b. Abdillah b. Zübeyr'in çocuklarındandır. Anneleri ise: Fatıma binti Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib, onun (Fatıma) annesi: Ümmü Gülsüm binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib, onun annesi; Zeyneb binti Ali b. Ebi Talib, onun annesi ise; Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kızı Fatıma'dır. Anne tarafından kardeşleri ise; İbrahim b. Talha b. Ömer b. Ubeydillah b. Mamer.."(50)

(48) Nesebu Kureyş, s: 77.
(49) Nesebu Kureyş, s: 83. Cemheretü'l-Ensab, s: 61.
(50) Nesebu Kureyş, s: 241.

Latife: Hamza b. Abdillah b. Zübeyr b. Avvam b. Huveylid b. Esed el-Uzza b. Kusay, nesep açısından hem baba ve hem de anne tarafından şereflidir.

Çünkü ilk annesi: Fatıma binti'l-Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib b. Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusay

Onun annesi; Ümmü Gülsüm binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib b. Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusay

Onun annesi: Zeyneb binti Ali b. Ebi Talib

Onun annesi: Fatıma binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem* İbni Abdillah b. Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusay

Onun annesi: Hatice binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusay

Onun annesi: Fatıma binti Zaide b. el-Esam, bu kişi Amıroğulları ve Lüeyoğullarındandır.

Onun da annesi: Hale binti Abdimenaf, bu kişi Hariseoğullarından ve Muayyisoğullarındandır.

10-Muhammed (en-Nefsu'z-Zekiyye) İbni Abdillah (el-Mahz) İbnu'l-Hasan (el-Müsenna) İbnu'l-Hasan (es-Sıbt) İbni Ali b. Ebi Talib:

Fahite binti Fuleyh b. Muhammed b. Münzir b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiş ve Tahir adında bir çocuğu olmuştur.(51)

11-Hüseyin (el-Asgar) İbni Ali (Zeynelabidin) İbnu'l-Hüseyn eş-Şehid:

Halide binti Hamza b. Mus'ab b. Zübeyr Avvam ile evlenmiştir.

Bunu *Teracimu A'lami'n-Nisa* da (s:361) Muhammed Hüseyin el-A'lami nakletmiştir.

(51) Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye, s: 18. *Umdetu't-Tâlib*, s: 96 Ensariyan baskısı. NesEbû Kureyş, s: 45.

Nesebu Kureyş'te ise adı Ümmü Halid diye geçer.

İbaresi şöyledir: "Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları; Abdullah, Ubeydullah, Ali ve Emine-i Kübra'dır. Anneleri ise; Ümmü Halid binti Hamza b. Mus'ab b. Zübeyr..."(52)

12-Sükeyne (Sekine) binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Mus'ab b. Zübeyr b. Avvam onunla evlenmiştir. Zayıf ve vahi bir takım illetlerden yola çıkarak bazı alimler(53) bunu reddetseler de bu, onlarca kaynak, tarih ve nesep kitaplarında mevcut ve sabittir. Burada Seyyide Sükeyne'nin *radiyallâhu anh* hayatını ve Mus'ab b. Zübeyr ile evliliğini tafsilatlı olarak anlatan kaynakları saymaya kalksam konu gerçekten çok fazla uzar.

Fakat ben burada sadece tarih ve nesep ilimlerinde imam olan alimlere ait önemli kaynaklardan bir kısmına işarette bulunacağım:

Belazuri (v: 279) şöyle der: "Zeyneb'in Hasan'dan çocuğu olmadı. Rebab'ın ise Hüseyin'den Sükeyne binti Hüseyin adında bir kızı oldu. Onunla Abdullah b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib evlenmiştir. Kocası ölünce daha sonra Mus'ab b. Zübeyir ile evlendi ve Fatıma adlı bir kızı dünyaya geldi, fakat o daha küçükken vefat etti. Derken kocası Musab da katledildi. O şöyle diyordu: Ey Kufeliler, Allah size lanet etsin; beni küçükken yetim, büyükken dul bıraktınız.."(54)

---

(52) Nesebu Kureyş, s: 73.

(53) Örnek olarak: Dr. Muhsin Bakır el-Musevi, "es-Seyyide Sükeyne binti Hüseyin beyne Hakaiki't-Tarih ve Evhami'l-Müerrihin", Ali Muhammed Dahil "Sükeyne bintü'l-Hüseyin", Şeyh Muhammed Rıza el-Hakimi *A'yânu'n-Nisâ* s: 125 gibi eserler Sükeyne binti Hüseyin'in Mus'ab b. Zübeyr ile evliliğini inkara çalışmışlardır. Burada Seyyide Sükeyne ile ilgili geniş bir çalışma yaptığımı hatırlatmak isterim, Allah bir an önce yayınlanmasını nasip etsin.

(54) Ensabu'l-Eşraf, 2/195 Müessesetü'l-A'lemi, Beyrut, Thk: Şeyh Muhammed Bakır el-Mahmudi.

İlmi konumundan dolayı Ensabu'l-Eşraf"ın Mahmudi'nin yaptığı tahkiki tercih ettim. Dr. Süheyl Zekkar'ın tahkik ettiği Ensabu'l-Eşraf"tan ise uzaklaştım. Çünkü Şeyh Muhammed Bakır el-Mahmudi kıssayı bozmamış ve ona bir yorum da katmamıştır.

Önceki metnin aynısını Muhammed b. Habib (v: 245) (s: 438) "Kadınlar içerisinde üç ve daha fazla erkekle evlenenlerin isimleri" başlığı altında zikretmiştir. Dr. Elysee'nin tahkik ettiği İbni Habib'in kitabı nesep ve tarih alanında en önemli kaynaklardandır.

İbni Habib, İbni Kelbi'nin (v: 245) neseplerle ilgili rivayetlerinin kendisinden alındığı kimselerdendir. Özellikle de Cemheretu'n-Neseb" ve diğer kitaplarında bu açıktır.

İbni Kuteybe ise (v: 276) o da onun sözünü nakletmiştir: "Sükeyne'ye gelince; o Mus'ab b. Zübeyr ile evlenmiş ve daha sonra kocasını kaybetmiştir..." el-Mearif, s: 214).

Sonra da İbni Kelbi'nin (v: 204) sözünü nakleder: "Onun, Mus'ab'tan bir kızı olmuştur..." İbni Kelbi (v: 204) eserleri yazma olarak günümüze kadar ulaşan en eski soybilimcidir. Sonra gelenler; ondan almışlar, eklemeler yapmışlar, eser vermişler ve kitaplarından rivayette bulunmuşlardır.

Sükeyne binti'l-Hüseyin'in Mus'ab b. Zübeyr ile olan evlilik kıssasını bunlardan tarihçilerin, siyer kitaplarının ve nesep alimlerinin kısmi azamisi nakilde bulunmuştur. Bu evliliği inkar edenler, al-i Ali ile al-i Zübeyr arasında eskiye dayanan bir düşmanlığın bulunduğu vehminden hareket ediyorlar. Geçmiş konuları ve bu iki büyük ev arasında mevcud olan hısımlıkları okuyanlar asla böyle bir düşmanlığın olmadığını görürler. Kitabın sonundaki ek bölümünde Mus'ab ez-Zibyeri'nin Nesebu Kureyş" adlı kitabından aktardıklarımıza bakanlar işin hakikaktine vakıf olurlar.

Bu hısımlıkla ilgili kıssayı nakledenlerden bazısı şunlardır:

İbnu'l-Cevzi, *el-Muntazam* 7 / 175

Zehebi, *Siyer-i A'lami'n-Nübela* 5/262, 4/140 ve daha başkaları.(55)

13-Hüseyin b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Emine binti Hamza b. Münzir b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiştir.

Ebû Nasr el-Buhari Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye" s: 103 de şöyle der: "Hüseyin b. Hasan'ın Muhammed, Ali, Hasan ve Fatıma adlı çocukları olmuştur. Anneleri ise; Emine binti Hamza b. Münzir b. Zübeyr'dir."

14-Ali (el-Harazi) İbnu'l-Hasan b. Ali b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Fatıma binti Osman b. Urve b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiştir.

Ebû Nasr el-Buhari der ki: "el-Harazi diye bilinen Hüseyin b. Ali'nin Hasan adlı çocuğu olmuştur. Annesi ise; Fatıma binti Osman b. Urve b. Zübeyr b. Avvam'dır." *Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye*, s: 102.

15-Fatıma binti Ali b. Ebi Talib:

Onunla Münzir b. Ubeyde b. Zübeyr b. Avvam evlenmiştir.

Mus'ab ez-Zibyeri der ki: "Fatıma binti Ali, Muhammed b. Ebi Said b. Akil ile evliydi. Ondan Humeyde adlı bir çocuğu oldu. Sonra Said b. Esved b. Ebi'l-Buhteri ile evlendi ve ondan

(55) Bu kitabın birinci baskısında iki kaynak eserin adını zikretmiştim, onlar: İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib* ve İbni Taktaki'nin Asili adlı eserleri. Birincisi Daru'l-Hayat baskısının 118. Sahifesinin dipnotundadır. İkincisi ise; ben o zaman yanılarak Sükeyne binti Hüseyin şeklinde zikretmiştim. Doğrusu ise 64, 65, ve 66 sahifelerde Fatıma binti Hüseyin'in Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evliliğinin zikridir.

da Berra ve Halide adlı çocukları oldu. Daha sonra Münzir b. Ubeyde b. Zübeyr b. Avvam ile evlendi, ondan da Osman, Kinde ve Derca adlı çocukları oldu."(56)

Bunu zikredenlerden birisi de İbni Taktaki'dir, şöyle der: "Kelbiyye kabilesine mensup olan Fatıma el-Kübra Ebû Said b. Akil ile evliydi. Ondan Cemile adında bir çocuğu oldu. Sonra Said b. Esved el-Buhtari ile evlenmiş ve ondan Berra ile Halide adında çocukları olmuştur. Daha sonra Münzir b. Ubeyde b. Zübeyr ile evlenmiş, Osman ve Küseyre adlı çocukları olmuştur."(57)

16-Ahmed (Hukayne) İbni Ali b. Hüseyin (el-Asgar) İbni Ali Zeynelabidin:

Zübeyriye ile evlenmiştir.

Umeri el-Mücedda'da şöyle der: "Cafer b. Abdillah b. Hü-

(56) Nesebu Kureyş, s: 46. Bkz: İbni Habib el-Mihber (Ali b. Ebi Talib'in hısımları b - lümü) s: 56, 75. Ekler bölümünde madde madde bu sağlam ilişkiyi ve bu konuyu tam olarak zikredeceğim.

(57) *el-Âsilî*, s: 60. Kitabın muhakkiki der ki: "Biyografileri için bkz: el-Mücedda (s: 17-18), Lübabu'l-Ensab, s: 1/333,334, *el-İrşâd* , Şeyh Müfid, 1/354-355, *Bihâru'l-Envâr*, Allame Meclisi, 42/74, 110). Muhakkik zikredilen bu hısımlıkları inkar etmemiştir. O, özellikle nesep kitaplarını tahkik etmekle bilinen birisidir. Mehdi er-Recai onlarca nesep kitabının tahkikini yapmıştır. Bazıları şunlardır: *el-Âsilî* fi Ensabi't-Talibiyyin, İbni Taktaki. Şu an elimizde bulunan bu eserdir. En-Nefhatu'l-Anberiyye fi Ensabi Hayri'l-Beriyye, Muhammed Kazım el-Yemani el-Musevi, eş-Şihabu's-Sakib fi Beyani Mana'n-Nasıb, Yusuf el-Behrani, et-Teraif fi Marife-i Mezahibi't-Tevaif, İbni Tavus, Mefatihu'ş-Şerai, Feyd el-Kaşani, et-Talika ala Usuli'l-Kafi, Seyyid Damad, İrşadu't-Talibin ila Nehci'l-Müsterşidin Fadıl Mikdad, Hidayetu'l-Muhaddisin ila Tarikati'l-Muhammedin, Fadıl el-Kazımi, Resailu'ş-Şerif el-Murteza, İhtiyaru Marifeti'r-Rical, Keşşi ve ayrıca onlarca daha kitap. O, Allame soybilimci Mer'aşi en-Necefi'nin öğrencisidir. Daha önce onun kısa biyografisini vermiştim. Çünkü onun zikri Ömer b. Hattâb'ın ,Ali b. Ebi Talib'in kızı Ümmü Gülsüm ile evliliği konusunda İbni Taktaki'nin *el-Âsilî* kitabında zikrettiği nakilleri tahkik ederken gelecektir. Orada Mehdi er-Recai bu evliliği kabul eder. Muhakkik ve mezhebine samimiyetle bağlı bir alim tarafından bir şey onaylanıp kabul gördüğü zaman onun sözüne itibar edilmesi gerekir.

seyin el-Asgar b. Ali b. Hüseyin (a.s.)'ın bir çocuğu olmuştur. Bir çok mehasine sahip ve faziletli birisiydi. Annesi; Sahsaha lakabıyla tanınan Zübeyriye'dir..."[58]

17-İbrahim b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Büreyke binti Ubeydillah b. Muhammed b. Münzir b. Zübeyr b. Avvam ile evlenmiştir. Mus'ab ez-Zibyeri der ki: "İbrahim b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları; Hüseyin, küçükken vefat etti, Abdullah, Zeyneb ve Fatıma'dır. Anneleri; Büreyke binti Ubeydillah b. Muhammed b. Münzir b. Zübeyr b. Avvam'dır."[59]

Kıymetli okuyucu! İşte bunlar al-i Ali ile al-i Zübeyr arasında gerçekleşen hısımlıklardan sadece bir kısmıdır. Öyle zannediyorum ki bu, iki aile arasında düşmanlık olduğunu kabul edenlere yeterli derecede reddiye olmuştur. Şeyh Müfid ise Ömer b. Hattâb'ın, Ali b. Ebi Talib'in kızı Ümmü Gülsüm ile evliliğini inkar eder. Onun gerekçesi de diğerlerinin gerekçesi olan, haberi Zibyeri'nin rivayet etmiş olmasıdır ki o, soybilimcidir. Zübeyr b. Bekkar şöyle der: "Zübeyr ailesinin Ali'nin ailesine düşmanlığı malumdur." Az önceki verilen bilgilerden sonra bu düşmanlığın şüpheli hale, bilakis sağa sola saçılmış değersiz şey haline geldiğini zannediyorum.

(58) *Umdetu't-Tâlib*, s. 290 dipnot, Ensariyan baskısı. Ona İbni Zübeyriye denirdi. *Umdetu't-Tâlib*, s. 291 dipnot, Ensariyan baskısı.

(59) Nesebu Kureyş, s: 75.

Ehl-i Beyt *radiyallahu anhum* İle Adiyyoğullarından olan Hattâb Ailesi Arasındaki Akrabalıklar

1-Rasûlullah Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem b. Abdillah:

Hafsâ binti Ömer b. Hattâb ile evlenmiştir. Bu bütün kaynaklarda bu şekilde mevcud olduğu için ayrıca isbata ihtiyacı yoktur.

2-Hüseyin(60) (el-Aftas) İbni Ali b. Ali (Zeynelabidin) İbni'l-Hüseyin:

Halid b. Ebi Bekir b. Abdillah b. Ömer b. Hattâb'ın kızıyla evlenmiştir. Bu evliliği; İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib* s. 337 Daru'l-Hayat, s. 315 Ensariyan baskısında zikretmiş ve şöyle demiştir: "Hüseyin b. el-Aftas'a gelince; onun annesi; Ömeriye olup Halid b. Ebi Bekir b. Abdillah b. Ömer b. Hattâb'ın kızıdır." *Umdetu't-Tâlib* s. 315 Ensariyan baskısı. Bunu zikredenlerden bir diğeri de *Ricalu's-Seyyid Bahru'l-Ulum* (s. 23 dipnot) un muhakkikleri Muhammed Sadık Bahru'l-Ulum ve Hüseyin Bahru'l-Ulum'dur. Ayrıca *Teracimu A'lami'n-Nisa* s. 361

Mus'ab ez-Zibyeri der ki: "Annesi; Cuveyriye binti Halid b. Ebi Bekir b. Ubeydillah b. Abdillah b. Ömer b. Hattâb'tır..."(61)

3-Hasan (el-Müsenna) İbnu'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Remle binti Said b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl el-Adevi ile evlenmiş ve ondan Muhammed, Rukiyye ve Fatıma adlı çocukları olmuştur. Bu evliliği İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib* (s. 120 Daru'l-Hayat, s. 92 Ensariyan baskısı)de zikretmiştir. Dipnot bilgisi ise şöyledir: "Hasan el-Müsenna'nın ismi Muhammed olan başka bir oğlu ve Rukiye ve Fatıma adlı iki kızı vardır. Anneleri ise;

(60) Önceki baskıda matbaa hatası olmuş ve isim Hasan el-Aftas olarak zikredilmiştir. Doğrusu Hüseyin'dir.

(61) Nesebu Kureyş, s: 73.

Remle binti Said b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl el-Adevi'dir. Muhammed b. Hasan el-Müsenna'nın soyu devam etmemiştir. Bu Menahilu'd-Darb'da böyle zikredilmiştir."

4-Ümmü Gülsüm binti Ali b. Ebi Talib:

Onunla Ömer b. Hattâb *radiyallâhu anh* evlenmiştir.

Şia alimlerin bazısı bunu hernekadar inkar etseler de nesep kitaplarının ana kaynaklarında bu bilgi sabit ve gerçektir. Mehdi er-Recai'nin tahkik ettiği İbni Taktaki'nin *el-Âsilî* fi Ensabi't-Talibiyyin" (s: 58) adlı eseri inceleyen birisi bu evliliğin doğru olduğuna kanaat getirir.

O, kitabının "Emirülmüminin Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*'in Kızları" bölümünde şöyle der: "Ümmü Gülsüm'ün annesi; Fatımatu'z-Zehra (a.s.)dır. Ömer b. Hattâb onunla evlenmiş ve Zeyd adında bir oğlu olmuştur. Daha sonra Abdullah b. Cafer onunla evlenmiştir."(62)

Zeyd b. Ömer şöyle derdi: "Ben iki halifenin oğluyum." Bu söz ile Ömer ve Ali'yi *radiyallâhu anhuma* kastediyordu.(63)

Muhakkik, dipnot kısmında bu evliliği ispat sadedinde nesep konusunda alimlerin hücceti olan Ebû'l-Hasan el-Umeri'yi(64)

---

(62) *el-Âsilî* s: 58.

(63) Tarihu'l-İslam 1/502, bir rivayete göre bu Muaviye'nin *radiyallâhu anh* meclisi - de olmuştur. El-Vafi bi'l-Vefayat, 1.cild, Zeyd b. Ömer'in biyografisi.

(64) Bu soybilimci allame gerçekten dikkat çekmektedir. Kendisinden sonraki nesep alimlerinin merciiydi. Alimler kendisinden çok nakilde bulunurlardı. Özellikle de İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib*"de ve İbni Taktaki *el-Âsilî*"de ve diğerleri. Bu nessabenin (soybilimci) nesebi Ömer el-Atraf'a ulaşır. Bunun için de kendisi Ömeri diye lakaplanmıştır. Mehdi er-Recai onun biyografisinde şöyle der: Ebû'l-Hasan el-Umeri, büyük bir seyyid, faziletli bir nesep alimi, insaf sahibi ve muhakkik bir alimdir. Mebsutu Nesebi't-Talibin'i yazmıştır. Bir çok cildden oluşan hacimli bir kitaptır. Mısır nakibi için el-Mucedda adlı kitabı yazmıştır. Basra'da (348) doğmuş ve Mavsil'de (460) vefat etmiştir. Haşiyetu'l-Asili, s: 45. Ben derim ki: Şeyh Şeref el-Ubeydili'de (v: 435) okumuştur. Ayrıca soybilimci İbni Tabataba Ebû Abdillah Hüseyin b. Muhammed b. Ebi Talib b. Kasım b. Ebi'l-Hasan Muhammed b. Kasım b. Ali b. Hasan b. İbrahim Tabataba'da okumuştur. Ve nesep hususunda onun yazıcısıydı.

işaret ederek şöyle der: Mucedda'da (s: 107) der ki: Ümmü Gülsüm, Ali'nin Fatıma'dan (a.s.) olan kızıdır ve ismi Rukiye'dir. Ömer b. Hattâb *radiyallâhu anh* ile evlenmiş Zeyd adında bir çocuğu olmuştur. O ve annesi aynı günde vefat etmişlerdir.

Şerif, zahid ve Bağdad'ta ileri gelen bir tarihçi, olan Ebû Muhammed Hasan İbni'l-Kasım b. Muhammed el-Uveyd el-Alevi el-Muhammedi (Allah rahmet eylesin) Ömer'in evlendiği kadının Şeytane olduğunu rivayet eder. Bizden bazıları, onunla zifafta bulunmadığını iddia eder. Diğer bazıları da şöyle der: İslamda ilk kadın gaspeden odur. Az önce yukarıda da gördüğümüz bu rivayetler içerisinden itibar edilecek olan, Abbas b. Abdilmuttalib'in, onu Ömer ile *radiyallâhu anh* babsının rızasıyla evlendirdiği ve ondan Zeyd adında bir çocuğunun olduğudur.(65)

Ben de derim ki: Evet, Mehdi er-Recai onun (Rıdvanullahi aleyha) zorla evlendiğine razı olacak bir kelam etmiş ve sonra şu sözüyle dipnot düşmüştür: "Burada kabul ve red açısından söylenecek çok söz bulunmaktadır, burası onun yeri değildir."

Ben konuyu özetleyerek bilgilerinize sunuyorum:

Aynı sebebi Dr. el-Musevi de es-Seyyide Sükeyne binti Hüseyin beyne Hakaiki't-Tarih ve Evhami'l-Müerrihin" adlı kitabında zikretmiş ve onun (rıdvanullahi aleyha) Mus'ab b. Zübeyir ile zorla evlendirildiğini söylemiştir. Bu gerçekten şaşılacak bir şeydir. Bu, kesinlikle hiç kimsenin kabul etmeyeceği bir durumdur. Çünkü bu, Haşimoğullarının alnında bir lekedir. Hür insanlar böyle bir şeye asla razı olmazlar. İyi-kötü herkes Haşimoğullarının en şerefli olduğunu bilmektedir. Onlar o zaman hem kuvvet ve hem de sayı bakımından, hiç kimsenin tasavvur edemeyeceği şekilde namusları uğrunda canlarını ortaya koyacak cesaretteydiler. Nesep ve hasep yüceliğinden, ilim ve takvadan nasipsiz olan bir bedevi Arabın bile namusuna el uzatılması karşısında

(65) *el-Âsilî*, Haşiye, s: 58- 59.

canını nasıl ortaya koyduğu malumdur. Kıymetli okuyucu müsaade ederse, kendisine, namusuna dokunulması karşısında adeta çılgına dönen bir bedevi Arab ile ilgili kıssayı nakledeyim. Hal böyleyken Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ehl-i beyti olan Haşimoğulları hakkındaki düşüncemiz ne olmalıdır acaba?

Kıssa bir kaç kaynak eserde mezkurdur, fakat ben bir tek kaynaktan nakletmekle yetineceğim. O da İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib*" (s: 90, Ensariyan baskısı) adlı eseridir. Hasan el-Müsenna'nın soyu ile ilgili şöyle der: "Künyesi Ebû Muhammed'tir. Annesi; Havle binti Manzur b. Zeban b. Seyyar b. Amr b. Cabir b. Akil b. Semmi b. Mazin b. Fezare b. Zibyan olup Muhammed b. Talha b. Ubeydillah ile evliydi. Cemel vakasında katledilmiştir. Ondan çocukları vardır. Hasan b. Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh* onunla evlendi. Derken kadının babası Manzur b. Zeban bunu işitir işitmez Medine'ye geldi ve sancağını Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in mescidinin kapısına dikti. Medine'de Kayslılardan hiç kimse kalmadı, hepsi onun sancağının altında toplandı. Sonra o şöyle dedi: Benim gibi birisine mi kızı hakkında böyle yapılıyor? onlar da: Hayır dediler. Hasan bu durumu görünce hemen kızını babasına teslim etti ve onu hevdecine bindirdi, babası da onu Medine'den çıkardı. Baki'e vardıklarında kız, babasına dedi ki: Babacığım nereye gidiyorsun, o emirulmüminin Ali'nin *radiyallâhu anh* ve Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kızının oğlu Hasan'dır. Bunun üzerine şöyle dedi: Eğer onun sana ihtiyacı varsa peşimizden gelir. Medine hurmalıklarına vardıklarında birde baktılar ki karşılarında Hasan, Hüseyin ve Abdullah b. Cafer'i gördüler. Onlara yetişmişlerdi. Derken o da kızını ona verdi ve Hasan da onu Medine'ye geri götürdü..." Kıymetli okuyucu bunu iyice düşünmelisin.

5-Ümmü Gülsüm binti İbrahim b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib:

Ebû Bekir İbni Kallems[66] İbni Osman b. Ubeydillah b. Abdillah b. Ömer İbni Hattâb ile evlenmiştir.[67]

Ehl-i Beyt *radiyallahu anhum* İle Özel Olarak Âl-i Talhâ Genel Olarak da Teymoğulları Arasındaki Akrabalıklar[68]

1-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi ile evlenmiştir.

Hasan'a; Fatıma, Ümmü Abdillah ve Talha b. Hasan adlı çocuklar vermiştir. Bu hısımlık bütün kaynak eserlerde mevcuttur. Bkz:

el-İrşâd, Şeyh Müfid s: 194, *Münteha'l-Amal* Şeyh Abbas el-Kumi, 1/651; 12. Fasıl, *Keşfu'l-Ğumme fi Marifeti'l-Eimme*, el-Erbili 2/575 ve *el-Envaru'n-Numaniyye,* Cezairi 1/374.

Cezairi şöyle der: "Hüseyin el-Esrem b. Hasan, Talha ve Fatıma'nın anneleri; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir."

Aynı şekilde bu kıssayı *el-Mihber* de (s. 66) İbni Habib de zikretmiştir.

Mus'ab ez-Zibyeri *Nesebu Kureyş* te (s. 50) şöyle der: "Talha b. Hasan küçükken vefat etmiştir. Annesi; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir. Annesinin iki kızkardeşi ise;

(66) Kallems: Büyük seyyid ve çok hayır sahibi adam manasına gelmektedir.
(67) Nesebu Kureyş, s: 78.
(68) Ebû Bekir Sıddık da Teymoğullarındandır. Biz burada hassaten al-i Talha'yı, sonra da orada zikretmediğimiz al-i Teym'i arzettik.

Fatıma binti'l-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib ile Amine binti Abdillah b. Muhammed b. Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık'tır." İbni Kuteybe *el-Mearif* te (s. 212) zikretmiştir. İbni Taktaki de *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin* de (s. 62) yaklaşık olarak Mus'ab ez-Zibyeri'nin ibaresinin aynısını zikreder: "Anne tarafından kardeşleri(69); Muhammed es-Seccad b. Talha İbni Ubeydillah'ın çocukları olan İbrahim, Davud ve Ümmü'l-Kasım'dır." Burada daha bir kısım kaynaklar da bulunmaktadır fakat biz kısa tutmak için onlara değinmedik.

2-Hüseyin b. Ali b. Ebû Talib radiyallâhu anh:

Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi ile evlenmiştir.

Hasan vefatından önce, kardeşi Hüseyin'e, Ümmü İshak ile evlenmesini vasiyet etmiştir ve bu da olmuştur. Bu evlilikten Fatıma binti Hüseyin (Allah hepsinden razı olsun) dünyaya gelmiştir.

Bu hısımlığı zikreden onlarca kaynak eser bulunmaktadır. Ehl-i Beytin, saliha hanımları yanlarında tutmak için gösterdikleri hırsa bak. O, Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir.

Bkz: *el-İrşâd* s. 194, *Munteha'l-Amâl*, 651; 12. Fasıl, *el-Envaru'n-Numaniyye* 1/374 de der ki: "Fatıma binti'l-Hüseyin'in annesi; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah'tır."

Aynı şekilde bunu NesEbû Kureyş"te s: 59 Mus'ab Zibyeri ve *el-Mearif* te s: 213 İbni Kuteybe de zikretmişlerdir.

(69) Yani Hasan el-Müsenna İbnu'l-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in kardeşleri. İbareyi kitabın metnindeki gibi naklettim. O erkek kardeşleri kastetmiş olmalıdır. Aksi durumda Ümmü'l-Kasım'ın eklenmesiyle üç kişi oluyorlar ki bu, ya bir hata ya da nasihin bir hatasıdır.

3-Abede binti Ali b. Hüseyin:

Onunla Nuh b. İbrahim b. Muhammed b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi evlenmiştir.

Musab ez-Zibyeri şöyle der: "Abede Muhammed b. Muaviye b. Abdillah b. Cafer ile evliydi ve ondan çocuğu vardı. Sonra onunla Ali b. Hüseyin b. Hasan b. Ali evlenmiş ve Hasan ile Muhammed adında iki çocuğu olmuş, sonra da onunla Nuh b. İbrahim b. Muhammed İbni Talha b. Ubeydillah evlenmiş ve onunla evliyken vefat etmiştir."(70)

4-Hasan (el-Mesles) İbnu'l-Hasan (el-Müsenna) İbnu'l-Hasan (es-Sıbt) İbni Ali b. Ebi Talib:

Aişe binti Talha (el-Cud) İbni Ömer b. Ubeydillah et-Teymi ile evlenmiştir.

Şeyh Abbas el-Kumi Hüseyin'in (el-Mesles) çocukları bölümünde şöyle der: "Altı tane çocuğu vardı; Talha, Abbas, Hamza, İbrahim, Abdullah ve Ali. Talha'nın oğlu olmamıştır.. Abbas'a gelince, onun annesi; Aişe binti Talha (el-Cud)tur(71)..."

Ben derim ki: Şeyh Kumi Talha el-Cud ismini kullanmıştır ki o kişi; Talha b. Ömer b. Ubeydillah b. Mamer et-Teymi'dir.

5-Avn b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib:

Hafsâ binti İmran b. İbrahim b. Muhammed b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi ile evlenmiştir.

İbni Habib el-Mihber'de (s: 448) der ki: "Hafsâ binti İmran b. İbrahim b. Talha b. Ubeydillah önce Kasım b. Abdillah b. Amr b. Osman b. Affan ile sonra Haşim b. Abdilmelikle, sonra Muhammed b. Abdillah İbni Amr b. Osman ile, sonra Avn b.

(70) NesEbû Kureyş s: 62.

(71) Munteha'l-Amal, Müessesetü'n-Neşir, Kum: 1/485, ed-Daru'l-İslamiyye, 1/361, Mekatilu't-Talibiyyin s: 171 Daru'l-Marife, Tarih-i Taberi 4/417.

Muhammed b. Ali b. Ebi Talib ile, sonra Abdullah b. Hasan b. Hüseyin ile ve daha sonra da Osman b. Urve b. Zübeyr ile evlenmiştir."

6-Ebû Ali İbrahim b. Muhammed (el-Muhaddis) İbnu'l-Hasan b. Muhammed (el-Cevani) İbnu Ubeydillah el-A'rac İbnu'l-Hasan (el-Asgar) İbni Ali (Zeynelabidin): Teymiyyeden evlenmiştir.

İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib* adlı kitabının muhakkiki şöyle der: "el-Umeri el-Mucedda'da der ki' Ebû'l-Hasan'ın Ali adında bir çocuğu olmuş ve Kufe'de yetişmiştir. Kendisinin ve kardeşi Hüseyin'in annesi Teymiyye'dir. Kufe'de vefat etmiştir. Kabri Kinde tarafındadır..."(72)

7- Lübabe binti Abdillah b. Abbas b. Abdilmuttalib:

İsmail b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi ile evlenmiştir. Bunu NesEbû Kureyş'te (s: 29) Mus'ab ez-Zibyeri söylemiştir.

Ehl-i Beyt *radiyallahu anhum* İle Abduşemsoğulları ve Ümeyyeoğulları Arasındaki Akrabalıklar

Bunlar arasında sınırlanamayacak derecede hısımlık vardır. Çünkü Ümeyyeoğulları, Abdumenafoğullarının gerçekten büyük kollarından birisidir. Onlar, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile nesep açısından Abdimenaf'ta buluşurlar. Ümeyye b. Abdişems b. Abdimenaf'tır. Bu hısımlıklar içerisinden meşhur olanları, sınırlayabildiğim kadarıyla burada nakletmeye çalışacağım. Bunlar yirmi beş hısımdır:

1-Rasûlullah Muhammed b. Abdillah sallallâhu aleyhi ve sellem:

Ümmü Habibe Remle binti Ebi Süfyan Sahr b. Harb b.

(72) Haşiye Umdeti't-Talib s: 294, Ensariyan baskısı.

Ümeyye b. (Abdişems) İbni (Abdimenaf)[73] ile evlenmiştir.

2-Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in iki kızı Rukiyye ve Ümmü Gülsüm:

Onlarla Osman b. Affan b. Ebi'l-As b. Ümeyye b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay b. Kilab evlenmiştir. Osman b. Affan'ın annesi; Erva binti Kureyz İbni Rebia b. Habib b. Abdişems b. Abdimenaf'tır. Onun annesi; el-Beyza (Ümmü Hakim) binti Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf (O, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in halası ve babası Abdullah'ın da ikizidir). Yani Osman b. Affan *radiyallâhu anh* baba tarafından Menafi, anne tarafından Menafi, anne tarafından olan nineden ise Haşimidir.

Bu hısımlığın sabitliği için ne kaynağa ve ne de bir delile ihtiyaç vardır. Çünkü bütün kaynaklar bunu bu şekilde nakletmişlerdir. Bkz: (Sahih-i Buhari, Kitabu Fedaili Ashabi'n-Nebi, Babu Menakıbi Osman b. Affan, H. No: 3699).

3-Zeyneb binti Resulillah sallallâhu aleyhi ve sellem:

Ebû'l-As b. Rebi b. Abdiluzza b. Abdişems b. Menaf b. Kusay onunla evlenmiştir. O, Abşemi, sonra Menaf'tır. Nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile dede (Abdimenaf'ta)de, Ümeyyeoğulları ile ise (Abdişems) Ebû Ümeyye'de buluşur.[74]

Annesi; Hale binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Kusay olup nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Kusay'da buluşur. O, Ümmü'l-Müminin Hatice binti Huveylid'in kızkardeşi, kızları ve oğullarının da teyzesidir. Bu evlilik de bütün kaynak eserlerde mezkurdur.[75]

---

(73) Bkz: Zevcat-ı Tahirat hakkında, Tabakat-ı İbni Sa'd c: 1, 2. Biyografileri için el-İsabe, İbni Hacer el-Askalani, Üsdü'l-Ğabe, İbni Esir, Kitabu'n-Nisa: c: 7, el-İstiab, İbni Abdilber.

(74) Hernekadar Ebû'l-As, Ümeyyeoğullarının birinci dereceden akrabası değilse de onların amca çocuklarındandır. Bu da onlarla dede Abduşems'de buluşmasıdır.

(75) Bkz: Sahih-i Buhari, Kitabu Fedaili Ashabi'n-Nebi, Bab-ı zikri Ashari'n-Nebi

4-Ali b. Ebi Talib b. Abdilmuttalib:

Ümame binti Ebi'l-As b. Rebi b. Abdişems b. Abdimenaf ile evlenmiştir. Onun annesi; Zeyneb binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, onun da annesi; Ümmü'l-Müminin Hatice binti Huveylid'tir. Bu evlilik de yine bütün kaynak eserlerde mevcud ve mezkurdur. Bilakis meşhur olan, Seyyide Fatımatu'z-Zehra'nın *radiyallâhu anh*, vefatından önce Ali'ye Ümame ile evlenmesini vasiyet etmiş olmasıdır.Ümame, hem derecesi ve hem de konumu itibariyle Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kalbine en yakın olan kimselerdendi.

Aynı şekilde babası Ebû'l-As b. Rebi de Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in hısımıydı.(76)

5-Hatice binti Ali b. Ebi Talib:

Abdullah b. Amır b. Kureyz el-Abşemi onunla evlenmiştir.

Ben derim ki: O, Abdullah b. Amır b. Kureyz b. Rebia b. Habib b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay'dır ve nesebi Abşemi olarak Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Abdimenaf'ta buluşur. Malum olduğu üzere Abdişems Ümeyye'nin babasıdır. O da Osman b. Affan *radiyallâhu anh*'in dayısının oğludur. Çünkü Osman'ın annesi; Erva binti Kureyz b. Rebia b. Habib, Abdullah b. Amır'ın annesi ise; Decace binti Esma b. Salt es-Sülemiyye'dir. Bu Abdullah Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* zamanında doğmuş ve küçükken kendisine getirilmiş, bunun üzerine: Bu bize benziyor, buyurmuş, sonra da tükrüğünü ağzına koyarak onu sığındırmıştır. O da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in tükrüğünü yutmaya başlamıştır. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle

---

sallallâhu aleyhi ve sellem onlardan birisi de Ebû'l-As b. Rebi: 3729. Hadis.

(76) Ümame'nin *radiyallâhu anh* konumuyla ilgili olarak bkz: Fethu'l-Bari, Kitabu f - daili ashabi'n-Nebi *sallallâhu aleyhi ve sellem* 3729. Hadis. Ebû'l-As'ın bitografisi için bkz: el-İsabe: 4/158, Kitabu fedaili's-sahabe, Ahmed b. Hanbel: 1329, 1330, 1334 ve 1335. Hadisler. Küçük lafız farklılıklarıyla hepsi aynı manadadır.

buyurmuştur: " O bir sulayıcıdır ki, bir toprağı işlediğin de mutlaka kendisi için bir su zahir olur."

Bu hısımlığı nakledenler şunlardır:

İbni Habib, el-Mihber" s: 57. Ali b. Ebi Talib'in hısımları bölümünde şöyle der: "Abdurrahman b. Akil Hatice binti Ali ile evliydi. Daha sonra Hatice ile Ebû's-Senabil Abdullah b. Amır b. Kureyz evlenmiştir."

Aynı ibareyi Mus'ab ez-Zibyeri'nin NesEbû Kureyş"inde s:46 ve

Ebû'l-Hasan el-Umeri'nin, İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib*"in adlı kitabının haşiyesi üzerine yazdığı "el-Mucedda'da görüyoruz. Orada Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*'in kızlarını şu şekilde sıralamıştır:

1: Ümmü Gülsüm, Fatıma'dandır *radiyallâhu anh*. İsmi Rukiyye olup Ömer b. Hattâb ile evlenmiş ve Zeyd adlı bir çocuğu olmuştur.

2: Zeyneb el-Kübra, Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib ile evlenmiş ve Ali, Avn ve Abbas adlı çocukları olmuştur.

3: Remle, Abdullah b. Ebi Süfyan b. Haris b. Abdilmuttalib ile evlenmiştir.

4: Ümmü'l-Hasan, Ca'de b. Hubeyre el-Mahzumi ile evlenmiştir.

5: Umame, Salt b. Abdillah b. Nevfel b. Haris İbni Abdilmuttalib ile evlenmiştir.

6: Fatıma, Ebû Said b. Akil ile evlenmiştir.

7: Hatice, Abdişemsoğullarından İbni Kureyz ile evlenmiştir.(77)

(77) Burada ismini tasrih etmemiştir. Kendisi bir alim ve soybilimci olmasına rağmen böyle davranmasının sebebini anlayabilmiş değilim. Halbuki bu, kaynakların çoğusunda mevcuttur.

8: Meymune, Abdullah el-Ekber b. Akil ile evlenmiştir.

9: Rukiyye es-Suğra, Müslim b. Akil ile evlenmiştir.

10: Zeyneb es-Suğra, Muhammed b. Akil ile evlenmiştir.

11: Ümmü Hani (Fahite), Abdurrahman b. Akil ile evlenmiştir.

12: Nefise, Ümmü Gülsüm es-Suğra'dır, Abdullah b. Akil el-Asgar ile evlenmiştir. Geri kalan diğer kızlarının evlilikleri hakkında birşey zikredilmemiştir."

İbni Taktaki'nin *el-Âsilî*" adlı kitabında şöyle denmiştir: "Hatice: Abdurrahman b. Akil ile evliydi. Sonra onunla Osman ve Muaviye'nin Basra emiri olan Abdullah b. Amır b. Kureyz evlenmiştir. Soyu devam etmemiştir."(78)

6-Remle binti Ali b. Ebi Talib:

Muaviye b. Mervan b. el-Hakem onunla evlenmiştir.

Ben derim ki: O, Muaviye b. Mervan b. Hakem b. Ebi'l-As b. Ümeyye b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay'dır. Bu evliliği Mus'ab ez-Zibyeri NesEbû Kureyş"te s: 45 tasrih ederek şöyle demiştir: "Remle, Ebû'l-Heyac el-Haşimi ile evlenmiştir. İsmi; Abdullah b. Ebi'l-Haris b. Abdilmuttalib'tir. Ondan çocuğu olmuş ve Ebû Süfyan b. Haris'in nesli kesintiye uğramıştır. Sonra onunla Muaviye b. Mervan İbni'l-Hakem evlenmiştir."

Ayrıca bkz: İbni Hazm, Cemheretu Ensabi'l-Arab" s: 87.

7-Ali b. Hasan b. Ali b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Rukiyye binti Ömer el-Osmaniyye ile evlenmiştir.

Bunu Ebû Nasr el-Buhari naklederek şöyle demiştir: "Ali b. Hasan b. Ali el-Harazi, Rukiyye binti Ömer el-Osmaniye ile evlenen kişidir. O, daha önce Mehdi b. Mansur ile evliydi. Bunu el-Hadi redderek onu boşamasını emretmiş, bunun üzerine Ali

(78) *el-Âsilî*, s: 60, Teracimu A'lami'n-Nisa, s: 345 ve Cemheretu Ensabi'l-Arab, İbni Hazm, s: 68.

b. Hasan bunu kabul etmemiş ve şöyle demiştir: Mehdi, Allah Resulu değil ki kendisinden sonra hanımları haram olsun. Ayrıca Mehdi benden daha şerefli de değildir."[79]

Aynı ibare daha açık bir kısım ziyadelerle İbni Anebe'nin *Umdetu't-Tâlib*"inde (s: 312, Ensariyan) mevcuttur. Kıssayı sunduktan sonra şöyle der: "Musa el-Hadi ona emretti ve öyle vurdu ki o, düşüp bayıldı."

8-Zeyneb binti'l-Hasan (el-Musenna) İbnu'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Velid b. Abdilmelik b. Mervan onunla evlenmiştir.

Bu Mervan'ın nesebi ile bilgi yukarıda verilmişti.

Bu evlilik de yine onlarca kaynak eserde mevcuttur.

Bkz: NesEbû Kureyş" s: 52, Cemheretu Ensabi'l-Arab" s: 108. Mus'ab ez-Zibyeri der ki: "Zeyneb binti Hasan B. Hasan b. Ali, Velid b. Abdilmelik b. Mervan ile evliydi ki o, halifeydi." NesEbû Kureyş, s: 52.

Muaviye b. Mervan b. el-Hakem de onunla evlenmiştir. İbni Hazm der ki: "Muaviye b. Mervan b. el-Hakem'in oğlu: Velid b. Muaviye'dir. Annesi; Zeyneb binti Hasan İbnu'l-Hasan b. Ali b. Ebi Talib'tir."[80]

9-Nefise binti Zeyd b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Velid b. Abdilmelik b. Mervan onunla evlenmiştir.

Bu da meşhur bir evliliktir. Velid, Zeyd b. Hasan'a, kızının onun yanındaki konumundan dolayı ikramda bulunmuştur. Bu evliliği tafsilatlı bir şekşlde İbni Anebe *Umdetu't-Tâlib*'de anlatmıştır.

Şöyle der: "Zeyd'in, Nefise adında bir kızı vardı ve o, Velid b. Abdilmelik b. Mervan ile evlenmiş ve ondan çocukları olmuş-

(79) Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye, s: 103.
(80) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 108.

tur. Mısır'da vefat etmiştir... Mısır halkının "es-Sit Nefise" diye adlandırdıkları kişi budur."(81)

Sonra şöyle devam eder: "Zeyd, Velid b. Abdilmelik'in yanına gelir ve makamına otururdu. O da kızının konumundan dolayı ona ikramda bulunurdu. Bir defasında ona üçyüz bin dinarı bir kerede vermişti."(82)

10-Ümmü Ebiha binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib:

Abdulmelik b. Mervan onunla evlenmiştir.

Belazuri şöyle der: "Abdullah'ın kendisine Ümmü Ebiha denen bir kızı vardı. Abdulmelik b. Mervan onunla evliydi."(83)

İsminin Ümmü Gülsüm olduğu söylenmiştir. Abdulmelik onunla evlenmiş, ardından boşamış ve daha sonra Eban b. Osman b. Affan onunla evlenmiştir. Onların, Abdullah'ın kendileriyle evlendiği iki kişi oldukları, sonra da Ali b. Abdullah b. Abbas'ın evlendiği kimseler olduğu da söylenmiştir. Dolayısıyla Ümmü Ebiha onun kızkardeşi olmuş oluyor. Muhammed el-Hakimi ise *A'yânu'n-Nisâ* s: 20'da şöyle der: "Abdulmelik b. Mervan onunla Dımaşk'da evlenmiş, ardından boşamış ve sonra Ali b. Abdullah b. Abbas onunla evlenmiştir. Onunla evliyken de vefat etmiştir."

Tarih-i Yakubi de s:322 şöyle anlatır: "Ali b. Abdillah b. Abbas'ın yirmi iki tane çocuğu vardı... ve Abdullah el-Ekber. Annesi; Ümmü Ebiha binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib'tir."

11-Ümmü'l-Kasım bintu'l-Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Mervan b. Eban b. Osman b. Affan onunla evlenmiştir.

Mus'ab ez-Zibyeri der ki: "Ümmü'l-Kasım bintu'l-Hasan,

(81) *Umdetu't-Tâlib*, s: 60, Ensariyan baskısı.
(82) Munteha'l-Amal, 1/461, Müessesetü'n-Neşri'l-İslami, Kum.
(83) Ensabu'l-Eşraf, s: 59-60.

Mervan b. Eban b. Osman b. Affan ile evliydi ve ondan Muhammed b. Mervan dünyaya gelmişti. Daha sonra Hüseyin b. Abdillah b. Ubeydillah b. Abbas b. Abdilmuttalib onunla evlenmiş ve onunla evliyken vefat etmiştir. Ondan hiç çocuğu olmamıştır."(84)

12-Fatıma binti'l-Hüseyin (eş-Şehid) İbni Ali b. Ebi Talib:

Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan onunla evlenmiştir.

Bu evlilikten Muhammed ed-Dibac dünyaya gelmiş ve 145 senesinde anne tarafından kardeşleri Abdullah el-Mahd, Hasan el-Mesles ve diğer ehl-i beyt mensuplarıyla beraber Mansur ed-Devaniki'nin hapishanesinde katledilmiştir. Fatıma, daha önce Hasan el-Musenna ile evliydi ve bu evlilikten Abdullah el-Mahd, Hasan el-Mesles ve İbrahim el-Gamr dünyaya gelmiştir. Bazı yazarlar, bazen Üstad Ali Muhammed Dahil'in "Fatıma binti'l-Hüseyin" adlı kitabında yaptığı gibi bu nesepten gafil duruma düşebiliyorlar. Zira o, onun Hasan el-Musenna'dan başkasıyla evlenmediğini kabul ediyor. Yine kitabı A'yanu'n-Nisa Abre'l-Usuri'l-Muhtelife"de Fatıma binti Hüseyin'in biyografisini vermiş, Hasan el-Musenna ile olan evliliklerini, ondan olan çocuklarını ve Mansur ed-Devaniki'nin hapishanesinde hapsedildiklerini ve daha sonra hapiste katledildiklerini zikretmiş, fakat onların anne tarafından kardeşleri olup onlarla beraber katledilen Muhammed ed-Dibac İbni Abdillah b. Amr b. Osman b. Affan'ı zikretmemiştir.

Bu inkara rağmen nesep, tarih ve siyer alimlerinin hepsinin, Fatıma binti Hüseyin'in Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evliliğini ve bu evlilikten çocukları olduğunu ispat ettiklerini görmekteyiz. Fatıma'nın annesi; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir.

Burada, bu hısımlığı tesbit eden bir kaç kaynak esere işa-

(84) NesEbû Kureyş, s: 53.

rette bulunacağım. Bunu yaparken de her mezhep, gurup ve taifenin, kendilerince en güvenilir olarak kabul ettikleri nesep ve kaynak eserlerinden nakillerde bulunacağım. Yardım dilenilecek olan sadece Allah'tır.

Fatımâ Bintu'l-Hüseyin'in Abdullah b. Amr b. Osman b. Affân ile Evlendiğinin Senetleriyle İspat Eden Üç Metin

İbni Taktaki, kitabı *el-Âsilî* fi EnsabiT-Talibiyyin"de müsned rivayetlerle naklederek Fatıma binti Hüseyin evliliğini şöyle zikretmiştir: Der ki: "Aşağıda merfu olarak Yahya'ya ulaşan isnadla. Bana Musa b. Abdillah haber verdi, dedi ki: Bana İsa b. Abdillah b. Muhammed b. Ömer b. Ali b. Ebi Talib (a.s.) haber verdi ve dedi ki: Abdullah b. Hasan b. Hasan (a.s.) Fatıma binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in evinde, mescitte dünyaya geldi. Hasan b. Hasan (a.s.) vefat edince, Fatıma binti Hüseyin (a.s.) Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evlenmiş ve ondan çocukları olmuştur.

Aşağıda merfu olarak Yahya'ya ulaşan isnadla dedi ki: Bana kardeşim Ebû Cafer Ahmed b. Hasan b. Cafer haber verdi ve dedi ki: Bana İsmail b. Yakub haber verdi ve dedi ki: Abdullah b. Amr b. Osman, Fatıma binti Hüseyin'e (a.s.) evlenme teklifinde bulunduğunda o, onunla evlenmek istemedi. Ardından İbni Ebi Atik diye bilinen Abdullah b. Muhammed İbni Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık ile konuştu. O, annesi Ümmü İshak binti Talha'nın kocasıydı. İbni Ebi Atik eşi Ümmü İshak ile konuştu. Ümmü İshak da kızı Fatıma binti Hüseyin (a.s.) ile konuştu ve bu hususta çok ısrar etti, hatta annesi Ümmü İshak binti Talha, Fatıma binti Hüseyin'in (a.s.) Abdullah İbni Amr ile evleninceye kadar ayakta güneşte bekleyeceğine dair yemin etti. Ayaküstü güneşte gündüz vakti iki saat bekledi. Derken Fatıma binti Hüseyin (a.s.) dışarı çıktığında annesini güneş altında ayakta bekler

vaziyette görünce evliliğine izin verdi.

Yahya der ki: Bu hadisi İsmail b. Yakub'tan işittim ve yazmadım. Kardeşim ise benden daha iyi anlayan ve ve daha iyi ezberleyen birisiydi.

Aşağıda merfu olarak Yahya'ya ulaşan isnatla dedi ki: Bana İsmail b. Yakub haber verdi ve dedi ki: Amcam Abdullah b. Musa'yı şöyle derken işittim: Abdullah b. Hasan şöyle derdi: "Doğduğu günlerde Muhammed b. Abdillah b. Amr b. Osman'a duyduğum kadar kimseye öfke duymamıştım. Sonra o büyüdü ve bana iyi davrandı, ben de onu sevdiğim kadar kimseyi sevmedim."(85)

"Umdetu't-Tâlib" adlı Kitabın Muhakkikinin, "Mekâtilu't-Tâlibiyyîn" Adlı Kitaptan Naklettiği Metin:

"Fatıma, Hasan el-Müsenna ile yaptığı evlilikten sonra Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan el-Emevi ile evlenmiş ve ondan: Kardeşi Abdullah b. Hasan ile beraber katledilen Muhammed ed-Dibac, Kasım ve Rukiyye olmuştur. Bunların hepsi Abdullah b. Amr'ın çocuklarıdır."(86)

Mus'ab ez-Zibyerî'nin "Nesebu Kureyş" Adlı Kitabından Bir Metin:

Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları hakkında şöyle der: "Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları: Muhammed; onun ismini künye olarak kullanırdı. Annesi; Remle binti Said b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl'dir. Diğerleri, Abdullah b. Hasan ve diğerleri olan Hasan, İbrahim, Zeyneb ve Ümmü Gülsüm ise Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları olup, anneleri de; Fatıma binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'tir..." Sonra Hasan el-Müsenna'nın, Fatıma binti Hüseyin ile evliliğini, vefat ederken

(85) *el-Âsilî*, s: 65-66.

(86) Bunu, Ebû'l-Ferec el-Isfahani Mekatilu't-Talibiyyin"de zikretmiştir. (*Umdetu't-Tâlib*, Haşiye, s: 90, Ensariyan baskısı).

kendisinden olanları, daha sonra da Fatıma binti Hüseyin'in, Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evliliğini anlatarak şöyle der: "Ondan Muhammed ed-Dibac, Kasım (onun soyu devam etmedi)ve Rukiyye dünyaya gelmiş olup, bunlar Abdullah b. Amr'ın çocuklarıdır. Çocuklarının en büyüğü olan Abdullah b. Hasan şöyle derdi: Hiç kimseye Abdullah b. Amr'a duyduğum kadar öfke duymamışımdır ve yine hiç kimseye kardeşim olan oğlu Muhammed'e duyduğum kadar sevgi duymamışımdır."(87)

Şeyh Abbas el-Kumi'nin "Munteha'l-Amâl" Kitabından Farklı Metinler:

Fatıma binti Hüseyin'in, Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evli olduğu ve Abdullah (el-Mahd), Hasan (el-Mesles) ve İbrahim (el-Gamr)in anne tarafından kardeşleri olan Muhammed ed-Dibac adlı bir çocuğunun olduğu sabittir.

İşte Abbas el-Kumi, kitabı *Munteha'l-Amâl* ın bir kaç yerinde bu hısımlığı ispat etmektedir. Abdullah b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib ve iki kardeşi olan Muhammed ile İbrahim'in katledilmesini zikrederken şöyle der:

"…Abdullah el-Mahdve iki oğlu olan Muhammed ile İbrahim; Muhammed ed-Dibac ise el-Mahd ile diğerlerinin kardeşidir."(88)

"Rabah b. Osman, Ebû'l-Ezher Seccan el-Mansur ile beraber -o kötü birisiydi- Medine'ye giderek anne tarafından Abdullah el-Mahd'ın kardeşi Muhammed ed-Dibac'ı da dahil olmak üzere Hasan'ın çocuklarını çıkardı."(89)

Ensabu'l-Eşraf'ta(90) ise şöyle geçer: "Fatıma binti Hüseyin,

(87) Nesebu Kureyş, s: 51-52.

(88) Munteha'l-Amal, 1/498, Müessesetü'n-Neşr, Kum.

(89) Munteha'l-Amal, 1/503, Müessesetü'Neşr, Kum.

(90) Belazuri adı geçen bu kitabında Seyyide Fatıma binti Hüseyin'in kıssasını ve M - dine valisi olan Abdurrahman İbni Dahhak b. Kays el-Kahri'nin onu rahatsız etmesini ve bu sebeple Seyyide Fatıma binti Hüseyin'in halife Yezid b. Abdilmelik'e şikayette bulunmasını ve onun da bundan dolayı gerçekten çok rahatsızlık duya-

Hasan b. Hasan ile evliydi. Ondan Abdullah b. Hasan b. Hasan, Hasan İbni Hasan b. Hasan ve İbrahim b. Hasan b. Hasan adlı çocukları olmuştur. Daha sonra Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan ile evlenmiştir. Abdullah Mutarrıf olandır. Muhammed adlı bir çocuğu olmuştur.(91)

Kıymetli okuyucu! Seyyide Fatıma binti Hüseyin'in biyografisini ve bu evliliğini nakleden daha onlarca kaynak eser bulunmaktadır. Verilen bu kesin bilgilerden sonra artık şüpheye yer kalmaz. Uzatma endişesi olmasaydı diğer metinleri de burada nakledebilirdik fakat doğruya ulaşmak isteyene bu kadarı da yeterlidir.

13-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Leyla veya Amine binti Ebi Murre ile evlenmiştir.

Bu hanım Sakif ve Emevilerdendir.

Şeyh Abbas el-Kumi der ki: "Hüseyin'in hanımlarından birisi de Leyla binti Ebi Murre İbni Urve b. Mesud es-Sakafiyye'dir. Annesi; Meymune binti Ebi Süfyan olup Ali el-Ekber'in annesidir. Ali el-Ekber ise; baba tarafından Haşimi, anne tarafından Sakifli ve Emevidir."(92)

Nesebu Kureyş'te de (s: 57) şöyle denir: "Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocuğu Ali el-Ekber babası ile birlikte Taf bölgesinde katledilmiştir. Annesi; Amine veya Leyla binti Ebi Murre b. Urve

---

rak Taif'te bulunan Abdulvahid b. Abdillah el-Basri'ye bir mektup yazarak onu Medine'ye vali yapıp, İbni Dahhak'ı azarlayarak onu para cezasına çarptırdığını nakletmiştir ki bu, gerçekleşmiştir.

Bu rivayette Ümeyyeoğullarının, Haşimoğullarını; kadın olsun erkek olsun, gözetip koruduklarına ve onlara her türlü ikramda bulunduklarına delil bulunmaktadır. Haşimoğulları içerisinde hatırı sayılacak derecede kişi Ümeyyeoğullarının valiliklerinde ve memurluklarında bulunmuşlardır.

(91) Ensabu'l-Eşraf, 2/419, Daru'l-Fikr, thk: Süheyl Zekkar, 2/198, Müessesetü'l-A'lemi, thk: Muhammed Bakır el-Mahmudi.

(92) Munteha'l-Amal, 1/820, Müessesetü'n-Neşir, Kum, 1/653-654,ed-Daru'l-İslamiyye.

b. Mesud b. Muattab b. Malik b. Muattab b. Amr b. Sa'd b. Avf İbni Kusay'dır. Onun da annesi; Meymune binti Ebi Süfyan b. Harb b. Ümeyye'dir."

Bunu *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* (s. 108, Daru'ş-Şurafe) da Tüsteri de zikretmiştir.

14-İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Aiş binti Ömer b. Asım b. Ömer b. Osman b. Affan ile evlenmiştir.

Mus'ab ez-Zibyeri şöyle der: "İshak b. Abdillah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları: Yahya; annesi; Aişe binti Ömer b. Asım b. Ömer b. Osman b. Affan'dır. Onun da annesi; Gülsüm binti Vehb b. Abdirrahman b. Vehb b. Abdillah el-Ekber b. Zem'a b. el-Esved'tir." NesEbû Kureyş, s: 65. İbni Hazm da (Cemheretu Ensabi'l-Arab'ta) onu aynı şekilde Arkat diye bilinen Abdullah b. Ali b.Hüseyin'in çocukları arasında zikreder. Fakat o, onun ismini; Aişe binti Ömer b. Asım b. Osman b. Affan b. Ebi'l-As b. Ümeyye şeklinde zikreder.

15-Ümmü Gülsüm binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib:

Eban b. Osman b. Affan onunla evlenmiştir.

Bunu Dineveri şu sözüyle nakletmiştir: "O, Ali'nin özkardeşi olan Cafer'i Tayyar b. Ebi Talib'in kızı Ümmü Gülsüm ile evliydi.

Fakat İbni Hazm'ın Cemheretu Ensabi'l-Arab" adlı eserinde, onun önce amcasının oğlu Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib ile evlendiği ve daha sonra da Haccac b. Yusuf es-Sekafi ile evlendiği ve onun da onu boşadığı nakledilmektedir.

İbni Hazm şöyle der: "Abdullah b. Cafer'in çocukları..... ve Ümmü Gülsüm'dür. Annesi; Fatıma binti Resulillah'tan *sallallâhu aleyhi ve sellem* olan Zeyneb binti Ali b. Ebi Talib'tir. Haccac b. Yusuf onunla evlenmiş, ardından Abdulmelik b. Mervan onu bo-

şamasını emretmiştir. O daha önce amcasının oğlu olan Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib ile evliydi. Kasım'ın soyu devam etmemiştir."[93]

Burada iki nokta bulunmaktadır:

Birincisi: Ümmü Gülsüm ile Ümmü Ebiha isimleri hakkında ve Haccac'ın, hangisiyle evlenip de Abdilmelik'in emriyle boşadığının kim olduğu hakkında ciddi anlamda bir karışıklık söz konusudur.

İkincisi: İbni Hazm ile Dineveri'nin yapmış oldukları iki rivayetin cem edilmesinin imkan dahilinde olduğudur. Şöyleki: Eban b. Osman, Ümmü Gülsüm ile, Kasım b. Muhammed İbni Cafer b. Ebi Talib'ten önce ya da sonra evlenmiştir.

16-Lübabe binti Abdillah b. Abbas b. Abdilmuttalib:

Muaviye'nin kardeşinin oğlu olan Velid b. Utbe b. Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

Bu, Abbas b. Ali b. Ebi Talib ile olan evliliğinden sonradır. En son evlendiği kişi ise Zeyd b. Hasan es-Sıbt'tır.[94]

Zeyd b. Hasan'dan sonra Lübabe ile Velid b. Utbe b. Ebi Süfyan evlenmiş ve ondan Kasım dünyaya gelmiştir.

Onun kocalarından birisi de İsmail b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi'dir. Nitekim bunu Mus'ab ez-Zibyeri *Nesebu Kureyş* te (s. 29) zikretmiştir.

17-Remle binti Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib:

Süleyman b. Hişam b. Abdilmelik b. Mervan b. el-Hakem el-Emevi onunla evlenmiştir.

el-Mihber'de (s: 449) şöyle denmektedir: "Remle binti

(93) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 69.

(94) el-Mihber, s: 441. NesEbû Kureyş, s: 133. Haşiye Umdeti't-Talib, s: 42 Ensariyan baskısı.

Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib, önce Süleyman b. Hişam b. Abdilmelik ile, sonra da Ebû'l-Kasım İbni Velid b. Utbe b. Ebi Süfyan ile evlenmiş, derken Abdullah b. Ali onu öldürmüştür. Daha sonra Ali'nin iki oğlu olan Salih veya İsmail'den birisiyle evlenmiştir."

18-Ümmü Muhammed binti Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib:

Yezid b. Muaviye b. Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

İbni Hazm şöyle der: Ümmü Muhammed binti Abdillah Cafer b. Ebi Talib, Yezid b. Muaviye b. Ebi Süfyan ile evlenmiştir."(95)

19-Hatice binti Hüseyin b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib ve Hammade binti Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

İsmail b. Abdilmelik b. b. el-Haris b. Ebi'l-As İbni Umeyye ile evlenmiştir.

İbni Hazm der ki: İsmail b. Abdilmelik b. el-Haris b. el-Hakem (b. Ebi'l-As b. Ümeyye)in çocukları olan Muhammed el-Ekber, Hüseyn, İshak ve Mesleme'nin anneleri; Hatice binti Hüseyin b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib, Muhammed el-Asgar, Velid ve Yezid'in anneleri ise; Hammade binti Hasan İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib olup, onunla amcasının kızından sonra evlenmiştir.(96)

20-İbrahim b. Abdillah b. Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

Rukiyye es-Suğra binti Muhammed (ed-Dibac) b. Abdillah b. Amr b. Osman b. Affan ile evlenmiştir.

İbni Hazm şöyle der: "... Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan (el-Mutarrıf)ın çocukları.... Muhammed el-Ekber, Muhammed el-Asgar ki o, ed-Dibac diye bilinir ve Kasım... Muhammed ed-Dibac'ın çocukları: Abdulaziz, Halid... Rukiyye el-Kübra, Abdullah, Osman, Kasım... ve Rukiyye es-Suğra. Rukiyye el-Kübra,

(95) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 69.
(96) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 109.

Muhammed b. Hişam b. Abdilmelik b. Mervan ile evlenmiştir. Rukiyye es-Suğra ise, İbrahim b. Hasan b. Hasan b. Ali b. Ebi Talib ile evlenmiştir."(97)

Şeyh Abbas el-Kumi bunu açık bir şekilde ifade etmiştir: "Mansur, Muhammed ed-Dibac'ı çağırdı. Onun kızı Rukiyye İbrahim b. Abdilah b. Hasan ile evliydi."(98)

21-Hasan b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Halide binti Mervan b. Anbese b. Said b. As b. Said b. As b. Ümeyye ile evlenmiştir.

İbni Hazm der ki: "Said b. As b. Said b. As b. Ümeyye'nin çocukları: Ömer el-Eşdak, Eban... Yagya, Muhammed, Abdullah... Davud, Süleyman, Osman... Muaviye, Said...ve Anbese Haccac'ın meclisinde bulunurdu" Sonra şöyle der: Anbese'nin: Abdurrahman, Ziyad, Mervan ve Ümeyye adlı çocukları vardı. Ziyad b. Anbese'nin: İbrahim b. Ziyad ve Ali b. Ziyad adlı çocukları vardı. Mervan b. Anbese'nin ise: Halide adında bir kızı vardı ve onunla Hasan b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib evlenmiş ve onun da çocukları.... olmuştur."(99)

22-Lübabe binti Abdillah b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib:

Kocalarından birisi Said b. Abdillah b. Amr b. Said b. As b. Ümmeye'dir. Onunla, Abdullah b. Ali b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib'ten sonra evlenmiştir.(100)

23-Nefise binti Ubeydillah b. Abbas b. Ali b. Ebi Talib:

Abdullah b. Halid b. Yezid b. Muaviye b. Ebi Süfyan b. Harb ile evlenmiştir. Ali ile Abbas adında iki çocuğu olmuştur.(101)

(97) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 83.
(98) Munteha'l-Amal, 1/504, Müessesetü'n-Neşr, Kum.
(99) Cemheretu Ensabi'l-Arab, s: 81, 82.
(100) Nesebu Kureyş, s: 76.
(101) Nesebu Kureyş, s: 79.

24-Sükeyne (Sekine) binti Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Asbağ b. Abdilaziz b. Mervan b. el-Hakem ile evlenmiştir.

O, Ömer b. Abdilaziz'in kardeşidir. Nikahı sonuçlanmamıştır. Mısır'a onun yanına götürüldüğü ve orada kocasını ölü olarak bulduğu da söylenmiştir.(102)

25-Sükeyne binti Hüseyin ile Zeyd b. Amr b. Osman b. Affan da evlenmiştir. Süleyman b. Abdilmelik'in, boşamasını emrettiği kadının bu olduğu da söylenmiştir.(103)

Alevi (Ali'ye Mensup Olan) Ehl-i Beyt *radiyallahu anhum* İle Amca Çocukları Olan Abbâsî Ailesi Arasındaki Akrabalıklar

Hısımlık sadece Ali soyundan gelen ehl-i beyt ile ashab arasında değil, aksine aynı şekilde Ali soyundan gelen ehl-i beyt ile amca çocukları olan Abbas soyundan gelenlerle ve başkalarıyla da hısımlıkları vardı. Şimdi bu hısımlıklardan bazısına işarette bulunalım:

1-Muhammed (el-Cevvad) İbni Ali (Rıza) İbni Musa (el-Kazım):

Ümmü Fadıl binti Me'mun b. Harun er-Reşid ile evlenmiştir.(104)

Bu evlilik, hicri 202 senesinin Safer ayında gerçekleşmiştir. Bu hısımlığı, isimdeki farklılıkla beraber bir kaç alim nakletmiştir.(105)

---

(102) Tarih-i Dımaşk: 37/153: 9696. Şezaratu'z-Zeheb: 2/82. Vefayatu'l-A'yan: 1/378: 268. Nuru'l-Ebsar, s: 268. A'lamu'n-Nisa, Mustavi, s: 124. El-A'lam: 3/106. El-Mihber, s: 438 ve diğerleri.

(103) Şezeratu'z-Zeheb: 2/82. Tarih-i Dımaşk: 37/153: 9696. Vefayatu'l-A'yan: 1/378: 268. Nuru'l-Ebsar, s: 268. A'lamu'n-Nisa, Mustavi, s: 124. El-A'lam: 3/106. El-Mihber, s: 438.

(104) Abbasi halifelerin nesebi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in amcası Abbas b. Abdilmuttalib'e ulaşır.

(105) Muhammed el-Cevvad'ın evlendiği Me'mun'un kızının isminin Ümmü Fadl mı, yoksa Ümmü Habib mi olduğu hususunda ciddi ihtilaflar mevcuttur.

Bu hısımlığı şu alimler nakletmiştir:

Muhammed el-A'lemi el-Hairi, *Teracimu A'lami'n-Nisa* s. 249, Haşim *Maruf el-Hüseyni Siretü'l-Eimmeti'l-İsna Aşere* s. 404-405.

el-İrşâd s. 321; onu Ümmü Fadl olarak adlandırmıştır. İbni Şehr Aşub da el-Menakıb"da 1/224 bu şekilde söylemiştir.

Tüsteri de *Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* de (s: 111, Daru'ş-Şurafe) zikretmiş ve muhakkik de dipnotta aşağıdaki kaynaklara işarette bulunmuştur:

Tefsiru'l-Kumi 196,

el-İhticac 2/240 ve

Bihâru'l-Envâr 3/47-50 -79.

Tüsteri der ki: "Ümmü Fadl binti Me'mun'dan başka birisinin zikredildiğine vakıf olamadım. Kumi de, Reyyan b. Şebib'den, Me'mun'un tezvicten sonra herkesin mertebesine göre oturmasını emrettiğini rivayet etmiştir. Fazla bir zaman geçmeden yapılan konuşmalarda nükteli konuşan kimselerin sesine benzer sesler işittik. Bir de baktık ki hizmetçiler koku dolu bir tekerlek üzerinde ipekten yapılmış iplerle bağlı ve gümüşten yapılmış bir gemiyi çekiyorlar.

Sonra Me'mun, bu kokudan yapılmış bir kınayla boyanmasını emretti. Sonra halkın bulunduğu yere kadar uzatıldı, derken o kokudan sürdüler ve sofralar kuruldu, insanlar yeyip içtiler ve o da çıkıp geldi. Sonra Me'mun emretti ve Ebû Cafer'e (a.s.), içinde arazi, yiyecek ve para verilmesine dair bir belge verildi."(106)

Şeyh Abbas el-Kumi der ki: "İmam (el-Cevvad)ın (a.s.) Ümmü Fadl'dan çocuğu olmamıştır."(107)

(106) Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al, s: 111, Daru'ş-Şurafe.

(107) Munteha'l-Amal, 2/569, Müessesetü'n-Neşr, Kum.

2-Ali (Rıza) İbni Musa (el-Kazım) İbni Cafer (es-Sadık):

Ümmü Habib binti Me'mun b. Harun (er-Reşid) el-Abbasi ile evlenmiştir.

Bu hısımlığı onlarca kaynak zikretmiştir. Bilindiği üzere Rıza, Me'mun'un hısımıdır. Bilakis Me'mun'un onu kendisinden sonra veliaht olması için belirlediği, sonra araya başka durumların girmiş olduğu meşhur bir durumdur.

Bu hısımlıktan bahsedenlerin bir kısmı şunlardır:

Tüsteri *Tarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al* s: 111, Daru'ş-Şurafe. Kitabın muhakkiki dipnot bölümünde bir kaç kaynağa işarette bulunmuştur ki onlar şunlardır:

Uyunu Ahabari'r-Rıza"2/248, 2. Hadis. *Bihâru'l-Envâr* 49/221, 9. Hadis, s: 303 11. Hadis.

Şeyh Abbas el-Kumi der ki: "Kızlarından birisi olan Ümmü Habib'i Rıza ile (a.s.) evlendirdi. Diğer kızı Ümmü Fadl'ı da İmam Muhammed Taki'ye (a.s.) nişanladı. İshak b. Musayı da amcası İshak b. Cafer'in kızıyla evlendirdi ve o sene ona insanlara hac yaptırmasını emretti, oda öyle yaptı."(108)

3-Ubeydullah b. Muhammed b. Ömer (el-Atraf İbni Ali b. Ebi Talib:

Ebû Cafer el-Mansur'un halasıyla evlenmiştir.

Ömer b. Ubeydillah elli altı yaşındaydı. Ayrıca Zeyneb binti Halid İbni Muhammed el-Bakır ile de evlenmiştir.

Bunu Ebû Nasr el-Buhari Sırru Silsileti'l-Aleviyye" s: 125'te zikretmiştir.

4-Ümmü Gülsüm binti Musa (el-Cun) İbni Abdillah (el-Mahd) İbni Hasan b. Ali b. Ebi Talib:

(108) Munteha'l-Amal, 2/373 Mektebetu'l-Fakih. Kum, Müessesetü'n-Neşr baskısı - da aynı ibarede çok hatalar mevcuttur. Dikkat edilsin.

Mansur el-Abbasi'nin kardeşinin oğluyla evlenmiştir.

Umdetu't-Tâlib'in muhakkiki, Ebû'l-Hasan el-Umeri'nin el-Mucedda'sından naklederek şöyle der: el-Cun lakaplı Musa b. Abdullah'ın on iki çocuğu olup, bunlardan dokuzu kızdır.....ve Ümmü Gülsüm. İbni Dinar, onun Mansur'un kardeşinin oğluna vardığını söylemiştir."(109)

5-Zeyneb binti Abdillah b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Emiru'l-Müminin Harun er-Reşid el-Abbasi ile evlenmiştir.

Möus'ab ez-Zibyeri der ki: "Abdllah b. Hüseyin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in: Bekir, Kasım, Ümmü Seleme ve Zeyneb adında çocukları vardır. Emiru'l-Müminin Harun Zeyneb ile evlenmiş, yanında bir gece kaldıktan sonra onu boşamıştır. Bundan dolayı da kendisine Medineliler "Zeyneb Leyle" şeklinde lakap takmışlardır. Bunların hepsi ümmüveled Nubiyye'dendir...."(110)

6- Muhammed b. Abdillah b. Hasan b. Hasan'ın kızı:

Muhammed b. Ebi'l-Abbas Emiru'l-Müminin ile evlenmiştir.

İbni Habib der ki: "Muhammed b. Abdillah b. Hasan b. Hasan'ın kızı, emiru'l-müminin Ebû'l-Abbas'ın oğlu Muhammed ile evlenmiştir. Babasının katledilmesinden sonra onunla Medine'de zifafa girmiştir. Sabahladıklarında da onu boşamıştır. Sonra İsa b. Ali ile evlenmiştir. Sonra Muhammed b. İbrahim el-İmam, daha sonra da Hasan b. İbrahim b. Abdillah b. Hasan ile evlenmiştir. Aksine Hasan b. İbrahim'in, onun kızkardeşiyle evlendiğini de söyleyenler olmuştur."(111)

---

(109) *Umdetu't-Tâlib*, s: 134 Daru'l-Hayat, s: 103 Ensariyan baskısı.

(110) NesEbû Kureyş, s: 73. Kıssanın tamamı için Cemheretu Ensabi'l-Arab"ın Hüs - yin b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları bölümüne bkz.

(111) el-Mihber, s: 449-450.

7-Meymune binti'l-Hüseyin b. Zeyd b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib:

Abbasi halifesi el-Mehdi ile evlenmiştir.

Bunu İbni Hazm zikretmiş ve şöyle demiştir: "Hüseyin b. Zeyd b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in çocukları: Hasan, başka bir Hasan, Ali, Cafer, Abdullah, Muhammed, İshak, Zeyd, Yahya ve Meymune'dir. Bu sonunkisi Abbasi halifesi emiru'l-müminin el-Mehdi ile evlenmiştir."(112)

Ayrıca bkz: *el-Mearif*, İbni Kuteybe, s: 216. Şöyle der: "Hüseyin b. Zeyd'e gelince o, ama idi. Kızı Meymune Mehdi ile evliydi ve ondan bir çocuğu olmuştu.

(112) Cemheretu Ensabi'l-Arab, Hüseyin b. Zeyd'in çocukları bölümü.

HATİME:

Kıymetli okuyucu! Sen şimdi adil bir hakemsin. Zira sen, bu isimleri, hısımlıkları ve nesepleri okuyup muttali olduktan sonra ehl-i beyt ile ashab arasındaki meveddet ve muhabbetin ne kadar ileri seviyede olduğunu gördün ve bu sebeple de kalbin yakin buldu, göğsün sakinleşti ve onların aralarındaki bu meveddet, saflık, sevgi ve kardeşlik karşısında zannın kesinleşti. Bu arada kaynak eserlerden, nesep ve şecere kitaplarından toplayarak bir araya getirdiğimiz bilgileri de müşahede ettin, işte konumuzla alakalı olan herşeyi sana aktaracağız. Bu, Yüce Allah'tan, beni hayırla ve büyük mükafatlarla ödüllendirmesini arzuladığım bir çabadır. Bundan maksadım; ehl-i beyt ile sahabenin nesep, amel ve söz bakımından büyük bir şeref üzerinde olduklarını beyan etmektir.

Şimdi nesep ilminin önemini ve sahabe-i kiramın nesebine dil uzatmaktan uzak durmanın zorunluluğunu anlamış bulundun. Çünkü onların nesebi Muhammedi nesep ile paralel bir şekilde yürümüştür.

Nesep, tarih, siyer ve teracim kitaplarında büyük fayda gördüğüm her şeyi, inci toplar gibi gayemizi ortaya çıkaracak ve kıymetli okuyucuya da faydalı olacak şekilde sunmaya gayret ettim.

Evet.. bazı yerlerde detaya girmedik, çünkü bunu tasarladığımız başka bir risalede gerçekleştirmeyi düşündük.[113] Allah Teala, hepimize kulların ve ülkelerin hayrına olacak şekilde yardım etsin.

1426 / 2005.

(113) Nesebi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile buluşan yüz erkek ve hanım sahabinin neseplerini başka bir kitapçıkta toplamayı düşündüğüm için burada aşere-i mübeşşerenin, ümmehatu'l-müminin ve bazı büyük sahabelerin neseplerini kısa tuttum.

EKLER

EK: 1

Mus'ab ez-Zibyerî "Nesebu Kureyş" Adlı Eserinde Âl-i Zübeyr ile Âl-i Ali Arasında Güçlü Bir Bağ Bulunduğuna Dair Metin Nakleder

Mus'ab ez-Zibyeri (v: 236) Nesebu Kureyş (s. 47, Daru'l-Meaarif, Mısır)te Ali b. Ebi Talib sülalesi (r.anhum) ile Zübeyr b. Avvam sülalesi (r.anhum) arasında güçlü bir şekilde sevgi, meveddet ve akrabalık bağının bulunduğunu zikrederek şöyle der:

"Abdulmelik b. Mervan çok öfkelenmişti. Bunun üzerine Medine valisi olan Hişam İbni İsmail b. Hişam b. Velid b. Muğire'ye bir mektup yazdı. Hişam b. İsmail'in kızı, Abdulmelik'in hanımı ve oğlu Hişam'ın da annesiydi. Mektubunda şöyle diyordu: "Ali'nin sülalesini, Ali b. Ebi Talib hakkında ve Abdullah b. Zübeyr sülalesini de, Abdullah b. Zübeyr hakkında kötü konuşmaları için kışkırt." Mektup Hişam'a geldiğinde Ali ile Abdullah b. Zübeyr'in aileleri bunu kabul etmeyerek vasiyetlerini yazdılar. Bunun üzerine Hişam'ın kızkardeşi işe karıştı. O akıllı ve doğru karar verebilen bir kadındı. Dedi ki: "Ey Hişam! Onun aşiretinin kendi eliyle helak olması için mi terkediyorsun? Emiru'l-Müminine müracaat et!" Dedi. O da: "Bunu yapmayacağım" dedi. Bunun üzerine o da: "Eğer bu emir yerine getirilecekse o zaman, Ali'nin ailesine emret, Zübeyr ailesine kötü konuşsunlar, Zübeyr ailesine de emret, Ali ailesine kötü konuşsunlar!" dedi.

O da: "İşte bunu yaparım" dedi. Dedi ki: İnsanlar buna sevinecek, bu onlar için kolay bir şeydir. İlk kışkırtılan kişi bir mermerin kenarında bulunan Hasan b. Hasan b. Ali idi. O, ince derili birisiydi ve o gün üzerinde ince bir ketenden yapılmış gömlek vardı. Hişam ona dedi ki: "Konuş! Zübeyr ailesine söv!" Bunun üzerine o da şöyle dedi: "Beni onlara bağlayan bir akrabalık bağı vardır. Ey kavmim, bana ne oluyor ki ben sizi kurtuluşa çağırıyorum, siz beni ateşe çağırıyorsunuz." Bunun üzerine Hişam, yanındaki adamına: Ona vur, dedi ve o da gömleğinin üstünden doğru ona bir kamçı ile vurdu. Derisine işleyerek onu yaraladı. Öyleki kan, ayağının altındaki mermere aktı. Derken Ebû Haşim Abdullah b. Muhammed b. Ali ayağa kalkarak şöyle dedi: Hayır, ey emir ben, o olmadan da Zübeyr ailesine ve ona kötü konuşma hususunda sana yeterim! Ali b. Hüseyin gelmemişti. Bunun üzerine dedi ki: Hastaydı ya da öyle göründü ve Amır b. Abdillah b. Zübeyr de gelmedi. Derken Hişam onu çağırmak için birisini göndermeye niyetlendi de kendisine şöyle söylendi: "O, böyle birşey yapmaz, onu öldürecek misin?" Bunun üzerine ondan elini çekti.

Zübeyr ailesinden yeterli miktarda insan geldi. Amır şöyle diyordu: "Şüphe yok ki Allah, insanların alçaltabileceği hiç birşeyi yükseltmez. Ümeyyeoğullarının insanlara yaptığına bakın hele. Ali'yi alçatmaya çalışıyorlar ve söverek onu ayartıyorlar. Allah bununla, onu ancak yükseltmek istiyor!" Bu arada Sabit b. Abdillah b. Zübeyr orada yoktu ve sonradan çıkageldi. O, Hasan b. Hasan'ın teyzesinin oğlu olup annesi; baba ve anne tarafından Havle binti Manzur'un kızkardeşi olan Temadur binti Manzur'dur. Hişam b. İsmail'e gelerek şöyle dedi: "Ben burada yoktum, bu ortamda da bulunamadım. Benim için insanları topla da nasibimi alayım." Hişam da ona dedi ki: "Bunu neden istiyorsun? İsteyen geldi, istemeyen de gelmedi." Bunun üzerine

o da dedi ki: "Ya yaparsın ya da emiru'l-muminine mektup yazar derim ki; ben nefsime ona arzettim o bana bir şey yapmadı." Dreken insanları topladı. O (Sabit) da onların ortasında ayağa kalkarak şöyle dedi: "İsrailoğullarından kafir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lanetlenmişlerdir." Sonra şöyle dedi: Ey insanlar "Onlar, işledikleri kötülükten, birbirini vazgeçirmeğe çalışmazlardı. Andolsun yaptıkları ne kötüdür!" Dikkat edin! Allah, … lanet edene lanet etsin. Allah, hakkı olmayan şeyi temenni eden şeytanın oyununa gelerek avurdunu şişirerek konuşan boyu kısa ve aklı kıt kimseye lanet etsin! Dikkat edin, Allah, şaşı tilkiye, dişleri kat kat, fitneye ve bağlı eşeğin elbisesine atlayan ve işe yaramadığı için emiru'l-müminininin ıskartaya çıkardığı Muhammed b. Ebi Huzeyfe'ye lanet etsin! Dikkat edin, Allah, asilerin en şerlisi ve onların gözeticisi olan Ubeydullah el-A'var b. Abdirrahman b. Sumre'ye lanet etsin! Allah, ona ve maiyetindekine de lanet etsin! Bununla Hişam b. İsmail'in annesi olan Emetullah binti Muttalib b. Ebi'l-Buhteri b. Haşim b. Haris b. Esed b. Abdiluzza'ya dil uzattı. Ubeydullah b. Abdirrahman İsmail b. Hişam'dan sonra onunla evlenmiştir. Ubeydullah kadınlar nazarında şansı yaver giden birisiydi. Sabit bu sözü söyleyince, Hişam onun hapsedilmesi emrini verdi ve ona şöyle dedi: "Seni, ancak emiru'l-müminininin annesine söverken görüyorum." Sabit hapisteyken, haber Abdulmelik b. Mervan'a ulaşır ve o da: "Onu serbest bırakın, o ancak ihtilaf edip ayrılık gösterenlere sövmüştür." Diyerek salıverilmesi için mektup yazdı.

Fudayl b. Merzuk şöyle derdi: Hasan b. Hasan'ı, aşırı giden bir adama şöyle derken işittim: "Yazık size, Allah'a itaat ettiğimiz sürece bizi Allah için seviniz. Eğer Allah'a isyan edersek o zaman bize buğzediniz! Şayet Allah, hiçbir taatta bulunmaksızın sırf Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* olan yakınlığından dolayı birisini faydalandıracak olsaydı, O'nun ana-babasını faydalan-

dırırdı. Bizim hakkımızda hakkı söyleyin. Bu, istediğiniz şeyler hakkında daha faydalıdır ve biz de o konuda sizden hoşnut oluruz."

Hasan vefat edeceği zaman, yerine İbrahim b. Muhammed b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi'yi vasiyet etmiştir.(114) O, anne tarafından onun kardeşidir.

(114) Derim ki: Vasiyet eden, vasiyet edilen ve kendileri hakkında vasiyette bulunlan kişiler ne iyi adamdırlar. Hasan el-Müsenna'nın, çocuğunu gözetmesi için kendisine vasiyette bulunduğu İbrahim b. Muhammed b. Talha b. Ubeydillah et-Teymi Kureyş'in efendilerindendir. Kendisine: Esedü'l-Hicaz ve Esedu Kureyş denirdi. Anne tarafından Hasan el-Müsenna İbni Hasan es-Sıbt'ın kardeşidir. İkisinin de annesi; Havle binti Manzur b. Zeban'dır. Hasan el-Müsenna, çocuğunun gözetimini ona vasiyet edince onun koruması altında yaşamaya devam ettiler, o da onlara mallarını olduğu gibi verdi ve şöyle dedi: Size yapmış olduğum bütün harcamalar, kendi malımdandır. Bu, akrabalık bağından dolayıdır. Nafaka hususunda onlara çok cömert davranırdı, onları binekler üzerinde taşır ve ipek elbiseler giydirirdi. Bkz: et-Tebyin fi Ensabi'l-Kureşiyyin" s: 324-325.

EK: 2

Nesep ve Akrabalıklarla İlgili Latife ve Deliller

Ömer el-Atraf:

İbni Taktaki, Ömer el-Atraf b. Ali b. Ebi Talib'in soyu hakkında şöyle der:

"Ömer el-Atraf b. Ali b. Ebi Talib'e (a.s.) gelince, kendisiyle ikizi olan kardeşi Rukiye'nin annesi; Ümmü Habib binti Rebia b. Yahya b. el-Abd b. Alkame İbni'l-Haris b. Ubeyd b. Sa'd b. Züheyr b. Husyem b. Bekir b. Habib b. Amr b. Ganem b. Sa'leb b. Vail b. Kasıt b. Munbit b. Efsa b. Daami b. Cudeyle b. Esed b. Rebia b. Nizar'dır. Nesebi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Nizar'da buluşur.(115)

İbni Anebe der ki: "Daha önce zikredilen Kasım b. Muhammed b. Cafer'in kızı, Talha b. Ömer b. Abdillah b. Mamer et-Teymi'ye varmış ve kendisine İbnu'l-Hams denen İbrahim b. Talha dünyaya gelmiştir. Bununla, mezkur beş anneyi kastediyorlar."(116)

Beş anne şunlardır:

---

(115) *el-Âsilî*, s: 331.

(116) *Umdetu't-Tâlib*, s: 36, Ensariyan baskısı.

İbnetu Kasım b. Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib'in

Onun annesi: İbnetu Abdillah b. Cafer b. Ebi Talib,

Onun annesi: Zeyneb binti Ali b. Ebi Talib,

Onun annesi: Fatıma binti Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem*,

Onun da annesi: Hatice binti Huveylid b. Esed b. Abdiluzza b. Abdimenaf'tır.

İbni Anebe, Musa el-Cun'un çocuğu hakkında şöyle der: "İbnu'l-Cun, İbrahim'dendir. Her ikisinin de annesi; Ümmü Seleme binti Muhammed b. Talha b. Abdirrahman b. Ebi Bekir'dir. Talha b. Abdillah b. Abdirrahman'ın annesi ise; Aişe binti Talha b. Ubeydillah olup, onun da annesi; Ümmü Gülsüm binti Ebi Bekir Sıddık'tır."(117)

İbni Anebe der ki: "Muhammed b. Yahya'nın soyunu sadece Deylem sahibi Yahya b. Abdillah devam ettirmiştir. Annesi; Hatice binti İbrahim b. Talha İbni Ömer b. Ubeydillah b. Mamer b. Osman b. Amr b. Ka'b b. Sa'd İbni Teym b. Mürre b. Ka'b b. Luey b. Galib'tir."(118)

Başkasında Bulunmayan Bir Nesep Şerefine Sahip Bir Kadın:

İbni Habib el-Mihber'de s: 404, aynı şekilde İbni Kuteybe de *el-Mearif* der ki: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Ebû Bekir, Osman, Ali, Talha ve Zübeyr'in, kendisinden çocuğu olan bir kadın vardır."

O, Hafsâ binti Muhammed b. Abdillah b. Amr b. Osman'dır.(119) Esma binti Ebi Bekir, Muhammed'in annesi; Fatıma binti Hüse-

(117) *Umdetu't-Tâlib*, s: 102, Ensariyan baskısı.
(118) *Umdetu't-Tâlib*, s: 139, Ensariyan baskısı.
(119) Bu kişi Osman b. Affan'dır.

yin b. Ali, Fatıma binti Hüseyin'in annesi; Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah, Abdullah b. Amr İbni Osman b. Affan'ın annesi; Hafsâ binti Abdillah b. Ömer b. Hattâb olup Zeyneb binti Abdullah b. Ömer denir.

Ben derim ki: İbni Habib, Hüseyin b. Ali'nin annesi olduğu halde – ki o, Rasûlullah'ın kızı Fatımatu'z-Zehra'dır – nasıl oluyor da Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* çocuk vermiş olduğunu zikretmemiştir.

Her ne kadar bu kadının nesebi, İbni Habib'in zikrettiklerinden her birisinde Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile buluşuyor sa da onlar, onun kendilerine çocuk verdiği kimselerdendir. Buna ilavede bulundum, iyice inceleyiniz. Aşağıdaki şema bunu açıklığa kavuşturmaktadır:

Ben derim ki: Bu sekiz furu'da şerefli Muhammedi nesepte buluşmak, tabiiyye için çok nadir bir durumdur. Bildiğim kadarıyla tabiiyye için bundan başkası yoktur. Sahabeye gelince, hanım sahabelerin de Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile dokuz füru yönünden neseb bakımından buluşmalarını nakledeceğim.

Nadir bir nesepte büyük bir hanım sahabinin, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile baba tarafından dokuz, anneleri tarafından da sekiz defa nesep yönünden buluşmaktadır. Bu, onun dışında başka bir hanım sahabiye nasip olmamıştır.

HAFSÂ BİNTİ MUHAMMED B. ABDİLLAH B. AMR B. OSMAN B. AFFAN'IN NESEBİ:

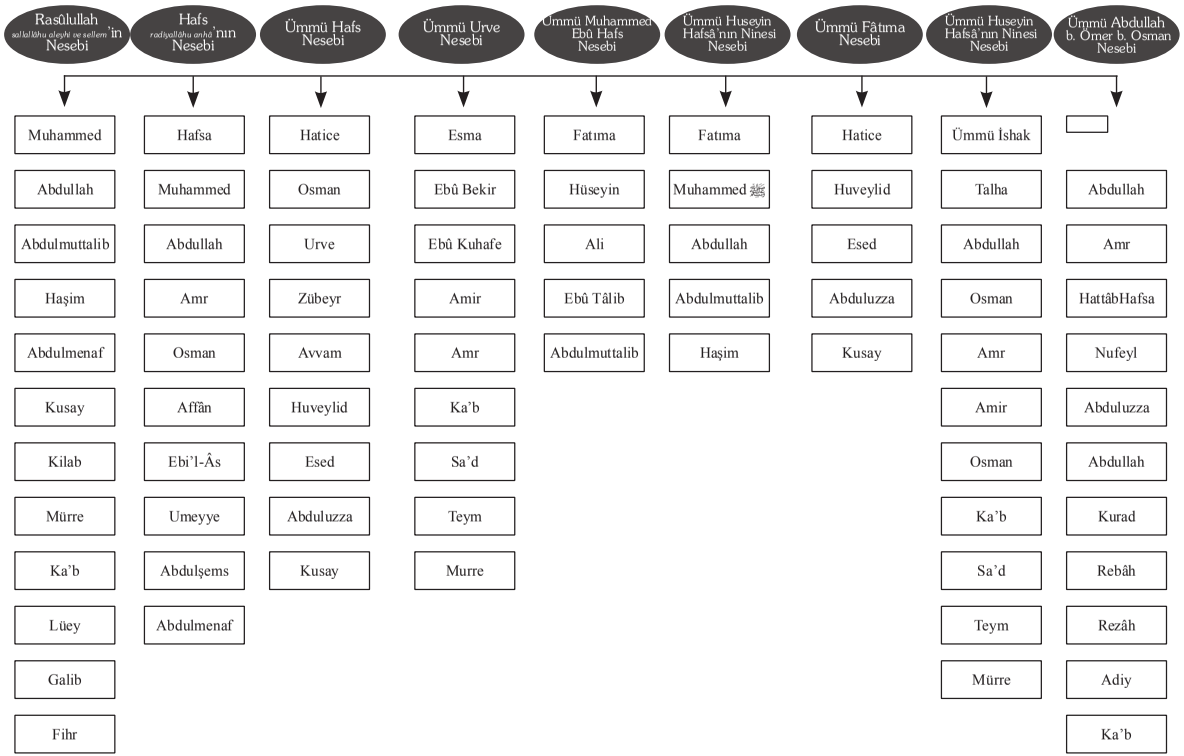

HİND BİNTİ UTBE (1)

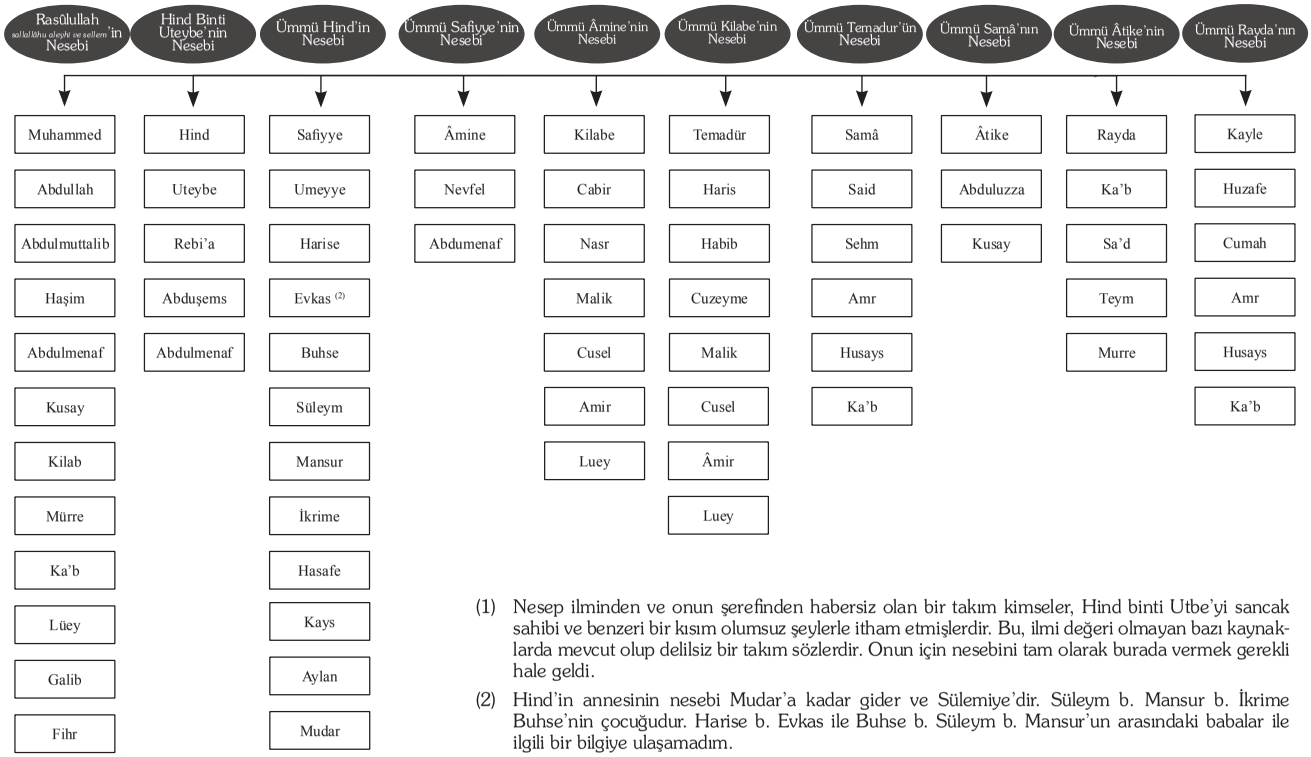

(1) Nesep ilminden ve onun şerefinden habersiz olan bir takım kimseler, Hind binti Utbe'yi sancak sahibi ve benzeri bir kısım olumsuz şeylerle itham etmişlerdir. Bu, ilmi değeri olmayan bazı kaynaklarda mevcut olup delilsiz bir takım sözlerdir. Onun için nesebini tam olarak burada vermek gerekli hale geldi.

(2) Hind'in annesinin nesebi Mudar'a kadar gider ve Sülemiye'dir. Süleym b. Mansur b. İkrime Buhse'nin çocuğudur. Harise b. Evkas ile Buhse b. Süleym b. Mansur'un arasındaki babalar ile ilgili bir bilgiye ulaşamadım.

UMMEHÂTU'L-MU'MİNÎNDEN ONUNUNDA, NESEPTE RASÛLÜLLAH İLE BULUŞTUKLARINI GÖSTEREN ÖZET BİR ŞEMA

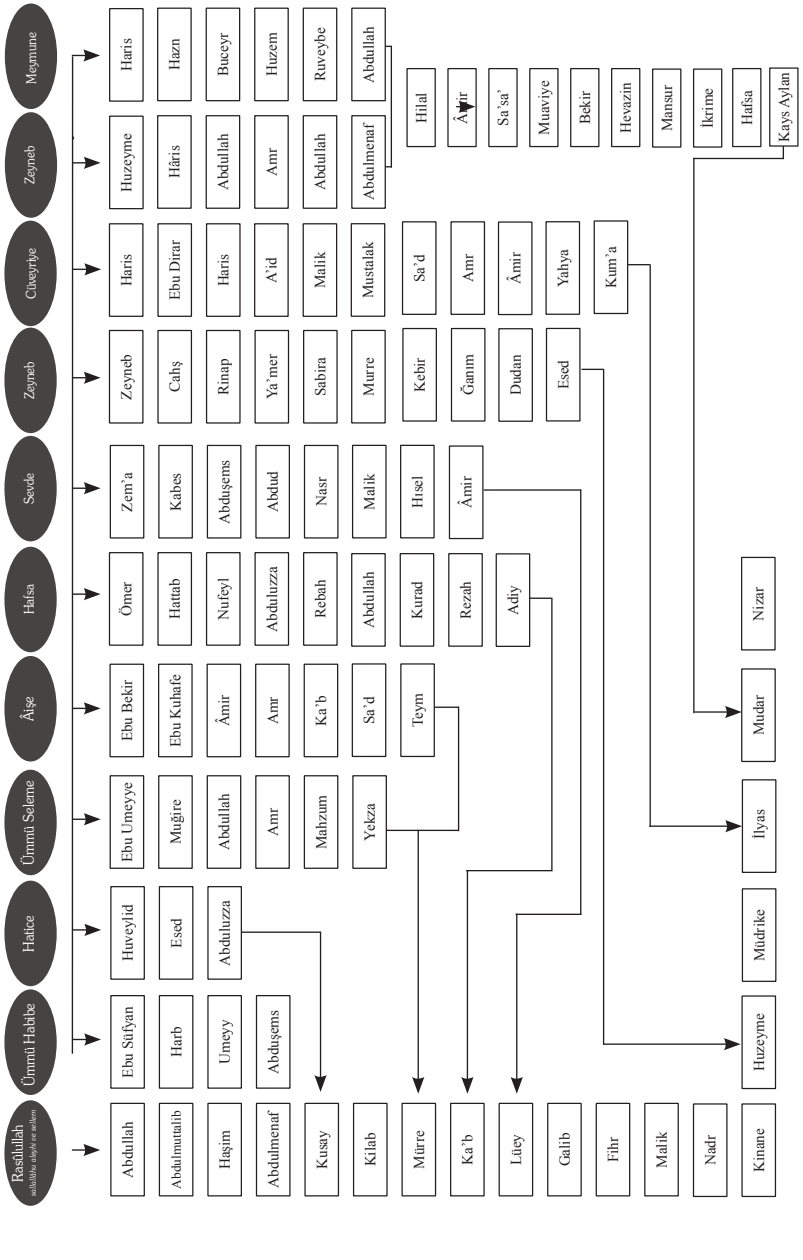

CENNETLE MÜJDELENEN ON SAHABENİN, NESEPTE RASÛLÜLLAH VE ANNESİ İLE BULUŞTUKLARINI GÖSTEREN ÖZET BİR ŞEMA

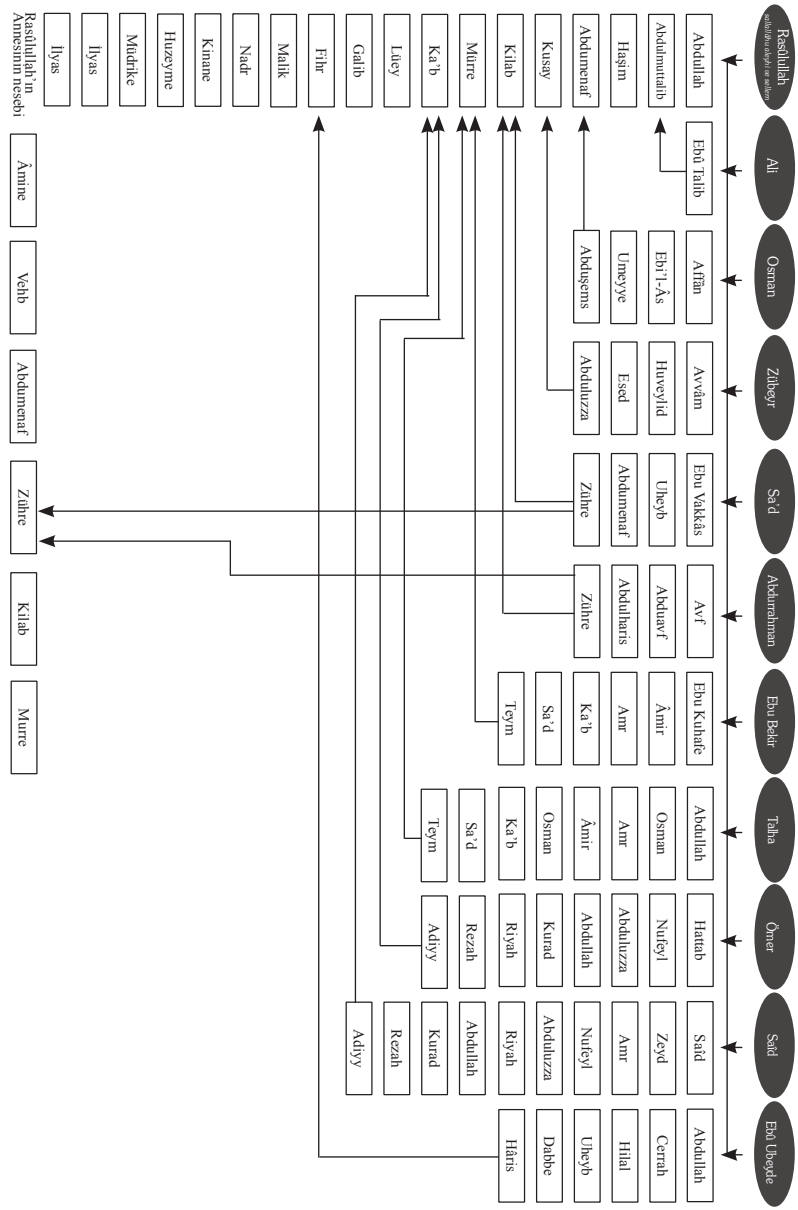

EK: 3

Nesep İlminin Şerefli Oluşu ve Arapların Ona Önem Vermesi

İbni Taktaki, *el-Âsilî* s. 103 te kendi senediyle, İbni Anebe de *Umdetu't-Tâlib* s. 127 de kendi senediyle bu kıssayı rivayet etmişlerdir. Ben de onu, İbni Taktaki'nin zikrettiği şekilde burada naklediyorum. O şöyle der: "Cafer b. Ebû'l-Bişr, Yanbu'dan olup hikaye sahibi ve faziletli bir soybilimcidir. Bana fazilet sahibi tarihçi, allame Ebû'l-Fadl Abdurrezzak b. Ahmed eş-Şeybani haber verdi ve dedi ki: Bana nesepçi Ahmed b. Mehna el-Ubeydili haber verdi ve dedi ki: Amcam Ali b. Mehna'nın yazısından naklettim. O da dedi ki: Büyük nesep alimi Abdulhamid b. Abdillah b. Üsame'nin yazısından naklettim. O da dedi ki: Bana Ebû Abdillah b. Üsame b. Ahmed b. Ali b. Muhammed b. Ömer b. Yahya el-Hüseyni haber verdi ve dedi ki: Beş yüz iki senesinde hac yaptım, yol arkadaşım, anne tarafından deden olan İzzeddin Ebû Nizar Adnan b. Abdillah İbnu'l-Muhtar'dı. Birlikte Beyti tavaf ettik ve ardından Harem bölgesinde birazcık uzandık. O arada arkasında silahlı iki köle ile beraber bir adam bize doğru geldi. Ebû Nizar bana dedi ki: Öyle zannediyorum ki bu adam, nesep alimi Cafer b. Ebi'l-Bişr'dir. Hemen kalkıp ona yöneldi

ve selam verdi, ben de peşine takıldım. Uzun boylu birisiydim, onun için onun başını öptüm, o da benim göğsümü öptü ve şöyle dedi: Sen kimsin? Ben de: Senin amca çocuklarının bir parçasıyım, dedim.

Dedi ki: Alevi misin?

Dedim ki: Evet.

Dedi ki: Haseni, Hüseyni, Muhammedi, Ömeri, yoksa Abbasi misin?(120)

Dedim ki: Hüseyniyim.

Dedi ki: Bakır'ın mı, Ümmü Bahir'in mi, Ömer el-Eşraf'ın mı, Ümmü'l-Hüseyin el-Asgar'ın mı, yoksa Ali'nin mi çocuklarındansın?

Dedim ki: Zeydiyim.

Dedi ki: Hüseyni mi, Muhammedi mi, yoksa İsevi misin?

Dedim ki: Hüseyniyim.

Dedi ki: Zü'l-İbre, sen onun hangi çocuklarındansın?

Dedim ki: Yahya'nın çocuklarındanım

Dedi ki: Ömeri mi, Muhammedi mi, İsevi mi, Hamzevi mi, Kasımi mi, Hüseyni mi, yoksa Yahyavi misin?

Dedim ki: Ömeriyim.

Dedi ki: Ahmedoğullarından mı, yoksa Muhammedoğullarından mısın?

Dedim ki: Muhammedoğullarındanım.

---

(120) Haseni olmakla kasıt: Hasan es-Sıbt'ın çocuklarından olanlar, Hüseyni: Hüseyin eş-Şehid'in çocuklarından, Muhammedi: Muhammed b. Hanefiyye'nin çocuklarından, Ömeri: Ömer el-Atraf'ın çocuklarından, Abbasi: Abbas'ın çocuklarından olanlardır.Bu beş kişi ile Ali b. Ebi Talib'in soyu devam etmiştir. Bunlardan ikisinde ise Rasûlullah'ın zürriyeti olan Hasan ile Hüseyin vardır. Anneleri; Fatımatu'z-Zehra'dır. Hepsi ehl-i beyttir, Allah'ın salat ve selamı onların üzerine olsun.

Dedi ki: O halde sen, Kufeli neswep alimi ve muhaddis Hüseyin'in çocuklarındansın. Sen onun hangi çocuğundansın? Zeyd'in mi, Ömer'in mi, yoksa Yahya'nın mı çocuklarındansın?

Dedim ki: Yahya'nın çocuğuyum.

Dedi ki: Ömeri misin, yoksa Haseni misin?

Dedim ki: Ömeriyim.

Dedi ki: Ebû'l-Hasan'ın soyunu Muhammed, Ebû Talib'in Muhammed ve Ebû'l-Ğanaim'in soyunu da Muhammed devam ettirmiştir. Sen, kimin soyundansın?

Dedim ki: Ebû Talib'in.

Dedi ki: O zaman sen, Kufe'de Nakib Ali b. Ebi Talib'in, sonra da Yahya'nın çocuklarındansın.

Sonra da şöyle dedi: Sen, İbni Üsame misin yoksa?

Ben de: Evet, dedim ve sonra ayrıldık."

Arapların Nesep İlmine Gösterdikleri Önem ve Onun Şerefine Dair Bir Kıssa:

Bunu İkrime, İbni Abbas'tan, o da Ali b. Ebi Talib'ten nakleder: Şöyle der: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kendisinin kabilelere arzedilmesini emredince bir keresinde o, ben ve Ebû Bekir birlikte çıktık. Arap meclislerinden birisine vardık. Ebû Bekir ilerleyerek selam verdi. Ali dedi ki: Ebû Bekir her haberde en önde olurdu, çünkü o, nesep ilmini bilen bir adamdı ve şöyle dedi: Bu kavim kimlerdendir? Onlar: Rebia'dan, dediler. Dedi ki: Siz Rebia'nın hangisindensiniz? Üst kısmından mı? Onlar: En üst kısmındanız, dediler. Dedi ki: Siz, onların hangi üst kısmındansınız? Onlar: Zühelü'l-Ekber, dediler. Bunun üzerine Ebû Bekir dedi ki: O halde siz, hakkında "Avf'ın vadisinde hararet yoktur" denen Avf b. Mahlem'den misiniz? Onlar: Hayır, dediler. Dedi ki: Siz, Kindeli kralların dayıları sizden midir? Onlar: Hayır,

dediler. Dedi ki: Lahm'dan olan kralların hısımları sizden midir? Onlar: Hayır, dediler. Bunun üzerine Ebû Bekir dedi ki: O halde siz, Zühelü'l-Ekber değil de Zühelü'l-Asgar'sınız. Bunun üzerine kendisine Dağfel denilen Şeybanlı bir genç ayağa kalkarak şöyle dedi: Ey falan, sen bize sordun biz de haber verdik ve hiç birşeyi gizlemedik. Peki bu adam kimlerdendir? Ebû Bekir dedi ki: Kureyş'ten. Genç dedi ki: Çok iyi çok iyi! Şeref ve riyaset sahibi. Peki Kureyş'ten kimlerdensin? Dedi ki: Teym b. Murre çocuklarından. Dedi ki: Vallahi atıcının, gedikleri kapatmasına imkan verdin. Kabileleri bir araya getirip de toplayıcı diye isimlendirilen Kusay b. Kilab sizden değil midir? Dedi ki: Hayır. Genç şöyle devam etti: Kavmi için ekmek ufalayıp tirit yemeği yapan ve Mekke ricalinin de kendisini sıska diye nitelediği Haşim sizden değil midir? Dedi ki: Hayır. Genç dedi ki: Karanlık gecede yüzü ay gibi olan gök kuşu yediren Şeybe el-Hamd Abdulmuttalib sizden değil midir? Dedi ki: Hayır. Yine dedi ki: Sen insanlara ikramda bulunanlardan değil misin? Dedi ki: Hayır. Dedi ki: Sen, insanlara su ikram edenlerden değil misin? Dedi ki: Hayır. Bunun üzerine Ebû Bekir devesinin yolarını çekerek dönüp Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yanına gitti."(121)

Başka Bir Kıssa:

Yezid b. Şeyban b. Alkame b. Zürare b. Ades'in şöyle dediğini nakletmişlerdir: "Hac için çıkmıştım, Mina blgesinde Muhassab'a varınca binek üzerinde bir adam gördüm. Beraberinde herbirinin elinde sopa bulunan on genç vardı ve bunlar, onu insanlara karşı koruyorlar ve yol açıyorlardı. Onu görünce kendisine yaklaştım ve: Bu adam kimdir? diye sordum.

Dedi ki: Karartıyı giderenlerden Mihre'dendir. Der ki: Hoşu-

(121) Ebnau'l-İmam fi Mısır ve'ş-Şam, kitabının mukaddimesi, s: 52, İbni Tabataba.

ma gitmedi ve dönüp gittim. Derken arkamdan seslenerek, sana ne oldu? Dedi.

Ben de dedim ki: Sen, benim kavmimden değilsin, sen beni tanımazsın, ben de seni tanımam.

Dedi ki: Eğer Arapların ileri gelenlerinden isen, ben seni tanırım. Bunun üzerine bineğimi ona doğru sürdüm ve dedim ki: Ben Arapların ileri gelenlerindenim.

Dedi ki: Sen kimlerdensin?

Dedim ki: Mudar'dan. Dedi ki: Fursan'dan mı yoksa Erha'dan mı? Fursan ile Kays'ı, Erha ile de Hendek'i kastettiğini anladım ve dedim ki: Erha'dan.

Dedi ki: Sen Hedekli misin?

Dedim ki: Evet. Dedi ki: Ernebe'den mi yoksa Cümcüme'den misin? Ernebe ile Müdrike'yi, Cümcüme ile de Beni İd b. Tabiha'yı kastettiğini anladım ve dedim ki: Cümcüme'denim.

Dedi ki: Sen, Beni İdli misin? Dedim ki: Evet. Dedi ki: Devvani'den misin yoksa Samimden mi? Devvani ile Rebab'ı, Samim ile de Beni Temim'i kastettiğini anladım ve dedim ki: Samim'denim.

Dedi ki: O zaman sen Beni Temim'den misin?

Dedim ki: Evet. Dediki: Çokluk olanlardan mı, azlık olanlardan mı, yoksa başka kardeşlerinden misin? Çoklukla Zeyd Mena çocuklarını, azınlıkla Haris çocuklarını ve diğer kardeşleriyle de Amr b. Temimoğullarını kastettiğini anladım ve dedim ki: Çokluk olanlardanım.

Dedi ki: Sen ozaman Zeyd çocuklarından mısın? Dedim ki: Evet. Dedi ki: Sen, Buhurdan mı, Cudud'tan mı yoksa Sumad'tan mısın? Buhur ile Beni Sa'd'ı, Cudud ile Beni Malik b. Hanzala'yı ve Sumad ile de Beni İmriu'l-Kays b. Zeyd'i kastettiğini anladım

ve dedim ki: Cudud'tanım.

Dedi ki: Sen o halde Malik b. Hanzala'dan mısın?

Dedim ki: Evet. Dedi ki: Sen, Lihab'tan mı, Şiab'tan mı, yoksa Lisab'tan mısın? Lihab ile Mucaşi'i, Şiab ile Neşhel'i ve Lisab ile de Beni Abdillah b. Darim'i kastettiğini anladım ve Dedim ki: Lisab'tanım.

Dedi ki: O halde sen, Beni Abdillah b. Darim'den misin? Dedim ki: Evet.

Dedi ki: Sen, Buyut'tan mısın yoksa Zevafir'den mi? Buyut ile Zürare çocuklarını, Zevafir ile de Ahlaf'ı kastettiğini anladım ve dedim ki: Buyut'tanım.

Dedi ki: O zaman sen, Yezid b. Şeyban b. Alkame b. Zurare b. Ades'sin."(122)

(122) Ebnau'l-İmam fi Mısır ve'ş-Şam s: 35. Cemheretu'n- Neseb, İbni Kelbi, Alemu'l-Kitab, s: 277. Kıssa bu kitapta daha detaylı ve ziyadelerle anlatılmıştır. Muhakkik, kıssanın, Kali'nin Emali'sinde 2/298 de zikredildiğini işaret etmiştir.

EK: 4

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem İle Cennetle Müjdelenen On Sahabenin Hısımları

Bu, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Aşre-i Mübeşşere arasındaki hısımlıklardır. Bunları çeşitli kaynaklardan naklediyorum. Bu hısımlıkları naklederken dayandığım kaynaklar şunlardır: *el-Mihber*, İbni Habib, *Ensabu'l-Eşraf* Belazuri, *Nesebu Kureyş* Mus'ab ez-Zibyeri, *el-Mearif* İbni Kuteybe, *Umdeti't-Talib*"in haşiyesi İbni Anebe, *el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin*. Bu son iki kaynak, Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*'in hısımlarını zikrederken temel aldığımız asıl kaynaklardır.

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Hısımları

1- Ebû'l-As b. Rebi b. Abdiluzza b. Abdişems, Zeyneb *radiyallâhu anhâ* ile

2- Osman b. Affan, Rukiyye *radiyallâhu anhâ* ile

3- Osman b. Affan, Rukiyye'den sonra Ümmü Gülsüm *radiyallâhu anhâ* ile

4- Ali b. Ebi Talib b. Abdilmuttalib İbni Haşim, Fatıma *radiyallâhu anha* ile

Ebû Bekir Sıddık radiyallâhu anh'in Hısımları

1- Muhammed Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Aişe *radiyallâhu anhâ* ile

2- Zübeyr b. Avvam b. Huveylid b. Esed, Esma *radiyallâhu anhâ* ile

3- et-Teymi, Ümmü Gülsüm ile

4- Talha b. Ubeydillah'tan sonra Abdurrahman b. el-Ehvel b. Addillah b. Ebi Rebia b. Muğire b. Abdillah b. Ömer b. Mahzum, Talha b. Ubeydillah'dan sonra Ümmü Gülsüm ile.

Ömer b. Hattâb radiyallâhu anh'in Hısımları

1-Muhammed Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Hafsâ *radiyallâhu anha* ile

2-Huneys b. Huzaka b. Kays b. Adiy b. Sa'd b. Sehm Rasûlullah'tan *sallallâhu aleyhi ve sellem* önce Hafsâ ile *radiyallâhu anha*

3-İbrahim b. Nuaym en-Nehham el-Adevi, Rukiyye. Annesi; Ümmü Gülsüm binti Ali b. Ebi Talib ile

Osman b. Affan radiyallâhu anh'in Hısımları

1-Abdurrahman b. Haşim b. Muğire, Meryem ile

2-Abdulmelik b. Mervan b. Hakem, Meryem ile Abdurrahman b. Haşim b. Muğire sonrası.

3- Abdullah b. Halid b. Useyd b. Ebi'l-Ays b. Umeyye, Ümmü Osman ile

4-Haris b. el-Hakem b. Ebi'l-As İbni Umeyye, Aişe ile

5-Abdullah b. Zübeyr b. Avvam, Aişe ile Haris b. Hakem sonrası.

6-Mervan b. Hakem b. Ebi'l-As ibni Umeyye, Ümmü Eban ile

7-Said b. As b. Said b. As b. Umeyye, Ümmü Amr ile

8-Abdullah b. Halid b. Useyd, Ümmü Osman'dan sonra Ümmü Halid ile.

9-Halid b. Velid b. Ukbe b Ebi Muayd, Erva ile

10-Ebu Süfyan b. Abdillah b. Halid b. Useyd, Ümmü'l-Benin

Ali b. Ebi Talib radiyallâhu anh'in Hısımları:

1-Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib, Zeyneb *radiyallâhu anha* (Zeyneb el-Kubra)[123] ile

2-Ömer b. Hattâb, Ümmü Gülsüm *radiyallâhu anha*[124] ile

3-Avn b. Cafer b. Ebi Talib, Ümmü Gülsüm ile Ömer b. Hattâb sonrası

4-Muhammed b. Cafer b. Ebi Talib, Ümmü Gülsüm ile Avn b. Cafer sonrası.

5-Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib, Ümmü Gülsüm ile Muhammed b. Cafer sonrası.

6-Müslim b. Akil b. Ebi Talib, Rukiyye ile (Rukiyye es-Suğra)[125]

7-Ca'de b. Hubeyre b. Ebi Vehb el-Mahzumi, Ümmü'l-Hasan b. Ali ile[126]

8-Cafer b. Akil b. Ebi Talib, Ümmü'l-Hasan ile Ca'de b. Hubeyre sonrası.

9-Abdullah b. Zübeyr b. Avvam, Ümmü'l-Hasan. Cafer b. Akil sonrası.

---

(123) Cafer, Avn ve Abbas adlı çocukları olmuştur.

(124) Ondan Zeyd ve Rukiyye adlı çocukları olmuştur. İbni Kuteybe yanılarak Ömer'den sonra Ümmü Gülsüm ile Cafer b. Ebi Talib'in evlendiğini zikreder ki bunun, kitabın nasihi tarafından yapılan bir hata olma ihtimali vardır. Cafer Mute'de şehid düşmüştür. Muhakkik de böylece yanıldı *el-Mearif* s: 211.

(125) Ebû'l-Hasan el-Ömeri'de Rukiyye es-Suğra şeklinde, Mus'ab ez-Zibyeri de Rukiyye el-Kübra şeklinde gelmiştir. Müslim'in, ondan: Abdullah (Taf'ta katledilmiştir), Ali ve Muhammed adlı çocukları olmuş ve hiçbiri yaşamamıştır.

(126) Mus'ab ez-Zibyeri'de onun ismi; Ümmü'l-Hüseyin olarak geçmektedir. Cafer b. Akil'den çocuğu olmamış fakat Ca'de'den çocukları vardır.

10-Ebû'l-Heyac Abdullah b. Ebi Süfyan b. Haris b. Abdilmuttalib, Remle.(127)

11-Muaviye b. Mervan b.Hakem b. As, Remle. Ebû'l-Heyac sonrası.

12-Abdullah b. Akil b. Ebi Talib, Ümmü Hani.(128)

13-Abdullah b. Akil b. Ebi Talib, Meymune.(129) Ümmü Hani sonrası.

14-Firas b. Ca'de b. Hubeyre, Zeyneb es-Suğra.

15-Muhammed b. Akil b. Ebi Talib, Rukiyye es-Suğra.(130)

16-Temmam b. Abbas b. Abdilmuttalib, Meymune. Abdullah b. Akil sonrası.

17-Kuseyyir b. Abbas b. Abdilmuttalib, Zeyneb

18-Kuseyyir b. Abbas b. Abdilmuttalib, Ümmü Gülsüm es-Suğra (Nefise)(131)

19-Temmam b. Abbas b. Abdilmuttalib,Ümmü Gülsüm es-Suğra (Nefise)(132)

20-Muhammed b. Akil b. Ebi Talib, Rukiyye es-Suğra. Müslim b. Akil sonrası.

21-Muhammed b. Ebi Said b. Akil b. Ebi Talib, Fatıma el-Kubra ile(133)

---

(127) Onun Abdulkerim ve bir de Asım b. Ömer b. Hattâb ile evli olan bir kızı vardı. Ebû'l-Heyac'ın soyu devam etmemiştir.

(128) Muhammed, Abdurrahman, Müslim ve Ümmü Gülsüm adlı çocukları olmuş ve fakat soyu devam etmemiştir.

(129) Akil adında bir çocuğu olmuştur.

(130) İbni Taktaki'ye göre o, Süleyman b. Akil b. Ebi Talib ile evlenmiştir. Mus'ab ez-Zibyeri'de olduğu gibi değildir.

(131) İbni Taktaki'ye göre Yahya, Mus'ab ez-Zibyeri'ye göre ise Hasan adlı bir çocuğu olmuştur.

(132) Abdullah b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in evlendiği Nefise'yi doğurmuştur.

(133) İbni Taktaki'ye göre Cemile, Mus'ab ez-Zibyeri'ye göre Hamide adında bir çoc - ğu olmuştur.

22-Said b. Esved b. Ebi'l-Buhteri , Fatıma el-Kubra ile[134] Said b. Esved sonrası

23-Münzir b. Ubeyde b. Zübeyr b. Avvam, Fatıma el-Kubra ile[135] Said b. Esved sonrası.

24-Salt b. Abdillah b. Nevfel b. Haris b. Abdilmuttalib, Ümame ile[136]

25-Abdurrahman b. Akil b Ebi Talib, Hatice ile[137] Salt'tan sonra.

26-Abdullah b. Amır b. Kureyz b. Habib, Hatice ile[138] Ebû's-Senabil sonrası.

27-Abdurrahman b. Akil b. Ebi Talib, Ümmü Hani ile (Fahite)[139]

---

(134) İbni Taktaki'ye göre Bürde ve Halide, Mus'ab ez-Zibyeri'ye göre ise ismi Berre olan çocukları olmuştur.

(135) Osman ve Kinde adlı çocukları olmuş ve küçükken vefat etmişlerdir. İbni Taktaki'ye göre ise Osman ve Kesire adlı çocukları olmuştur.

(136) Çocuğu olmuştur. Salt ile evliyken vefat etmiştir. İbni Taktaki'ye göre Nefise adında bir çocuğu olmuştur.

(137) Mus'ab-ez-Zibyeri'ye göre Said ve Akil adlı çocukları olmuştur.

(138) Mus'ab ez-Zibyeri'de kocasının ismi; Ebû's-Senabil Abdurrahman b. Abdillah b. Amır b. Kureyz, İbni Taktaki'de ise; Abdullah b. Amır b. Kureyz'dir. Ebû'l-Hasan el-Ömeri'de ise kocasının ismi; Abdişemsoğullarından olan İbni Kureyz'dir.

(139) Nitekim Ebû'l-Hasan el-Ömeri el-Mucedda'da şöyle zikretmiştir: İbni Taktaki der ki: "Emiru'l-Müminininin kızları yirmi sekiz tanedir. Ebû'l-Hasan el-Ömeri'ye göre evlenen kızları on iki kişi olup diğerleri evlenmemiştir. Onlardan bazısı şunlardır: Ümmü Ya'la, annesi; Ben-i Kelb kabilesindendir, Lübabe, annesi ümmüvelettir, Emetullah, annesi ümmüvelet, Bakiyye, annesi; ümmüvelet, Ümmü'l-Kiram, Rukiyye, annesi; ümmüvelet, Ümmü Ebiha, annesi; ümmüvelet, Ümmü Abdillah, annesi; ümmüvelet, Rukiyye, annesi; ümmüvelet, Cumane, annesi; ümmüvelet, Fatıma, annesi; ümmüvelet, Ümmü Cafer, annesi, ümmüvelet, Ümmü Seleme,annesi; ümmüvelettir. Bunların hepsi buluğ yaşına gelmeden ve evlenmeden vefat etmişlerdir.
Ali'nin *radiyallâhu anh* kızları hakkında Bkz: *el-Âsilî*" s: 59-60, Ensabu'l-Eşraf" 2/188-194, NesEbû Kureyş" s: 40-46, Mearif baskısı: s: 210, el-Mihber" s: 56, Haşiye Umdeti't-Talib" s. 59, *el-İrşâd* 1/354, Lübabu'l-Ensab" 1/333-334, *Bihâru'l-Envâr* 42/74-110.

Talha b. Ubeydillah et-Teymi'nin Hısımları

1-Abdullah b. Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık, Aişe ile

2-Mus'ab b. Zübeyr b. Avvam, Aişe ile Abdullah b. Abdirrahman sonrası

3-Ömer b. Abdillah b. Ma'mer et-Teymi, Aişe ile Mus'ab b. Zübeyr sonrası.

4-Hasan b. Ali b. Ebi Talib, Ümmü İshak ile

5-Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib, Ümmü İshak. Kardeşi Hasan sonrası.

6-Abdullah b. Muhammed b. Abdirrahman b. Ebi Bekir Sıddık, Ümmü İshak ile Hüseyin b. Ali sonrası.

7-Temmam b. Muğire b. Abdillah b. Ma'mer b. Osman et-Teymi, es-Sa'be ile

8-Utbe b. Sa'id b. As, es-Sa'be ile Temmam b. Muğire sonrası.

9-Ömer b. Muhammed b. Abdillah b. Osman b. Ubeydillah b. Osman b. Ubeydillah b. Osman b. Amr b. Ka'b b. Sa'd b. Teym, Meryem ile.

Zübeyr b. Avvam radiyallâhu anh'in Kızları ve Hısımları

1-Abdullah b. Ebi Rebia b. Muğire İbni Abdillah b. Ömer b. Mahzum, Hatice el-Kubra ile

2-Cubeyr b. Mut'im b. Adiy b. Nevfel İbni Abdimenaf, Hatice el-Kubra ile Abdullah b. Ebi Rebia ve daha sonra yine Abdullah b. Ebi Rebia'ya dönmüştür.

3-Abdullah b. Saib b. Ebi Hubeyş İbni Muttalib b. Esed Hatice el-Kubra. Abdullah b. Ebi Rebia sonrası.

4-Abdurrahman b. Haris b. Hişam, Ümmü'l-Hasan ile

5- Velid b. Osman b. Affan, Aişe ile

6-Ya'la b. Münye et-Temimi, Habibe ile

7-Abdullah b. Abbas b. Alkame, Habibe ile Ya'la b. Münye sonrası.

8-Amr b. Said b. As, Sevde ile

9-Abdulmelik b. Abdillah b. Amır b. Kureyz, Hind ile

10-Osman b. Abdillah b. Hakim b. Hazm, Remle ile

11-Halid b. Yezid b. Muaviye b. Ebi Süfyan, Remle ile Osman b. Abdillah sonrası.

12-Ebû Yesar Ömer b. Abdirrahman b. Ubeydillah b. Şeybe b. Rebia b. Abdişems, Hatice es-Suğra ile

Abdurrahman b. Avf radiyallâhu anh'ın Kızları Hısımları

1-Yezid b. Ebi Süfyan b. Harb, Fahite ile

2-Yahya b. Hakem b. Ebi'l-As b. Umeyye, Ümmü'l-Kasım (es-Suğra). Onunla evlenenin, Abdullah b. Osman b. Affan olduğu da söylenir.

3-Abdullah (el-Ekber) b. Osman b. Affan, Ümmü'l-Hakem.

4-Abdullah b. Esved b. Avf, Hamide (Humeyde) ile.

5-Ebû Ubeyde b. Abdillah b. Avf, Emetu'r-Rahman ile

6-Abdullah b. Abbas b. Abdilmuttalib, Sa'be ile

7-İbrahim b. Karız b. Halid el-Kinani, Amine ile

8-İbrahim b. Karız b. Halid el-Kinani, Meryem ile Kızkardeşi Amine sonrası.

9-Misver b. Mahreme, Cuveyriye ile

10-Ömer b. Abdillah b. Avf, Ümmü Yahya ile

Sa'd b. Ebi Vakkas radiyallâhu anh'in Kızları ve Hısımları

1-Muğire b. Şube b. Ebi Amır b. Mes'ud b. Mut'ab es-Sekafi, Hafsâ ile

2-Muaviye b. Umeyr b. İshak b. Muaviye el-Kindi, Hafsâ ile Muğire b. Şube sonrası.

3-İbrahim b. Abdirrahman b. Avf, Ümmü'l-Kasım ile

4-İbrahim b. Abdirrahman b. Avf, Ümmü Gülsüm ile Kızkardeşi Ümmü'l-Kasım sonrası.

5- Abdurrahman b. Haşim b. Amr b. Utbe b. Amr b. Utbe b. Nevfel b. Uheyb, Ümmü İmran ile

6-Tuleyb b. Haşim b. Amr b. Utbe, Ümmü İmran ile Kardeşi Abdurrahman b. Haşim Sonrası.

7-Osman b. Abdirrahman b. Avf, Ümmü'l-Hakem ile (es-Suğra).

8-Cabir b. Esved b. Avf, Ümmü'l-Hakem ile (es-Suğra). Amca oğlu Osman Sonrası.

9-Haşim b. Haşim b. Utbe b. Ebi Vakkas, Ümmü Amr ile

10-Abdurrahman b. Amır b. Ebi Vakkas, Ümmü Amr. Haşim b. Haşim sonrası.

11-Iyad b. Abdillah b. Iyad b. Sümame b. Esved b. Haris b.Muaviye, Hind ile

12-Abdurrahman b. Esved b. Abd-i Yağus, Hamide ile (Humeyde).

13-Cubeyr b. Mut'im b. Adiy b. Nufeyl, Ümmü Amr ile

14-Süleyman b. Amır b. Ebi Vakkas, Ümmü Amr ile Cubeyr b. Mut'im sonrası. (Bunun, Haşim b. Haşim b. Utbe b. Ebi Vakkas, sonra da Abdurrahman b. Amır'ın önceki eşi olan Ümmü Amr'dan başka birisidir.)

15-Muhammed b. Cubeyr b. Mut'im, Ümmü Eyyub ile

16-Haşim b. Utbe b. Ebi Vakkas, Ümmü İshak ile

17-Osman b. Huneyf, Ümmü İshak ile Haşim b. Utbe sonrası.

18-Abdullah b. Ebi Ahmed b. Cahş b. Riab, Ümmü İshak ile Osman b. Huneyf sonrası.

19-Abdurrahman b. Amır b. Ebi Vakkas, Remle ile

20-Süheyl b. Abdirrahman b. Avf, Amra ile

Said b. Zeyd b. Amr b. Nufeyl radiyallâhu anh'in Kızları ve Hısımları:

1-Münzir b. Zübeyr b. Avvam, Atike ile

2-Abdurrahman b. Abdillah b. el-Haris el-Muradi, Ümmü'l-Hasan binti Said ile

3-Abdurrahman b. Huveytıb b. Abdiluzza, Ümmü Habib (el-Kubra) ile.

4-Abdurrahman b. Ebi Süfyan b. Huveytıb, Ümmü Habib (el-Kubra) ile Amcası Abdurrahman b. Huveytıb sonrası.

5-Abdullah b. Abdirrahman b. Zeyd b. el-Hattâb, Ümmü Zeyd (el-Kubra) ile Amcasının kızıdır.

6-Muhtar b. Ebi Ubeyd b. Mes'ud, Ümmü Zeyd (es-Suğra). ile

7-Asım b. Münzir b. Zübeyr b. Avvam, Ümmü Abd ile

EK: 5

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları[140]

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Hatice radiyallâhu anha Tarafından:

1-Rebi b. Abduluzza b. Abdişems b. Abdimenaf b. Kusay Hale binti Huveylid ile evlenmiştir. Hatice'nin Ana-baba bir kız-kardeşidir.

2-Rebia b. Abdiluzza b. Abdişems Hale binti Huveylid ile evlenmiştir. Kardeşi Rebi Sonrası.

3-Vehb b. Abd b. Cabir b. Attab İbni Malik b. Hutayt b. Cuşem b. Sakif: Hale binti Huveylid ile evlenmiştir. Rebia b. Abdiluzza sonrası.

4-Kutn b. Vehb b. Amr b. Habib İbni Sa'd b. Malik b. el-Mustaliki: Hale binti Huveylid ile evlenmiştir.

5-Abdullah b. Bicad b. Haris b. Harise İbni Sa'd b. Teym b. Murre b. Ka'b[141] Rakika binti Huveylid ile evlenmiştir.

---

(140) Bu konuda başlıca iki kaynağa itimad ettik: birincisi: İbni Habib'in el-Mihber" ve Abdulmümin ed-Dimyati'nin Nisau Resulillah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve Evladuhu ve men Salefehu min Kureyş ve Hulefaihim ve Gayrihim" adlı kitaplarıdır. Daha sonra da diğer kaynaklardır ki bir kısmı şunlardır: NesEbû Kureyş", Mus'ab ez-Zibyeri, Ensabu'l-Eşraf" Belazuri, Cemheretu Ensabi'l-Arab" İbni Hazm, Tabakat-ı Kubra" İbni Sa'd, el-İstiab" İbni Abdilber, el-İsabe" İbni Hacer el-Askalani ve *Siyeru A'lâmi'n-Nubelâ*" Zehebi.

(141) İsminin Abd b. Bicad olduğu da söylenmiştir.

6-Allac b. Ebi Seleme b. Abdiluzza İbni Ğayra: Halide binti Huveylid ile evlenmiştir.(142)

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Aişe radiyallâhu anha Tarafından:

1-Zübeyr b. Avvam b. Huveylid: Esma binti Ebi Bekir Sıddık ile evlenmiştir. Baba tarafından Aişe'nin kızkardeşidir.

2-Talha b. Ubeydillah et-Temimi: Ümmü Gülsüm binti Ebi Bekir Sıddık ile evlenmiştir. Aişe'nin baba tarafından kızkardeşidir.

3-Abdurrahman b. Ebi Rebia b. Muğire b. Abdillah b. Ömer b. Mahzum el-Kureşi: Ümmü Gülsüm binti Ebi Bekir ile evlenmiştir. Talha sonrası.

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Sevde radiyallâhu anha Tarafından:

1-Huveytıb b. Abdiluzza b. Ebi Kays b. Abdud b. Nasr b. Malik b. Hısel b. Amır b. Luey el-Kureşi el-Amiri: Ümmü Gülsüm binti Zem'a ile evlenmiştir.

2-Abdurrahman b. Avf: Ümmü Habib binti Zem'a ile evlenmiştir.

3-Abd b. Vekdan b. Abdişems b. Abdud: Umeyme binti Zem'a ile evlenmiştir.

4-Ma'bed b. Vehb el-Abedi: Hureyre binti Zem'a ile evlenmiştir.

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Hafsâ radiyallâhu anha Tarafından:

1-Abdurrahman b. Zeyd b. Hattâb Fatıma binti Ömer ile

(142) İbni Habib onu zikretmemiştir, s: 100. Belazuri onu zikretmiştir, 1/406. Abdumümin ed-Dimyati'nin kitabını s: 124 tahkik eden Dr. Fahmi Sa'd, İbni Habib'in onu (s: 100) zikrettiğini söylemiş ve fakat yanılmıştır.

evlenmiştir. Baba tarafından Hafsâ'nın kızkardeşidir.

2-İbrahim b. Nuaym en-Nehham b. Abdillah b. Useyd

b. Avf b. Ubeyd b. Uveyc b. Adiy b. Ka'b: Rukiyye binti Ömer ile evlenmiştir. Baba tarafından Hafsâ'nın kızkardeşidir.

3-Abdurrahman b. Mutenir b. Abdillah İbni Ebi Selul Zeyneb binti Ömer ile evlenmiştir.

4-Abdullah b. Abdillah b. Suraka b. Mutemir b. Enes

b. Uzah b. Riyah İbni Abdillah b. Kurad b. Rezah b. Adiy b. Ka'b Zeyneb binti Ömer ile evlenmiştir. Abdurrahman b. Mutemir sonrası. (Belazuri, Zeyneb'in eşlerinin sıralaması Hakkında bunun tam tersini söyler.)

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Ümmü Seleme Hind radiyallâhu anha Tarafından:

1-Zem'a b. Esved b. Muttalib b. Esed b. Abdiluzza b. Kusay Kureybe (el-Kubra) binti Ebi Ümeyye ile evlenmiştir. Babası tarafından Ümmü Seleme'nin kızkardeşidir.

2-Ömer b. Hattâb *radiyallâhu anh* Kureybe (es-Suğra) ile evlenmiştir. Ümmü Seleme'nin babası tarafından kızkardeşidir.

3-Muaviye b. Ebi Süfyan Sahr b. Harb b. Ümeyye b. Abdişems Kureybe (es-Suğra) ile evlenmiştir. Ömer b. Hattâb sonrası

4-Abdurrahman b. Ebi Bekir Sıddık: Kureybe (es-Suğra) ile evlenmiştir. Muaviye sonrası.

5-Münebbih b. el-Haccac b. Amır b. Huzeyfe b. Sa'd b. Sehm: Ebû Ümeyye'nin bir kızıyla evlenmiştir. (İbni Habib olsun başkaları olsun, ona herhangi bir isim söylememişlerdir.

6-Talha b. Ubeydillah: Kureybe binti Ebi Ümeyye ile evlenmiştir.

7-Abdullah b. Said b. el-Hakem: Ebû Ümeyye'nin bir kızıyla evlenmiştir. (İbni Habib, onun hakkında herhangi bir isim zikretmemiştir.)

8-Suheyb b. Sinan en-Nemeri: Rayta binti Ebi Ümeyye ile evlenmiştir. (İbni Habib der ki: Onun, Ebû Rabia b. Muğire'nin kızı olduğu söylenmiştir).

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Zeyneb binti Cahş radiyallâhu anha Tarafından:

1-Mus'ab (el-Hayr) b. Umeyr b. Haşim İbni Abdimenaf b. Abdiddar b. Kusay: Hamne binti Cahş ile evlenmiştir. Zeyneb'in, babası babası tarafından kızkardeşidir.

2-Talha b. Ubeydillah et-Teymi: Hamne binti Cahş ile evlenmiştir. Mus'ab el-Hayr sonrası

3-Abdurrahman b. Avf b. Abdiavf b. Abd b. Haris b. Zühre Habibe binti Cahş ile evlenmiştir. Zeyneb'in, babası tarafından kızkardeşidir. (İsminin Ümmü Habibe olduğu söylenmiştir. Bunun, onun ismi değil de künyesi olduğu da söylenmiştir.)

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Remle Ümmü Habibe radiyallâhu anha Tarafından:

1- el-Haris b. Nevfel b. Haris b. Abdilmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf : Hind binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir. Remle'nin, babası tarafından kızkardeşidir.

2- Muhammed b. Ebi Huzeyfe b. Utbe b. Rebia b. Abdişems b. Abdimenaf: Remle binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir. Ümmü Habibe'nin babası tarafından kızkardeşidir.

3- Said b. Osman b. Affan: Remle ile evlenmiştir. Muhammed b. Ebi Huzeyfe sonrası.

4- Amr (el-Eşdak) b. Said b. As b. Ümeyye: Remle ile evlenmiştir. Said b. Osman sonrası.

5- Saib b. Ebi Hubeyş (Dimyati der ki: Kays b. Muttalib b. Esed b. Abdiluzza İbni Kusay olduğu söylenmiştir.

İbni Habib, isminin Uheyb b. Muttalib olduğunu söyler.) Cuveyriye binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

6- Abdurrahman b. Haris b. Umeyye (el-Asgar) b. Abdişems b. Abdimenaf: Cuveyriye ile evlenmiştir. Saib sonrası.

7- Safvan b. Umeyye b. Halef b. Vehb İbni Huzafe b. Cumah: Umeyme binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

8- Huveytıb b. Abdiluzza b. Ebi Kays b. Abdud b. Nasr b. Malik İbni Hısel b. Amır b. Luey: Umeyme ile evlenmiştir. (İbni Habib'de, Huveytıb Safvan'dan öncedir. Dimyati'de ise Safvan Huveytıb tan öncedir.)

9-Abdullah b. Muaviye el-Abedi: Umeyme binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir. Önceki iki kişinin birisinden sonra.

10-Iyad b. Ganm b. Züheyr b. Ebi Şeddad b. Rebia b. Hilal b. Malik b. Dabbe b. Haris b. Fihr b. Malik b. Nadr Ümmü'l-Hakem binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir. Ümmü Habibe'nin, babası tarafından kızkardeşidir. (Aralarını İslam ayırmıştır.)

11-Abdullah b. Osman b. Abdillah b. Rebia b. Haris b. Habib b. Haris b. Malik b. Hutayt es-Sekafi: Ümmü'l-Hakem ile evlenmiştir. Taf günü Abdullah, kafir olarak öldürülmüştür.

12- Said b. Ahnes b. Şüreyk b. Amr b. Vehb b. Allac es-Sekafi: Sahra binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

13-Urve b. Mesud b. Amır b. Muattab es-Sekafi Meymune binti Ebi Süfyan ile evlenmiştir.

14-Muğire b. Şu'be b. Ebi Amır es-Sekafi: Meymune ile evlenmiştir. Urve b. Mesud sonrası.

Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in Bacanakları Meymune radiyallâhu anha Tarafından:

1- Hamza b. Abdilmuttalib (Rasûlullah'ın amcası) Selma binti Umeyyis ile evlenmiştir. Meymune'nin, annesi tarafından kızkardeşidir.

2-Abbas b. Abdilmuttalib (Rasûlullah'ın amcası): Lübabe el-Kubra ile evlenmiştir. Bu, Meymune'nin, Annesi tarafından kızkardeşi olan Ümmü Fadl'dır.

3-Cafer b. Ebi Talib (Rasûlullah'ın amcasının oğlu) Esma binti Umeyyis ile evlenmiştir. Meymune'nin, annesi tarafından kızkardeşidir.

4-Ebû Bekir Sıddık *radiyallâhu anh* Esma binti Umeyyis ile evlenmiştir. Cafer sonrası.

5-Ali b. Ebi Talib *radiyallâhu anh*: Esma binti Umeyyis ile evlenmiştir. Ebû Bekir sonrası.

6-Şeddad b. Usame b. Amr b. Abdillah İbni Cabir b. Atvara b. Amır b. Leys b. Bekir b. Abdimenah b. Kinane: Selma binti Umeyyis ile evlenmiştir. Hamza sonrası.

7-Velid b. Muğire b. Abdillah b. Ömer b. Mahzum b. Yakaza b. Murre: Lübabe es-Suğra ile evlenmiştir. Haris'in kızı ve Meymune'nin, annesi tarafından kızkardeşidir.

8-Ubey b. Halef b. Vehb b. Huzafe İbni Cumah: (Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu Uhud günü öldürmüştür) Asma binti'l-Haris ile evlenmiştir.

9-Ziyad b. Abdillah b. Malik b. Buceyr el-Hilali (İbni Habib'e göre ismi budur. Dimyati'ye göre ise; Ziyad b. Abdillah b. Malik b. Hezm b. Reube b. Abdillah b. Hilal el-Amiri el-Hilali'dir): İzze binti'l-Haris ile evlenmiştir.

10-Abdullah b. Ka'b b. Abdillah b. Ka'b b. Ukbe b. Haris b.

Münebbih b. Evs, Hus'am kabilesindendir.: Selame binti Umeyyis ile evlenmiştir. Meymune'nin, annesi tarafından kız kardeşidir.

11-Ben-i Cafer b. Kilab b. Rebia b. Amır b. Sa'sa'a'dan Bir Bedevi (İbni Habib onun ismini zikretmemiştir. Dimyati ise; ismini tasrih etmemiş ancak: Bedevilerden Bir adam, demiştir.) Ümmü Hufeyd Huzeyle binti'l-Haris ile evlenmiştir. Meymune'nin, ana-babası tarafından kızkardeşidir.

İbni Habib; Abdurrahman b. Avf ve Huveytıb b. Abdiluzza'nın Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* iki defa, Talha b. Ubeydillah'ın ise üç defa bacanak olduğunu zikretmiştir. Doğru olan ise Talha b. Ubeydillah'ın Rasûlullah'a *sallallâhu aleyhi ve sellem* dört defa bacanak olduğudur. Çünkü o: 1: Abdullah b. Umeyye'nin kızı ile, 2: Hamne binti Cahş ile, 3: Ümmü Gülsüm binti Ebi Bekir Sıddık ile ve 4: Ebi Süfyan'ın kızıyla evlenmiştir. Bu hanımların hepsi de sırasıyla Ümmehatu'l-Müminin olan annelerimiz: Ümmü Seleme, Zeyneb binti Cahş, Aişe binti Ebi Bekir Sıddık ve Ümmü Habibe binti Ebi Süfyan'ın (r.anhunne) kızkardeşleridir.

Seyyide Meymune binti'l-Haris'in annesi: Hind binti Avf b. Haris b. Humata b. Cureş (Hımyerli) kadınlar içerisinde hısımları en şerefli olandır. Çünkü o, kızlarını; Ebû Bekir Sıoddık, Ali b. Ebi Talib, Hamza b. Abdilmuttalib, Abbas b. Abdilmuttalib, Şeddad b. Usame, Velid b. Muğire, Übey b. Halef, Ziyad b. Abdillah, Abdullah b. Ka'b ve Ben-i Caferli bir bedeviyle evlendirmiştir. Hısımların en üstünü, en şereflisi ve en yücesi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* dir.

ALİ B. EBİ TALİB VE ÇOCUKLARININ (RADİYALLÂHU ANHUM) HISIMLARI

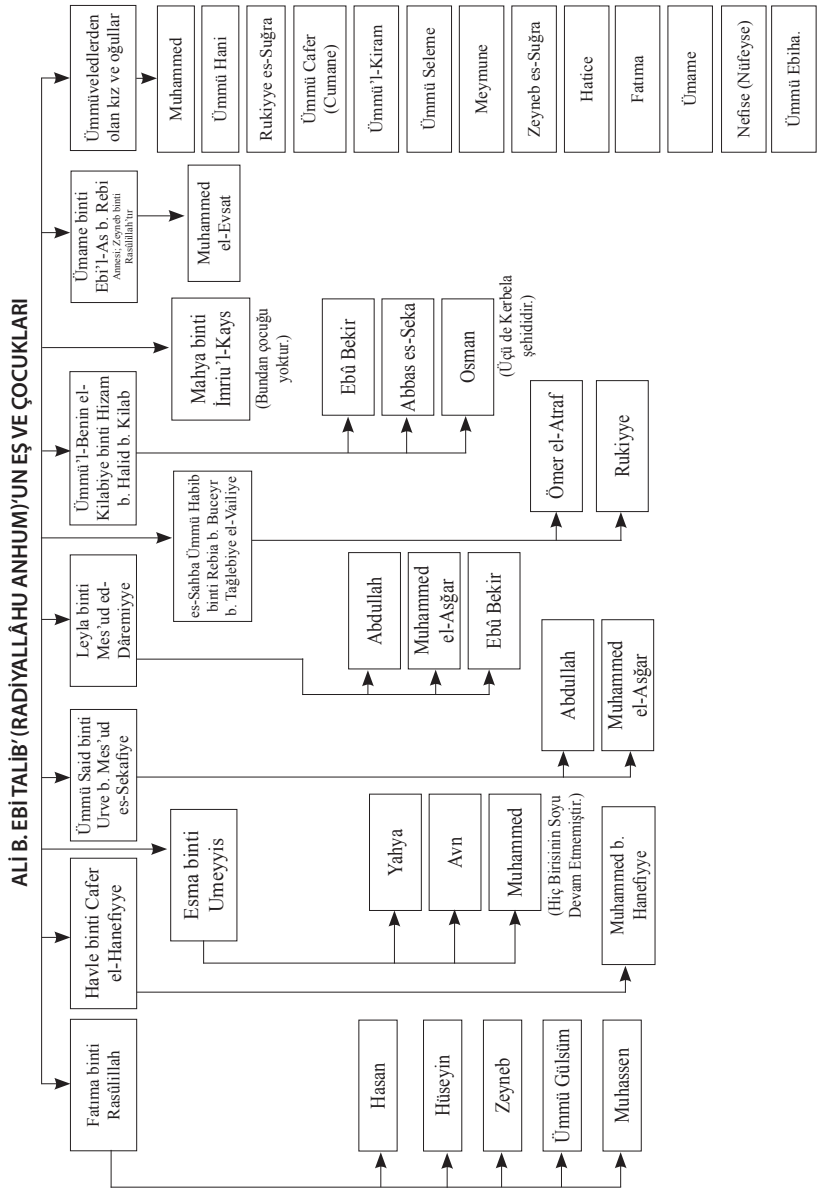

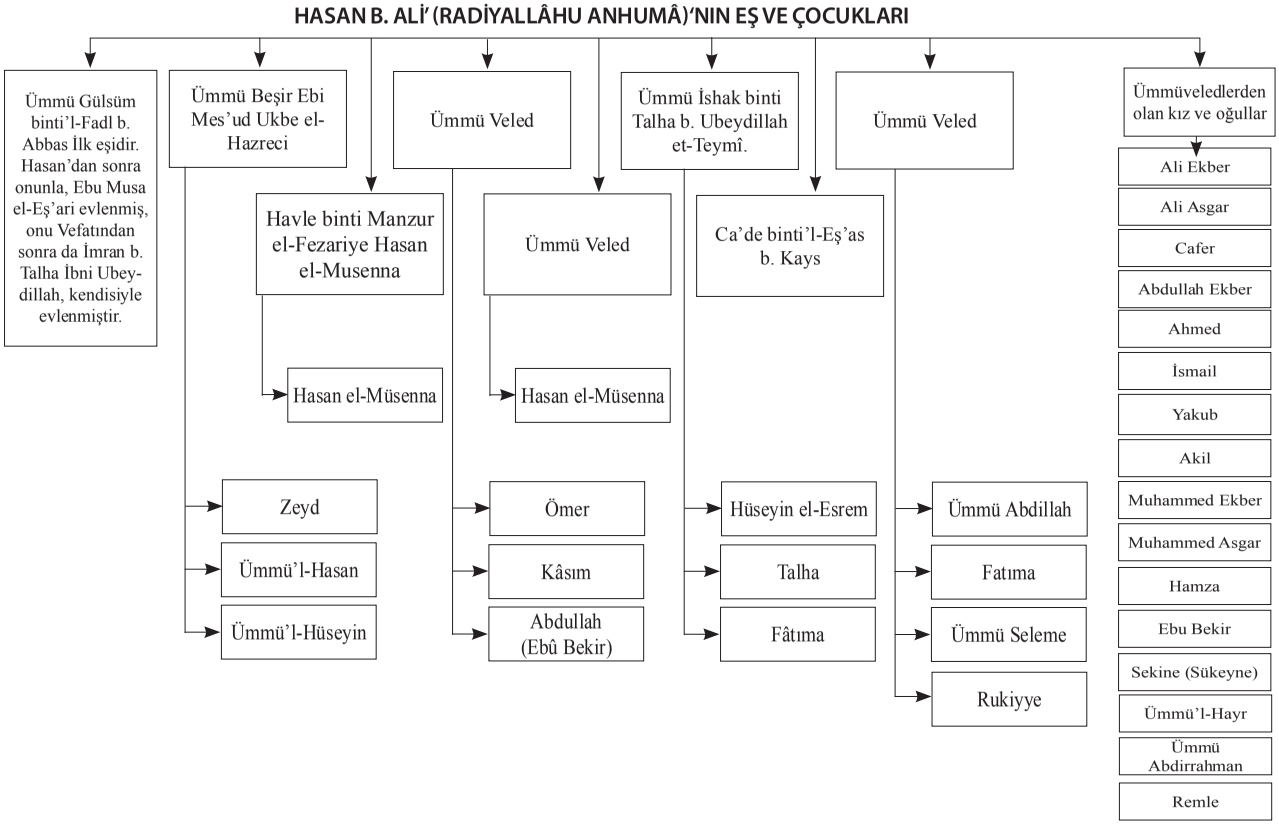
HASAN B. ALİ (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI
Ümmü Gülsüm binti'l-Fadl b. Abbas İlk eşidir. Hasan'dan sonra onunla, Ebu Musa el-Eş'ari evlenmiş, onu Vefatından sonra da İmran b. Talha İbni Ubey-dillah, kendisiyle evlenmiştir.
Ümmü Beşir Ebi Mes'ud Ukbe el-Hazreci
Ümmü Veled
Ümmü İshak binti Talha b. Ubeydillah et-Teymî.
Ümmü Veled
Ümmüveledlerden olan kız ve oğullar
Havle binti Manzur el-Fezariye Hasan el-Musenna
Ümmü Veled
Ca'de binti'l-Eş'as b. Kays
Hasan el-Müsenna
Hasan el-Müsenna
Zeyd
Ümmü'l-Hasan
Ümmü'l-Hüseyin
Ömer
Kâsım
Abdullah (Ebû Bekir)
Hüseyin el-Esrem
Talha
Fâtıma
Ümmü Abdillah
Fatıma
Ümmü Seleme
Rukiyye
Ali Ekber
Ali Asgar
Cafer
Abdullah Ekber
Ahmed
İsmail
Yakub
Akil
Muhammed Ekber
Muhammed Asgar
Hamza
Ebu Bekir
Sekine (Sükeyne)
Ümmü'l-Hayr
Ümmü Abdirrahman
Remle

HÜSEYİN B. ALİ (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NİN EŞ VE ÇOCUKLARI

ALİ ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN'İN '(RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

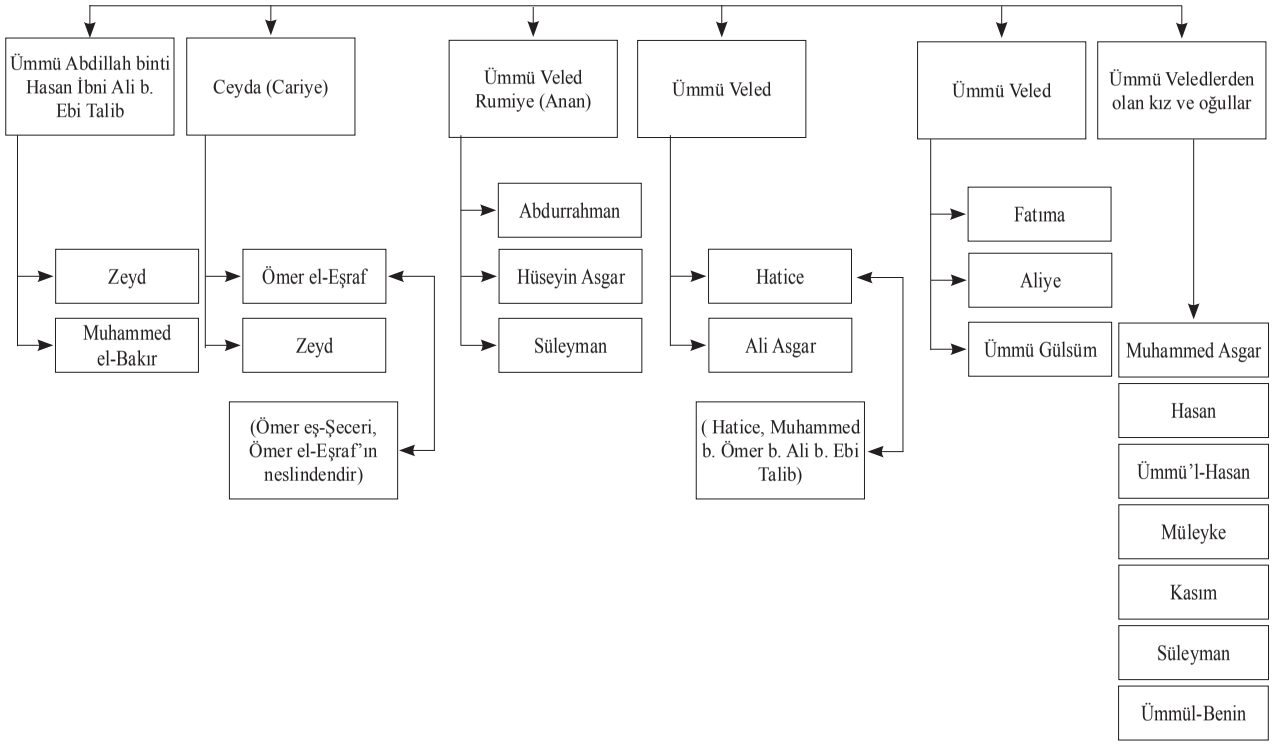

MUHAMMED BAKIR B. ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN B. ALİ B. EBİ TALİB (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

CAFER SADIK B. MUHAMMED BAKIR B. ALİ ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN B. ALİ B. EBİ TALİB (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

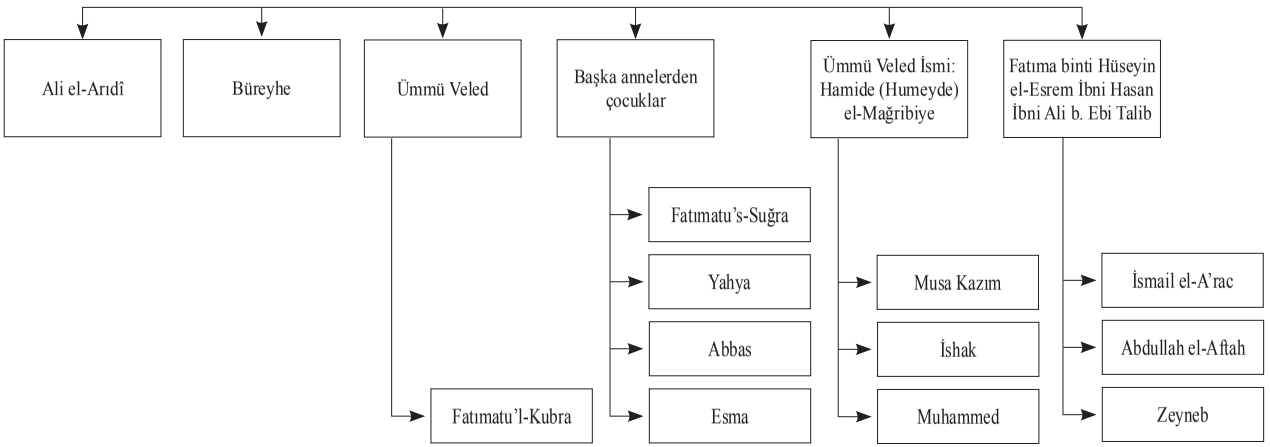

MUSA EL-KAZIM B. CAFER ES-SADIK B. MUHAMMED EL-BAKIR B. ALİ ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN B. ALİ B. EBİ TALİB(RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

Farklı Ümmü Veledlerden olan çocuklar:

ERKEKLER	KIZLAR
Ömer	Âişe
Zeyd	Ümmü Gülsüm
Süleyman	Meymune
Fadl	Ümmü Seleme
Hasan	Büreyhe
İshak	Hasene
Abdullah	Amine
Abdullah	Aliye
Hamza	Hatice
Muhammed	Zeyneb
Ahmed	Lübabe
Harun	Ümmü Cafer
İsmail	Gülsüm
Kâsım	Rukiyye es-Suğra
Abbas	Ümmü Ebiha
İbrahim	Hakime
Ali	Rukiyye el-Kubra
Yahya	Fatımatu's-Suğra
Davud	Fatıma el-Kubra
Akîl	Abbase
Muharrer el-Abid	Esma
Cafer	
İbrahim el-Ekber	

Ümmü Veled İsmi: Tuktem

Ali er-Rıza

ALİ RIZA B. MUSA EL-KAZIM B. CAFER ES-SADIK B. MUHAMMED EL-BAKIR B. ALİ ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN B. ALİ B. EBİ TALİB (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

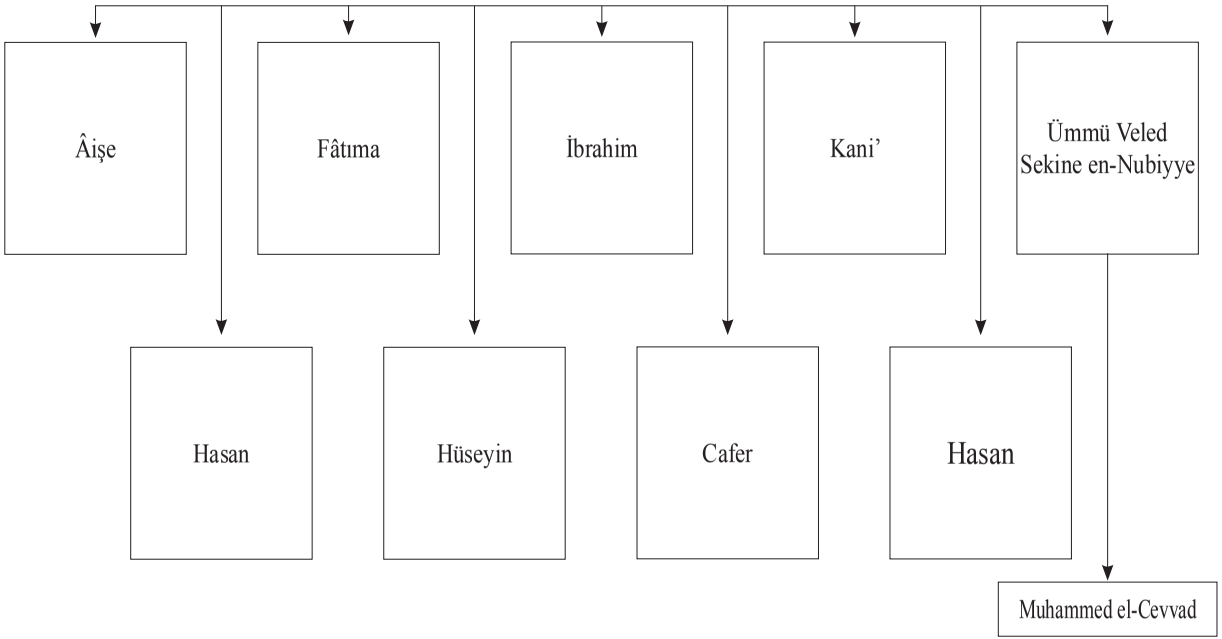

ALİ RIZA B. MUSA EL-KAZIM B. CAFER ES-SADIK B. MUHAMMED EL-BAKIR B. ALİ ZEYNELABİDİN B. HÜSEYİN B. ALİ B. EBİ TALİB (RADİYALLÂHU ANHUMÂ)'NIN EŞ VE ÇOCUKLARI

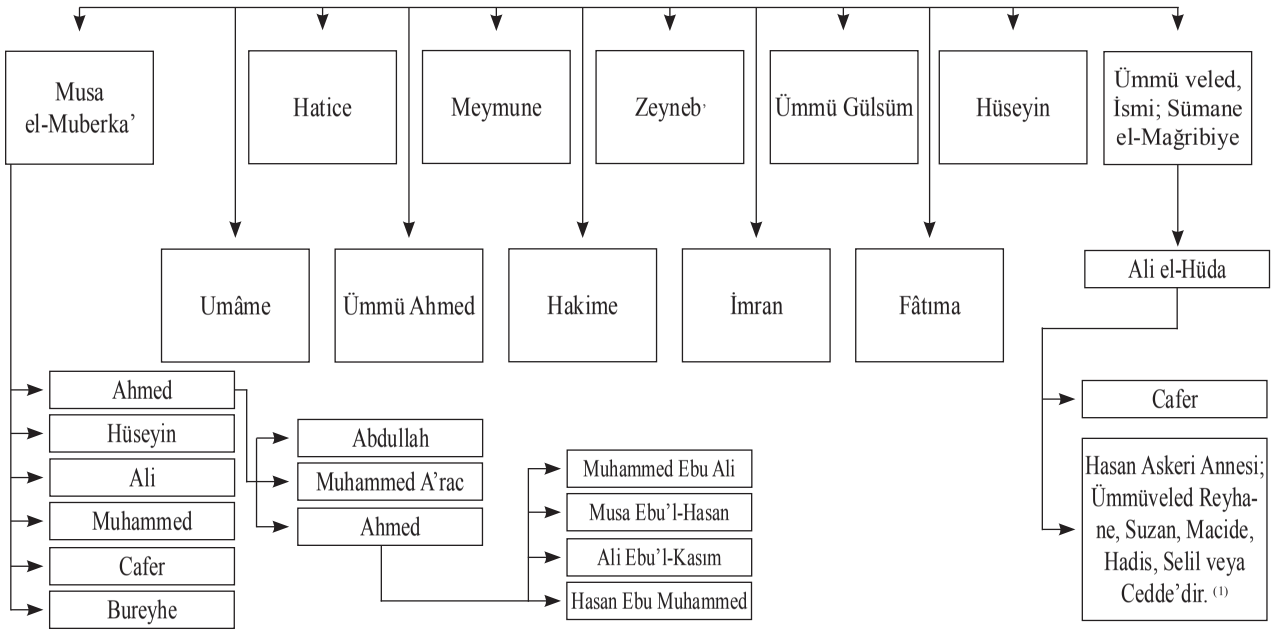

(1) Alimlerin tamamı, Hasan el-Askeri'nin çocuğu olmadığını ve bu şekilde vefat ettiğini belirtmişlerdir. Nevbahti der ki: ''Onun izine rastlanmamış ve çocuğunun olduğu da bilinmemektedir. Mirası da; kardeşi Cafer ve ümmüveled olan annesi arasında taksim edilmiştir.'' "Firaku'ş-Şia, s: 96".

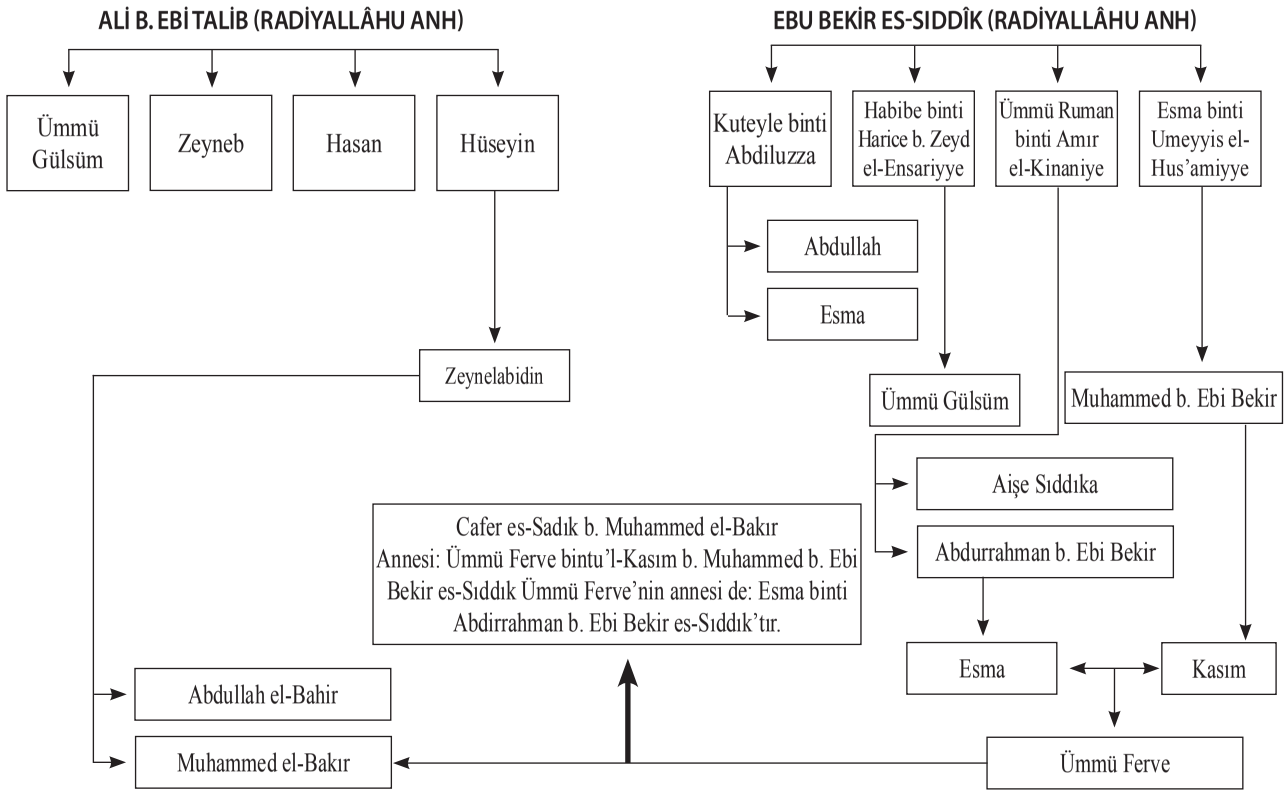
ALİ B. EBİ TALİB (RADİYALLÂHU ANH)
Ümmü Gülsüm
Zeyneb
Hasan
Hüseyin
Zeynelabidin
Abdullah el-Bahir
Muhammed el-Bakır
EBU BEKİR ES-SIDDÎK (RADİYALLÂHU ANH)
Kuteyle binti Abdiluzza
Habibe binti Harice b. Zeyd el-Ensariyye
Ümmü Ruman binti Amır el-Kinaniye
Esma binti Umeyyis el-Hus'amiyye
Abdullah
Esma
Ümmü Gülsüm
Muhammed b. Ebi Bekir
Aişe Sıddıka
Abdurrahman b. Ebi Bekir
Esma
Kasım
Ümmü Ferve
Cafer es-Sadık b. Muhammed el-Bakır
Annesi: Ümmü Ferve bintu'l-Kasım b. Muhammed b. Ebi Bekir es-Sıddık Ümmü Ferve'nin annesi de: Esma binti Abdirrahman b. Ebi Bekir es-Sıddık'tır.

EK- 6

EHL-İ BEYT İLE SAHABE ARASINDAKİ İSİMLER VE HISIMLIKLAR HAKKINDA GENEL DÜŞÜNCELER

Kıymeti okuyucu!

Durumu en güzel bir şekilde ifade eden en doğru dil, rakam ve istatistiklerden meydana gelen dildir. Dolayısıyla bunda, zeka sahibi okuyucunun, zorlanmadan ve sıkıntıya düşmeden idrak edip anlayacağı belirtiler vardır.

Önceki hısımlıkların ve araştırmada nakledilen isimlerin tamamına dikkat eden birisi, bunların çok olmasının, ehl-i beyt ile sahabe arasındaki derin irtibatın belirtileri olduğunu hemen müşahede eder. Şimdi okuyucunun karşısında perde gerisindeki entrikalardan başka bir şey kalmadı. İnsan bazen basar ya da basiretinde zaaf veya ataletle karşı karşıya kalarak onunla imtihan edilir de, hakikatlerin açık seçik bir şekilde ortada olmasına rağmen alamet ve işaretleri idrak edemeyebilir.

Göz, hastalıktan dolayı güneş ışığını inkar eder
Ağız da hastalıktan dolayı suyun tatlılığını.

İşte bu, isim ve hısımlıkların incelendiği bir çalışmadır. Araştırmada bizim tespit edemediklerimiz- muvaffak olamadığımızdan dolayı- daha fazladır. Allahu alem.

İlk Olarak: İsimler:

1-Ehli-beytten, Ebû Bekir ismini alanların sayısı: Dokuzdur.

2-Ehl-i beytten, Ömer ismini alanların sayısı: Yirmi beş kişidir.

3-Ehl-i beytten, Osman ismini alanların sayısı: Üç kişidir.

4-Ehl-i beytten, Talha ismini alanların sayısı: İki kişidir.

5-Ehl-i beytten, Muaviye ismini alanların sayısı: Bir kişidir.

6-Ehl-i beytten, Aişe ismini alanların sayısı: Altı kişidir.

İkinci Olarak: Hısımlıklar:

1-Ehl-i Beyt ile Sıddık ailesi arasındaki hısımlığın sayısı, altıdır.

2-Ehl-i Beyt ile Zübeyr ailesi arasındaki hısımlığın sayısı, on yedidir.

3-Ehl-i Beyt ile Adiyoğullarından Hattâb ailesi arasındaki hısımlığın sayısı, beştir.

4-Ehl-i Beyt ile Talha ailesi arasındaki hısımlığın sayısı, altıdır.

5-Ehl-i Beyt ile Abdişemsoğulları ve Ümeyyeoğulları arasındaki hısımlığın sayısı, yirmi beştir.

6-Ehl-i Beyt ile (Alevi, yani Ali'ye mensup olanlar) amca çocukları olan Ehl-i Beytten Abbasiler ile aralarındaki hısımlığın sayısı, yedidir.

Üçüncü Olarak: Bacanak ve hısımlar:

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bacanakları elli üç kişidir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile Aşere-i Mübeşşere arasındaki hısımlığın sayısı, yüz altıdır.

Muvaffak olduğumuz bu kadardır. Ulaşamadıklarımız ise bundan daha fazladır. Allah-u alem.

GİRİŞ:
Kaynakların Tertibi Hususunda Yeni Bir Metod:

Şüphesiz araştırmacı, yazar ve muhakkikler, kaynakça bölümünü düzenlerken alfabeye göre hareket etmeği alışkanlık haline getirmişlerdir. Ben bunun, kitab ve yazarının ismini bulmayı kolaylaştırmaktan başka bir faydasının olmadığını düşünmekteyim. Zaten kaynak ve eserlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmemektedir. Dolayısıyla bir tertip olmasa da bunda bir araştırma kolaydır. Fakat benim daha faydalı olarak gördüğüm tertib ise; kaynakların müelliflerinin vefat tarihleri sırasına göre düzenlenmesidir. Böylece bu tertib, araştırmacıya, kaynağı, önemini ve tarihi sıralamasını vermiş olacaktır. Taklid edilen yoldan uzak bir şekilde kaynak tertibi üslubunda bunun yeni bir metod olmasını ümid ediyorum.

KAYNAKÇA

Kur'an-ı Kerim

1- Cemheretu'n-Neseb, İbnu'l-Kelbi Ebû'l-Munzir Hişam b. Muhammed b. Saib el-Kelbi (v: 204) Kuveyt, 1403 = 1983 Thk: Abdussettar Ahmed Ferac

-Cemheretu'n-Neseb, Alemu'l-Kutub, Beyrut-Lübnan 1425=2004 Thk: Naci Hasan.

2- Kitabu'n-Neseb, Ebû Ubeyd el-Kasım b. Selam (v: 224) Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan. Thk: Meryem Muhammed Hayır ed-Dar', 1410=1989.

3- et-Tabakât u'l-Kubra, Muhammed b. Sa'd Muni' ez-Zühri (v: 230) Daru İhyai't-Turasi'l-Arabi, Beyrut-Lübnan.

4- Nesebu Kureyş, Ebû Abdillah Mus'ab b. Abdillah ez-Zibyeri (v: 236) Daru'l-Mearif Mısır.

5-el-Mihber, Ebû Cafer Muhammed b. Habib (v: 245) Daru'l-Afaki'l-Cedide Beyrut-Lübnan.

6-el-Mearif, Ebû Muhammed Abdullah b. Müslim (İbni Kuteybe) (v: 279) Tab'atu'l-Hey'eti'l-Mısriyyeti'l-Amme li'l-Kitab, 1992, Thk: Servet Ukkaşe

7-Ensabu'l-Eşraf, Ahmed b. Yahya b. Cabir el-Belazuri (v: 279) Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan. Thk: Dr. Süheyl Zekkar ve Dr. Riyad Zirikli, 1417=1996.

-Ensabu'l-Eşraf, Müessesetu'l-A'lemi Beyrut-Lübnan 1394=1974. Thk: Şeyh Muhammed Bakır el-Mahmudi.

8-Tarihu'l-Yakubi, Ahmed b. Ebi Yakub b. Cafer b. Vehb (v: 284)

9-Usulu'l-Kafi, Muhammed b. Yakub el-Kuleyni (v: 329) Daru Ehli'z-Zikr, Thk: Muhammed Cafer Şemsuddin.

10-Mekatilu't-Talibiyyin, Ebû'l-Ferec el-Isfahani (v: 356) Daru'l-Marife, Beyrut-Lübnan 1426=2005 Thk: Seyyid Ahmed Sakr.

11-Sırru's-Silsileti'l-Aleviyye, Ebû Nasr el-Buhari Sehl b. Abdillah (v: 357) Tab'a Bağdad, Nuhammed Sadık Bahru'l-Ulum'un takdimiyle. Ebû Nasr el-Buhari hicri 341 senesine kadar hayattaydı.

12-el-İrşâd fi Hucecillahi ala'l-İbad, Şeyh Müfid Muhammed b. Muhammed b. Numan el-Ukberi (v: 413) Daru'l-Müfid, Thk: Müessesetu Al-i'l-Beyt li Tahkiki't-Turas 1414=1993.

13-Ebnau'l-İmam fi Mısır ve'ş-Şam: Hasan ve Hüseyin (a.s.). İbni Tabataba Yahya b. Muhammed b. Kasım el-Hüseyni el-Alevi (v: 478). Mektebetu Culli'l-Marife ve Mektebetu't-Tevbe, Suud, Seyyid Yusuf b. Abdillah Cümelu'l-Leyl. Bir nushasını el-Varrak İbni Sadaka el-Halebi, sene, 1180. Ebû'l-Avn Muhammed es-Sefarini (v: 1188). Muhammed b. Nessar İbrahim el-Makdisi, birinci baskı, hicri 1350 de yapılmıştır, 1425=2004.

14-Cemheretu Ensabi'l-Arab, İbni Hazm ez-Zahiri el-Endelusi Ebû Muhammed Ali b. Ahmed b. Said (v: 456) Daru'l-Mearif, Mısır.

15-Esmau's-Sahabeti'r-Ruvat vema li külli vahidin mine'l-aded, İbni Hazm (v: 456) Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan 1412=1992. Thk: Seyyid Kusrevi Hasan.

16-el-Muhtasar min Kitabi'l-Muvafaka beyne Ehl-i'l-Beyt ve's-Sahabe, Zemahşeri Mahmud b. Ömer b. Muhammed Zemahşeri el-Havarizmi (v: 538) Daru'l-Hadis, Mısır 2001, Thk: Seyyid İbrahim Sadık.

17-eş-Şeceretu'l-Muhammediyye, Muhammed b. Es'ad el-Cevvani (v: 588) Kuveyt baskısı 1996, Talik: Halid Suud ez-Zeyd.

18-Telkihu Fuhumi'l-Eser fi Uyuni't-Tarihi ve's-Siyer, Cemaluddin Ebû'l-Ferec Abdurrahman b. Cevzi (v: 597) Daru'l-Erkam.

19-Sahih-i Müslim, Ebû'l-Hüseyin Müslim b. Haccac el-Kuşeyri en-Nisaburi (v: 261) Yahya b. Şeref en-Nevevi ed-Dımaşki eş-Şafii'nin (v: 677) şerhiyle birlikte. Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, Thk: Muhammed Fuad Abdulbaki 1415=1995.

20-el-Cevhere fi Nesebi'n-Nebi ve Ashabihi'l-Aşere, Muhammed

b. Ebi Bekir el-Ensari et-Tilimsani eş-Şehir bi'l-Beriy (v: 681) Tab'a Merkezi Zayed li't-Turas ve't-Tarih 1421=2001. Thk: Muhammed et-Tevneci.

21-Keşfu'l-Gumme fi Marifeti'l-Eimme, Ebû'l-Hasan Ali b. İsa Ebû'l-Fetih el-Erbili (v: 693) Daru'l-Adva, Beyrut-Lübnan 1421=2000.

22-Zehairu'l-Ukba fi Menakıbi Zevi'l-Kurba, Ebû'l-Abbas Ahmed b. Muhammed Taberi el-Mekki (v: 694) Mektebetu's-Sahabe, Cidde 1415=1995, Thk: Ekrem el-Buşi.

23-el-Âsilî fi Ensabi't-Talibiyyin, Safiyyuddin Muhammed b. Tacuddin (İbni Taktaki el-Haseni) (v: 709) Thk: Mehdi er-Recai Mektebetu Ayetillah el-Uzma el-Mer'aşi en-Necefi.

24-Lisanu'l-Arab, İbni Manzur Cemaluddin Ebû'l-Fadl Muhammed b. Mukrim b. Ali el-Mısri el-İfrıki (v: 711) Daru'l-Mearif, Mısır, Thk: Abdullah el-Kebir ve diğerleri.

25-el-Muhtasaru's-Sağir fi Sireti'l-Beşiri'n-Nezir, Abdulaziz b. Muhammed İbrahim b. Sa'dullah (İbni Cemaa) (v: 767) Alemu'l-Kitab, Beyrut-Lübnan, Thk: Dr: Muhammed Kemaluddin İzzeddin 1408=1988.

26-el-Bidaye ve'n-Nihaye, İbni Kesir (v: 774) Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan 1419=1998 Thk: Sıdki Cemil el-Attar.

27-el-Kamusu'l-Muhit, Ebû Tahir Muhammed Mecduddin Muhammed b. Yakub eş-Şirazi el-Firuzabadi (v: 817) Müessesetu'r-Risale, Beyrut-Lübnan, İtina: Muhammed el-Arkasusi 1416=1996.

28-Umdetu't-Tâlib fi Ensabi Al-i Ebi Talib ,Cemaluddin Ahmed b. Ali el-Haseni (İbni Anebe) (v: 828) Ensariyan baskısı, Kum 1417=1996.

-Cullu'l-Marife ve Mektebetu Tevbe baskısı, Suud 1424=2003.

-Daru'l-Hayat baskısı, Beyrut-Lübnan.

29-Fethu'l-Bari bi-Şerhi Sahih-i'l-Buhari, İbni Hacer el-Askalani Ahmed b. Ali (v: 852) Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan 1420=2000.

-el-İsabe fi Temyizi's-Sahabe, İbni Hacer el-Askalani (v: 852) Beytu'l-Efkar ed-Devliyye.

30-eş-Şeceretu'n-Nebeviyye fi Nesebi Hayri'l-Beriyye, kontrol ederek tamamlayan Cemaluddin Yusuf İbni Hasan b. Abdilhadi el-Makdisi (İbnu'l-Muberrid) (v: 909) Daru'l-Kelimi't-Tayyib, Dımaşk ve Beyrut, Daru İbni Kesir, Dımaşk ve Beyrut 1416=1995.

31-Bihâru'l-Envâr, Muhammed Bakır el-Meclisi (v: 1111) Daru İhyai't-Turasi'l-Arabi, Beyrut, Lübnan 1403=1983.

32-el-Envaru'n-Numaniyye, Nimetu'l-Cezairi el-Musevi (v: 1112) Şirket-i Cab İran

33-Teracimu A'lami'n-Nisa, Muhammed Hüseyin el-A'lami el-Hairi[143], Müessesetü'l-A'lemi, Beyrut, Lübnan 1407/1987.

34-A'yanu'n-Nisa, Şeyh Muhammed Rıza el-Hakimi, Müessesetu'l-Vefa, Beyrut, Lübnan 1403/1983.

35-Munteha'l-Amal fi Tevarihi'n-Nebiyyi ve'l-Al, Şeyh Abbas el-Kumi, ed-Daru'l-İslamiyye, Beyrut, Mektebetu'l-Fakih, es-Salimiyye, Kuveyt.

36-Tevarihu'n-Nebiyyi ve'l-Al, Muhammed Taki et-Tusteri, Daru'ş-Şurafe, İran 1416 Thk: Şeyh Mahmud eş-Şerifi, Ali es-Sukkerci.

37-er-Rahiku'l-Mahtum, Safiyyurrahman Mubarekfuri, Daru'l-Vefa el-Mansure, Daru'l-Muğni Riyad 1420/2000

38-Meali'r-Ruteb limen Cemaa beyne Şerefeyi's-Sohbe ve'n-Neseb, Salim Abdulcadir, Daru'l-Beşairi'l-İslamiyye, Beyrut-Lübnan ve Mektebetu Salim Abdilcadir, Kuveyt 1425/2004.

39-Teracimu Seyyidatı Beytu'n-Nübüvve (r.anhunne), Dr. Aişe b. Abdirrahman (Bintu'ş-Şati), Daru'l-Hadis, Kahire-Mısır 1423=2002.

40-el-A'lam, Hayruddin ez-Zirikli, Daru'l-İlim li'l-Melayin, Beyrut-Lübnan 1999.

41-A'lamu'n-Nisa, Abdurrahman el-Mustavi, Daru'l-Marife, Beyrut-Lübnan 1423/2002.

42-el-Mucemu'l-Vasıt, el-Mektebetu'l-İslamiyye, İstanbul-Türkiye.

43-en-Nesebu ve'l-Musaherat beyne Ehl-i'l-Beyti ve's-Sahabe, Alauddin el-Muderris, üçüncü baskı 1425=2004 Daru'r-Rakim-Bağdad.

(143) Bu ve sonraki kitaplar, çağımızda yazılmış olan eserlerdir.